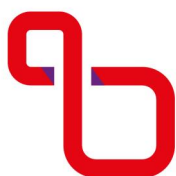

**UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU**

**UCZELNIA
BADAWCZA**
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

**Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport samooceny**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

ul. Gagarina 11

87-100 Toruń

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **Konserwacja i restauracja dzieł sztuki**

1. Poziom/y studiów: **jednolite magisterskie**
2. Forma/y studiów: **studia stacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}

Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	367	100

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Symbol	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty uczenia się
WIEDZA	
K_W01	ma gruntowną wiedzę w zakresie ogólnym i szczegółowym dotyczącą obszarów sztuki i nauki przydatną do formułowania i rozwiązywania złożonych zagadnień związanych z reprezentowaną dyscypliną
K_W02	wykazuje głębokie zrozumienie wzajemnych relacji pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi aspektami studiów, a także potrafi wykorzystywać tę wiedzę dla dalszego

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

	rozwoju
K_W03	ma szczegółową wiedzę teoretyczną i praktyczną z metodyki działań konserwatorskich w wybranej specjalności
K_W04	zna mechanizmy oddziaływania fizycznych, chemicznych i biologicznych czynników środowiskowych na materię dzieł sztuki i zabytków
K_W05	posiada wiedzę w zakresie materiałoznawstwa substancji zabytkowej oraz historycznych i współczesnych materiałów konserwatorskich
K_W06	zna podstawowe metody fizyczne i chemiczne badania dzieł sztuki i zabytków
K_W07	zna podstawy historii sztuki, z uwzględnieniem interpretacji i podstawowego wartościowania dzieł sztuki
K_W08	zna podstawy historii i teorii ochrony i konserwacji-restauracji dzieł sztuki i zabytków
K_W09	posiada wiedzę dotyczącą dawnych technologii i technik artystycznych
K_W10	posiada wiedzę w dziedzinie sztuk plastycznych w zakresie warsztatu artystycznego
K_W11	zna podstawy kształtowania się form artystycznych w ujęciu historycznych
K_W12	zna podstawy fotografii i technik dokumentacji dzieł sztuki, badań i procesów konserwatorsko-restauratorskich
K_W13	ma elementarną wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy
UMIĘTNOŚCI	
K_U01	umie przeprowadzić rozpoznanie stanu zachowania zabytku, określić przyczyny zniszczeń i sformułować program prac badawczych oraz konserwatorskich i restauratorskich
K_U02	potrafi określić, rozpoznać i opisać budowę techniczną dzieła sztuki i zabytku z uwzględnieniem oryginału i warstw wtórnych
K_U03	potrafi określać główne i szczegółowe cele służące realizacji zadania konserwatorskiego z uwzględnieniem kontekstu kulturowego dzieła sztuki/zabytku
K_U04	posiada umiejętność wykorzystania wiedzy konserwatorskiej, technologicznej oraz wiedzy z zakresu nauk humanistycznych i przyrodniczych dla przygotowania projektu konserwatorskiego
K_U05	posiada umiejętność wykonywania wszystkich zabiegów konserwatorskich i restauratorskich
K_U06	potrafi określić zasady profilaktyki i minimalizacji niszczącego oddziaływania fizycznych, chemicznych i biologicznych czynników środowiskowych na materię dzieł sztuki i zabytków
K_U07	posiada umiejętność wykonania dokumentacji badań dzieł sztuki i zabytków
K_U08	potrafi zaplanować, zinterpretować i powiązać wyniki badań chemicznych, fizycznych, biologicznych z konserwatorskimi i technologicznymi z wykorzystaniem wiedzy na temat dawnych i współczesnych technik oraz tradycji warsztatowych
K_U09	posiada umiejętność opracowania kompleksowej dokumentacji konserwatorskiej
K_U10	rozpoznaje rodzaje technik sztuk plastycznych
K_U11	posiada umiejętności warsztatowe i potrafi zrealizować swoją wizję artystyczną w

	wybranej formie
K_U12	potrafi wykonać dzieło artystyczne w różnych konwencjach (dawnych i współczesnych)
K_U13	potrafi wykorzystać umiejętności i wiedzę na temat dawnych i współczesnych technologii i technik sztuk plastycznych w pracach konserwatorsko-restauratorskich i artystycznych
K_U14	potrafi wykorzystać umiejętności plastyczne i zastosować wiedzę z obszaru sztuk plastycznych w pracach konserwatorskich i restauratorskich
K_U15	potrafi wykorzystać wiedzę o warsztacie dawnych mistrzów w celu wykonania kopii technologiczno-konserwatorskiej zabytku
K_U16	umie podejmować samodzielnie decyzje odnośnie projektowania i realizacji prac konserwatorskich
K_U17	jest przygotowany do współdziałania z innymi osobami w ramach prac zespołowych i jest zdolny do podjęcia wiodącej roli w takich zespołach
K_U18	posiada umiejętność przygotowania rozbudowanych prac pisemnych i wystąpień ustnych, dotyczących zagadnień szczegółowych związanych ze studiowanym kierunkiem studiów i specjalnością, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł
K_U19	ma umiejętności językowe w zakresie sztuki oraz specjalistycznego słownictwa konserwatorskiego, właściwego dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U20	w sposób odpowiedzialny podchodzi do publicznych wystąpień związanych z prezentowaniem zagadnień konserwatorskich
K_U21	posiada umiejętność przygotowania klarownych i spójnych wystąpień ustnych, dotyczących szczegółowych zagadnień konserwacji-restauracji i ochrony zabytków
K_U22	potrafi przedstawić wyniki swojej pracy w postaci prezentacji multimedialnej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	ma świadomość znaczenia wartości (artystycznej, historycznej, emocjonalnej itd.) dzieł sztuki i zabytków, ich nieodtwarzalności i obowiązku ich respektowania w procesie konserwacji-restauracji
K_K02	ma świadomość znaczenia profesjonalizmu i konieczności przestrzegania zasad etyki zawodowej
K_K03	ma świadomość i rozumie aspekty i skutki (także dalekosiężne) działań konserwatorskich, ich wpływ na dzieło sztuki lub zabytek i środowisko naturalne oraz świadomość związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje
K_K04	ma świadomość i rozumie konieczność uwzględniania kontekstu kulturowego dzieła sztuki lub zabytku w decyzjach konserwatorskich
K_K05	zna ograniczenia własnej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dalszego kształcenia oraz potrzebę włączania specjalistów z innych dziedzin do rozwiązywania szczególnie złożonych zagadnień konserwatorskich
K_K06	potrafi pracować samodzielnie i w zespole, ma świadomość odpowiedzialności za wspólnie realizowane zadania

K_K07	rozumie potrzebę popularyzacji wiedzy, idei i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego
K_K08	rozumie znaczenie kształtowania estetyki dzieła jako wyniku prac konserwatorsko-restauratorskich

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Filip Pręgowski	dr hab., prof. UMK, Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych
Ivona Jablonskaja	dr, Wicedyrektor Instytutu Sztuk Plastycznych i Konserwacji Dzieł Sztuki
Robert Rogal	prof. dr hab., Przewodniczący Rady programowej kierunku Konserwacja i restauracja dzieł sztuki
Emilia Ziółkowska-Ganc	dr, Prodziekan ds. studenckich i kształcenia
Marta Chylińska	dr, Prodziekan ds. nauki i współpracy z otoczeniem gospodarczym
Anna Kola	dr hab., prof. UMK, Wydziałowa Koordynatorka ds. jakości kształcenia
Maria Bednarek-Kwieciak	mgr, starsza specjalistka, pracowniczka dziekanatu

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	2
Prezentacja uczelni	7
Wykaz skrótów zastosowanych w raporcie:	8
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	9
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	15
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	24
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	29
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	42
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	47
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	49
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	54
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	66
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	69
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	76
Część III. Załączniki	78
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	78
Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku	78
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	87

Prezentacja uczelni

Utworzony w 1945 r. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu należy do największych uczelni w Polsce, zarówno pod względem liczby studentów (prawie 18 tysięcy osób), jak i oferowanych kierunków studiów (111 kierunków studiów na 16 wydziałach).

UMK posiada **status Uczelni Badawczej** jako jedna z dziesięciu uczelni w kraju. W ramach wdrażania programu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza utworzono 5 uniwersyteckich Centrów Doskonałości oraz wyłoniono 12 priorytetowych zespołów badawczych o dużym potencjale rozwoju (Emerging Fields). Należy do nich m.in. interdyscyplinarny zespół **Konserwacja i restauracja dziedzictwa kulturowego** złożony z 15 nauczycieli akademickich zatrudnionych na kierunku Konserwacja i restauracja dzieł sztuki na Wydziale Sztuk Pięknych. Jednocześnie UMK jest liderem **Polskiego Konsorcjum dla Badań Dziedzictwa Kulturowego E-RIHS.pl**, które zostało powołane w 2015 r. dla realizowania badań obiektów zabytkowych metodami fizyko-chemicznymi.

UMK to pierwsza polska uczelnia, która w 2023 r. dołączyła do stowarzyszenia **Young European Research Universities Network**, tworzonego przez 23 szkoły wyższe z całej Europy. Ponadto, od 2020 r. UMK jest głównym partnerem w programie **Young Universities for the Future of Europe**, stanowiącym konsorcjum 64 instytucji wybranych przez Komisję Europejską do budowy i testowania modelu Uniwersytetu Europejskiego – otwartego, nieelitarnego i integrującego różne środowiska, a także promującego innowacyjność, interdyscyplinarność oraz najwyższą jakość w badaniach i edukacji. UMK jako pierwszy uniwersytet w Polsce otrzymał w 2015 r. prestiżową nagrodę **HR Excellence in Research**, przyznawaną przez Komisję Europejską instytucjom, które wdrożyły zasady Europejskiej Karty Naukowca i Kodeksu Postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych.

Wydział Sztuk Pięknych jest jedną z najstarszych jednostek Uczelni. Wzór wileński (przeniesiony z Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego na skutek repatriacji pracowników w 1945 r.) zdecydował o wyjątkowym charakterze toruńskiego Wydziału na tle szkolnictwa wyższego w Polsce, polegającym na włączeniu w strukturę uniwersytetu szkoły artystycznej z trzonem teoretycznym. Wyróżniającą cechą Wydziału jest **interdyscyplinarność badań i dydaktyki** związanych ze sztuką, twórczością artystyczną, edukacją wizualną oraz ochroną, konserwacją i restauracją dziedzictwa kulturowego.

Wydział Sztuk Pięknych, na którym prowadzony jest kierunek Konserwacja i restauracja dzieł sztuki, jest jednym z 4 wydziałów UMK, posiadającym **kategorię naukową A+** w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Wydział Sztuk Pięknych został uhonorowany **Polską Nagrodą Innowacyjności 2019** dla najbardziej nowatorskich i kreatywnych uczelni, instytucji i firm działających w Polsce. W 2022 r. otwarto przy Wydziale Sztuk Pięknych nowoczesne **Centrum Badań i Konserwacji Dziedzictwa Kulturowego**.

W ciągu ponad 70-letniej historii kierunek Konserwacja i restauracja dzieł sztuki szybko zyskał renomę w Polsce i na arenie europejskiej za sprawą potencjału naukowego, artystycznego, a także poziomu realizacji procesu dydaktycznego. Kadra kierunku to nauczyciele akademicy powiązani z czterema dyscyplinami – sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, nauki chemiczne, nauki biologiczne, nauki o sztuce. Połączenie sztuki z humanistyką i naukami przyrodniczymi stało się wyróżnikiem tzw. **Toruńskiej Szkoły Konserwacji**. Wypracowany przez lata model interdyscyplinarnego kształcenia stał się wzorem dla innych ośrodków krajowych i zagranicznych. Na zaproszenie międzynarodowego stowarzyszenia wyższych szkół konserwatorskich **ENCoRE (European Network for Conservation-Restoration Education)** Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu został – jako jedyny w Polsce uniwersytet – pełnoprawnym członkiem sieci.

Wykaz skrótów zastosowanych w raporcie:

CBKDK – Centrum Badań i Konserwacji Dziedzictwa Kulturowego

KiR – kierunek Konserwacja i restauracja dzieł sztuki

KKMRP – Katedra Konserwacji-Restauracji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej

KKRPS – Katedra Konserwacji-Restauracji Papieru i Skóry

KKRAR – Katedra Konserwacji-Restauracji Architektury i Rzeźby

KKRSNW – Katedra Konserwacji-Restauracji Sztuki Nowoczesnej i Współczesnej

KKRMŚ – Katedra Konserwacji-Restauracji Malarstwa Ściennego

KTSP – Katedra Technologii i Technik Sztuk Plastycznych

WRJK – Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia

WSzP – Wydział Sztuk Pięknych

UMK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. Powiązania koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni, oczekiwań formułowanych wobec kandydatów, oferowanych specjalności

Kierunek KiR prowadzony jest w Instytucie Sztuk Plastycznych i Konserwacji Dzieł Sztuki na WSzP jako 6-letnie jednolite studia magisterskie. Wobec uwag Zespołu Oceniającego PKA, wizytującego kierunek w 2018 r., a także mając na uwadze konieczność doskonalenia programów studiów, dokonano zmiany w przyporządkowaniu efektów uczenia się z trzech obszarów do jednej dyscypliny. Od roku akademickiego 2019/2020 kierunek KiR przypisany jest do jednej dyscypliny: **sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki (100%)**.

Kierunek KiR należy do obszaru kształcenia właściwego dla szkolnictwa artystycznego w zakresie sztuk plastycznych. Specyfika dyscypliny sprawia, że kształcenie w obszarze artystycznym uzupełniane jest o treści z zakresu innych nauk na potrzeby konserwacji zabytków: humanistyki, fizyki, chemii, wiedzy inżynierskiej czy nauk biologicznych. Jednocześnie kierunek prezentuje nowoczesny model kształcenia, w którym kadrę akademicką stanowią doświadczeni naukowcy i eksperci, gwarantujący wysoki poziom edukacji i praktyczne zastosowanie wiedzy.

Program ramowy studiów pozwala realizować koncepcje kształcenia specjalistycznego, obejmującego **trzy specjalności** konserwacji-restauracji: malarstwa i rzeźby polichromowanej; rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego; papieru i skóry. Dodatkowo studenci mają możliwość poszerzania wiedzy badawczo-konserwatorskiej poprzez wybór na dyplom obiektu z zakresu: sztuki nowoczesnej lub współczesnej w KKRSNW, lub malarstwa ściennego i transferu w powołanej we wrześniu 2024 r. KKRMŚ (wcześniej funkcjonującej jako pracownia w ramach KKMRP), a także rzemiosła artystycznego, witrażu, metalu, szkła, ceramiki, kolekcji etnograficznych i przyrodniczych.

Koncepcja kierunku studiów i metody jej realizacji wynikają z wieloletnich doświadczeń w zakresie kształcenia konserwatorów na WSzP, wykazując całkowitą zgodność ze Strategią Rozwoju UMK <https://strategia.umk.pl/pages/strategia/> na lata 2011–2020 (która wytyczała kierunki rozwoju Uczelni do 2020 r.), a zwłaszcza z obecnie wdrażaną [Strategią Uczelni na lata 2021–2026](#). Kierunek KiR odpowiada na oczekiwania Uczelni, która – zgodnie ze Statutem i dążeniem WSzP – umożliwia kształcenie przygotowujące do funkcjonowania i podejmowania inicjatyw w dynamicznie zmieniającym się świecie, poprzez wykorzystywanie nowoczesnych technologii i doświadczeń międzynarodowych ze szczególnym uwzględnieniem charakteru i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego (**cel strategiczny II**). Celem programu jest wszechstronne przygotowanie studentów do samodzielnej pracy w zawodzie konserwatora-restauratora, poprzez połączenie wiedzy teoretycznej z praktycznymi umiejętnościami. Studenci uczą się zarówno technik konserwatorskich, jak i metodologii dokumentowania i oceny stanu obiektów zabytkowych, co umożliwia im przeprowadzanie skutecznych działań konserwatorskich i restauratorskich na różnych materiałach i technikach artystycznych. Nabyta wiedza i umiejętności pozwalają absolwentom na dostosowanie się do bardzo zróżnicowanych wymagań rynku pracy.

Zgodność koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni dotyczy także zwiększania roli Uczelni i wzmacnianie jej wizerunku jako instytucji otwartej na współpracę z

otoczeniem, tworzącej wiedzę i innowacyjne rozwiązania, świadczącej wysokiej klasy usługi eksperckie (**cel strategiczny III**).

Koncepcja studiów na kierunku KiR wzmacnia pozycję Uniwersytetu dzięki istotnym osiągnięciom naukowym, uzdolnionej i zmotywowanej kadrze oraz silnemu partnerstwu w międzynarodowej przestrzeni akademickiej, czym wpisuje się w strategię Uczelni (**cel strategiczny I**). Osiągnięcia cenionych specjalistów zatrudnionych na kierunku KiR w istotnym stopniu wpływają na efektywność działalności naukowej Uniwersytetu dzięki wykorzystaniu możliwości programu IDUB, w szczególności w zakresie zrównoważonego rozwoju dyscyplin, wzmacniania priorytetowych obszarów badawczych, umiędzynarodowienia, mobilności pracowniczej i studenckiej. Koncepcja kształcenia na kierunku KiR zakłada podejmowanie badań naukowych przez kadrę Wydziału z myślą o rozwoju dyscypliny, przy jednoczesnym zaangażowaniu studentów w prace naukowe.

Koncepcja kształcenia na kierunku KiR opiera się także na kluczowych założeniach [Strategii Rozwoju WSzP UMK na lata 2012–2020](#), takich jak: uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej dzięki unikatowym studiom interdyscyplinarnym, stworzenie warunków do osiągnięcia większego stopnia konkurencyjności absolwentów na rynku pracy, a także umocnienie pozycji Wydziału jako czołowej jednostki w UMK zapewniającej najwyższą jakość kształcenia. W 2021 r. w ramach VI edycji Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Akredytacji Kierunków Studiów „**Studia z Przyszłością**”, kierunek KiR uzyskał prestiżowy certyfikat akredytacyjny. Stanowi on potwierdzenie, że jest to jeden z innowacyjnych kierunków na polskich uczelniach, posiadający nowoczesny i wartościowy program kształcenia, dobrze odpowiadający na potrzeby rynku pracy.

1.2. Związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową, w tym do głównych kierunków działalności naukowej prowadzonej w uczelni w dyscyplinie

Potwierdzeniem jakości prowadzonych badań na WSzP jest **najwyższa kategoria naukowa A+** przyznana dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Złożył się na nią wartościowy dorobek naukowy kadry: liczne realizacje konserwatorskie i projekty badawcze, szeroka współpraca międzynarodowa, duża liczba wysoko punktowanych publikacji w prestiżowych czasopismach, aktywny udział w konferencjach naukowych (**Zał. nr 1.01**).

Istotną rolę w procesie wszechstronnego powiązania kształcenia na kierunku KiR z działalnością naukowo-badawczą odgrywa nowoczesne **CBKDK** przy WSzP, które powstało w ramach projektu **Monumentum Sonus Visio. Akademickie Centra Przemysłów Kreatywnych Kultury, Sztuki i Ochrony Zabytków** (2018–2023). Budowa CBKDK pozwoliła na stworzenie odpowiednich warunków nie tylko dla prac badawczych i dyplomowych, ale również do intensyfikacji kontaktów międzynarodowych oraz działań komercyjnych. Od 2023 r. CBKDK prowadzi badania na cele statutowe oraz na zlecenie prywatnych przedsiębiorstw w zakresie nowych metod diagnostyki i konserwacji oraz technik i materiałów mających zastosowanie w konserwacji i restauracji dzieł sztuki, których efekty mogą być bezpośrednio wdrażane do gospodarki. W ramach CBKDK funkcjonują najnowocześniejsze interdyscyplinarne laboratoria badawcze działające w zakresie konserwacji, ale wykorzystujące także wiedzę specjalistów z dziedzin takich jak: chemia, fizyka, biologia, geologia, nauki leśne. Funkcjonowanie CBKDK wpływa na jeszcze silniejsze powiązanie aspektów konserwatorsko-artystycznych kierunku z naukowymi – teoretyczno-badawczymi, a poprzez to wzmocnienie interdyscyplinarności i innowacyjności. UMK należy również do **Konsorcjum E-RIHS**, które jest polską inicjatywą partnerską dla badań obiektów zabytkowych metodami fizyko-chemicznymi, utworzonym przez 13 instytucji z całego kraju. Część infrastruktury CBKDK wpisano na Polską Mapę Drogową

Infrastruktur Badawczych o najwyższym potencjale doskonałości naukowej, konsolidujących potencjał badawczy w dziedzinach istotnych dla rozwoju nauki i kultury.

W 2019 r. WSzP został uhonorowany **Polską Nagrodą Innowacyjności** dla podmiotów, których praca badawczo-rozwojowa znajduje zastosowanie w różnych gałęziach gospodarki, przyczyniając się do jej intensywnego rozwoju. Nagroda przyznana została w sferze gospodarczej za działalność badawczą i konserwatorską na rzecz otoczenia gospodarczego, w szczególności za plany rozwoju CBKDK, jak również za działalność projektowo-artystyczną.

Dla rozwoju kierunku KiR kluczowa jest również współpraca z naukowcami z innych wydziałów toruńskiej uczelni oraz licznymi instytucjami w kraju i za granicą. Działania te w ciągu ostatnich kilku lat dotyczyły m.in.: przeprowadzenia badań obrazu Eugène'a Delacroix na zaproszenie Muzeum Luwru; badań dendrochronologicznych prowadzonych z partnerami z USA, Europy i Azji; badań pierwszego wydania książki Mikołaja Kopernika „De Revolutionibus Orbium Coelestium” ze zbiorów biblioteki Uniwersytetu św. Tomasza w Manili. Intensywne kontakty zagraniczne kadry kierunku KiR rozwijane były także w ramach **Priorytetowych Zespołów Badawczych** UMK (Interdisciplinary Team for Research, Conservation and Restoration of the Cultural Heritage at Nicolaus Copernicus University), wyłonionych na drodze konkursu z programu IDUB. Obecnie piętnastu pracowników kierunku KiR należy do jednego z priorytetowych zespołów badawczych w ramach **Emerging Fields** IDUB. Interdyscyplinarny zespół **Konserwacja i restauracja dziedzictwa kulturowego** prowadzi badania składu, właściwości i wytrzymałości nowych materiałów powstających na potrzeby konserwacji zabytków, a także innych gałęzi gospodarki. Zespół współpracuje w zakresie badań, usług komercyjnych, transferu wiedzy, ekspertyz z takimi zagranicznymi ośrodkami, jak: Muzeum Luwru, Muzeum Narodowe w Pekinie, Galeria Narodowa w Singapurze, Muzeum Vincenta van Gogha w Amsterdamie, Biblioteka Kapituły w Weronie, Narodowe Muzeum Sztuki w Oslo, Francuskie Ministerstwo Kultury, Ministerstwo Kultury i Sztuk Pięknych Królestwa Kambodży, Uniwersytet Amsterdamski, Uniwersytet w Hamburgu, Uniwersytet Techniczny w Kolonii, Międzynarodowe Towarzystwo Molinologiczne, Towarzystwo Ochrony Dziedzictwa Kulturowego w Fuldzie. Zapewnia to zespołowi dostęp do badań najważniejszych i najlepszych dzieł światowego dziedzictwa m.in. obecnych na Światowej Liście Dziedzictwa UNESCO.

Działalność badawczo-rozwojową kierunek KiR prowadzi zarówno w ramach własnej aktywności statutowej, jak i w ramach projektów finansowanych ze środków krajowych, w tym grantów ministerialnych, europejskich i międzynarodowych (**zał. nr 1.02**). Studenci i absolwenci są angażowani w działania badawczo-konserwatorskie, do których należą m.in.: *Badania grupy obrazów zabytkowych ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej wraz z dokumentacją (2023–2024)*; *Realizacja konserwatorska dotycząca badań stanu zachowania oraz prac konserwatorskich przy szkielecie słonia leśnego *Palaeoloxodon antiquus* z Muzeum Okręgowego w Koninie (2020–2021)*; *Panneau Stefana Knappa z fasady auli Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (2023–2024)*, czy *Konserwacja interwencyjna obiektu zabytkowego pt. Ikonostas z cerkwi Św. Jana Teologa w Nowoberezowie wraz z dokumentacją*.

Należy podkreślić ścisły związek prowadzonej przez kadrę działalności naukowej z koncepcją kształcenia, w której duży nacisk położony jest na zagadnienia dotyczące prac dokumentacyjnych i badań zabytków. Zajęcia dotyczące prac badawczo-dokumentacyjnych, towarzyszących praktycznej konserwacji, rozbudowane są o zagadnienia z dawnych oraz współczesnych technologii i technik sztuk plastycznych oraz tradycyjnych i nowoczesnych badań dzieł sztuki. Absolwent jest więc doskonale przygotowany do samodzielnego projektowania i wykonania badań zabytków wraz z interpretacją uzyskanych wyników analiz.

1.3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, roli i znaczenia interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

Znaczącą rolę w procesie weryfikacji koncepcji kształcenia oraz modyfikacji i aktualizacji programów studiów odgrywają **interesariusze wewnętrzni** w postaci Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego oraz studentów kierunku. Ich reprezentanci wchodzi w skład: Rady Programowej kierunku, Rady Dyscypliny oraz Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia. Sugestie na temat koncepcji kształcenia wynikają również z corocznie przeprowadzanej Oceny Zajęć Dydaktycznych (zob. kryterium 10.5).

Istotny wpływ na realizowaną koncepcję kształcenia na kierunku mają także **interesariusze zewnętrzni**. W ramach WSzP funkcjonuje Rada Interesariuszy Zewnętrznych, składająca się z przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego oraz absolwentów studiów kierunku KiR, z którą konsultowane są m.in. propozycje planowanych zmian oraz doskonalenia programu kształcenia (**Załącznik nr 1.03**). Członkami Rady są m.in. absolwentka kierunku KiR i konserwator Biblioteki Uniwersytetu Glasgow, Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Miejski Konserwator Zabytków w Toruniu, Dyrektor Muzeum Okręgowego w Toruniu. Postulaty i informacje dotyczące potrzeb rynku pracy przekazywane są również przez pracodawców, partnerów praktyk zawodowych, absolwentów kierunku, z których spora część pozostaje w zawodowym kontakcie z Wydziałem, konsultując lub współpracując z kadrami.

1.4. Sylwetka absolwenta, przewidywanych miejsc zatrudnienia absolwentów

Absolwenci kierunku KiR posiadają wszechstronną wiedzę i umiejętności w zakresie konserwacji-restauracji dzieł sztuki danej specjalności, wyróżniając się solidnym przygotowaniem naukowym i artystycznym. Kwalifikacje zawodowe uprawniają absolwenta do: samodzielnego projektowania, planowania i praktycznego wykonywania zabiegów konserwatorskich i restauratorskich, badania i interpretacji budowy technicznej zabytków, stanu zachowania i przyczyn zniszczeń, przy użyciu różnych metod. W zależności od zainteresowań konserwator-restaurator ma możliwość zajmowania się różnego rodzaju obiektami: malarstwa sztalugowego i ściennego na różnych podłożach, rzeźby polichromowanej, ram i innych przedmiotów rzemiosła artystycznego, zbiorów archiwalnych i bibliotecznych, pieczęci woskowych, fotografii, grafik, akwarel, pastelii, rysunków, zabytków sztuki wschodniej (malarstwo na zwojach papierowych i jedwabnych), zabytków z tekstyliów, atlasów, planów, globusów, kurdybanów, zabytkowych sioდეł i rzędów końskich, zabytków archeologicznych, a także obiektów zabytkowych wykonanych z kamienia naturalnego i sztucznego, ceramiki, metali, szkła oraz drewna. Ukończone studia dają absolwentom także szereg kompetencji społecznych i poznawczych, takich jak: diagnozowanie i rozwiązywanie problemów zawodowych z poszanowaniem zasad etycznych i prawnych, dążenie do systematycznego kształcenia i rozwoju zawodowego, gotowość do pracy grupowej, sprawne posługiwanie narzędziami informatycznymi, organizowanie i kierowanie niewielkimi zespołami, przygotowanie do podejmowania wyzwań zawodowych. Absolwent zna także język angielski na poziomie biegłości B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy, posługując się również słownictwem specjalistycznym w stopniu koniecznym do wykonywania zawodu.

Perspektywy zawodowe dla absolwentów kierunku są bardzo szerokie, zwłaszcza że przepisy umożliwiają prace przy zabytkach jedynie dyplomowanym konserwatorom. Absolwent KiR ma możliwość założenia własnej firmy i prowadzenia samodzielnej działalności. Wielu konserwatorów znajduje zatrudnienie w instytucjach muzealnych, bibliotekach, galeriach sztuki, domach aukcyjnych, archiwach państwowych i kościelnych, pracowniach konserwatorskich, ośrodkach i instytucjach badawczych w kraju i zagranicą. Ponadto mogą pracować jako eksperci w dziedzinie konserwacji i

restauracji dzieł sztuki w urzędach administracji państwowej, zajmujących się ochroną dóbr kultury. Wielodyscyplinarne gruntowne wykształcenie pozwala też na prowadzenie wszechstronnych badań konserwatorskich, wykonywanie prac artystycznych i kopii dzieł sztuki.

1.5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystanych wzorców krajowych lub międzynarodowych

Koncepcję kształcenia na kierunku KiR wyróżniają **rozbudowane profile trzech specjalności** oraz możliwość korzystania z unikatowych jednostek zajmujących się konserwacją metalu, witrażu, sztuki orientu i dzieł współczesnych. Kierunek jako jedyny w Polsce ma bardzo rozwiniętą pracownię konserwacji zabytków metalowych. Specyfika kierunku zasada się także na **szerokim zakresie różnych typów obiektów** z uwzględnieniem rzadkich pod względem materiałowym artefaktów z elementami tekstylnymi (tkanina, skóra, mularze). Ponadto przedmiotem wyróżniającym kierunek KiR na tle innych uczelni konserwatorskich w Polsce jest **biologia konserwatorska**. Wyróżnik kształcenia na kierunku KiR stanowi ponadto praca dyplomowa mająca dwie części: teoretyczno-badawczą oraz konserwatorsko-artystyczną.

O specyfice kierunku decyduje także blisko 80-letnia tradycja toruńskiego WSzP w kształceniu konserwatorów oraz **kompetentna i doświadczona kadra naukowa**, której aktywność nie ogranicza się do dydaktyki, ale obejmuje również praktykę zawodową i wszechstronne badania naukowe. Kierunek KiR – poprzez działalność pracowników – systematycznie nawiązuje, potwierdzoną umowami, współpracę z licznymi krajowymi i zagranicznymi instytucjami zajmującymi się sztuką oraz ochroną dziedzictwa kulturowego.

Istotne wsparcie dla kształcenia na kierunku KiR stanowi profesjonalny **ośrodek badawczy CBKDK** działający przy WSzP. W ramach jednostki funkcjonuje pięć laboratoriów i dwie pracownie: Laboratorium Badań i Konserwacji Elementów i Detali Architektonicznych, Laboratorium Badań i Konserwacji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej, Laboratorium Badań Fizyko-chemicznych i Nieniszczących, Laboratorium Badań i Konserwacji Papieru i Skóry, Laboratorium Badań i Konserwacji Sztuki Nowoczesnej, Pracownia Inwentaryzacji i Badań Zabytków Architektury, Pracownia fotograficzna.

Punkt odniesienia dla koncepcji kształcenia na kierunku KiR stanowią aktualne tendencje obecne w programach kształcenia wiodących uczelni konserwatorskich w Europie, zrzeszonych w **ENCoRe**. Kierunek KiR na UMK jest członkiem tej prestiżowej organizacji. Okazją do wymiany doświadczeń są organizowane co dwa lata konferencje poświęcone edukacji w dziedzinie konserwacji-restauracji, towarzyszące walnym zebraniom ENCoRe. Uczestniczą w nich zarówno pracownicy, jak i studenci. Do wymiany spostrzeżeń i wniosków dochodzi także w trakcie konferencji naukowych, na których doświadczenia uczelni toruńskiej konfrontowane są z praktyką innych uczelni polskich i zagranicznych, prowadząc do sukcesywnych zmian w reakcji na rozwój dziedziny, zmienne potrzeby rynku, czy ewoluującą osobowość studentów.

Specyfika kierunku wynika również z jego **funkcjonowania w strukturze uniwersyteckiej**. Studia prowadzone na uczelni sprzyjają wymianie doświadczeń i współpracy z ekspertami z różnych obszarów wiedzy, od dziedzin pokrewnych konserwacji, takich jak: konserwatorstwo, historia sztuki, muzealnictwo i zabytkoznawstwo, sztuki plastyczne, po bardziej odległe, a nieodzowne w procesie ochrony i badań dzieł sztuki, jak chemia, fizyka, biologia czy prawo. Ponadto perspektywę wszechstronnego rozwoju dla kierunku stwarza możliwość korzystania w obrębie jednej uczelni z profesjonalnego zaplecza badawczego jednostek UMK, jak Interdyscyplinarne Centrum Nowoczesnych Technologii. Wspomnieć trzeba wieloletnie kontakty pracowników WSzP z Instytutem Fizyki czy Wydziałem Chemii, dotyczące m.in. zastosowania tomografii optycznej (OCT), mikroskopii skaningowej czy chromatografii w identyfikacji zabytków, w tym określaniu ich materialnej struktury

czy autentyczności. Rezultaty tej współpracy dobitnie wskazują na konieczność intelektualnej integracji i współdziałania w dziedzinie tak złożonej, jaką jest konserwacja i restauracja dzieł sztuki.

1.6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się, z ukazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany

Efekty uczenia się, przewidziane w programie studiów na kierunku KiR, są spójne z efektami uczenia się dla studiów z dziedziny konserwacji i restauracji zabytków, określonymi przez Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 14.11.2018 r. w sprawie charakterystyk II stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Struktura programu studiów została podporządkowana integracji efektów uczenia się wokół głównego celu kształcenia, który stanowi uzyskanie wszechstronnej wiedzy i praktycznych umiejętności, niezbędnych w zawodzie konserwatora obiektów zabytkowych. Student potrafi wykonać prawidłową konserwację i restaurację zabytku, zaplanować projekt i poszczególne etapy prac konserwatorskich i badań konserwatorskich, stanu zachowania zabytku oraz potrafi wykonać analizę techniki i technologii, rekonstrukcję w konwencji dawnej i dokumentację zarówno prac konserwatorskich, jak i badania budowy technicznej zabytku.

W programie studiów na kierunku KiR sformułowano 43 efekty uczenia się: 13 w zakresie wiedzy, 22 w zakresie umiejętności i 8 w zakresie kompetencji społecznych. Kierunkowe efekty uczenia się są zróżnicowane w zależności od poziomu kształcenia i pomyślane tak, aby student aktywnie rozwijał umiejętności prowadzenia prac badawczych, analitycznego myślenia i skutecznego rozwiązywania problemów konserwatorskich i restauratorskich.

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się w zakresie **wiedzy** zakładają: posiadanie gruntownej wiedzy teoretycznej i praktycznej z metodyki działań konserwatorskich w wybranej specjalności (K_W03); znajomość mechanizmów oddziaływania fizycznych, chemicznych i biologicznych czynników środowiskowych na materię dzieł sztuki i zabytków (K_W4); posiadanie wiedzy w zakresie materiałoznawstwa substancji zabytkowej oraz historycznych i współczesnych materiałów konserwatorskich (K_W5); znajomość podstawowych metod fizycznych i chemicznych badań dzieł sztuki i zabytków (K_W06); posiadanie wiedzy w dziedzinie sztuk plastycznych w zakresie warsztatu artystycznego (K_W10); znajomość podstawy fotografii i technik dokumentacji dzieł sztuki, badań i procesów konserwatorsko-restauratorskich (K_W12); posiadanie elementarnej wiedzy o bezpieczeństwie i higienie pracy (K_W13). Zajęcia, w ramach których zdobywa się wskazane efekty to np.: „Propedeutyka konserwacji dzieł sztuki”, „Seminarium dyplomowe konserwatorskie”, „Seminarium dyplomowe z technologii i technik plastycznych”, „Seminarium dyplomowe teoretyczno-badawcze”, „Badania budowy technicznej zabytków”, „Projektowanie konserwatorskie”.

Do kluczowych kierunkowych efektów kształcenia w zakresie **umiejętności** należy: rozpoznanie stanu zachowania obiektu zabytkowego, określenie przyczyny zniszczeń i sformułowanie programu prac badawczych oraz konserwatorskich i restauratorskich (K_U1); określenie, rozpoznanie i opisanie budowy technicznej obiektu zabytkowego z uwzględnieniem oryginału i warstw wtórnych (K_U2); wykorzystanie wiedzy konserwatorskiej, technologicznej oraz wiedzy z zakresu nauk humanistycznych i przyrodniczych dla przygotowania projektu konserwatorskiego (K_U4); wykonywanie wszystkich zabiegów konserwatorskich i restauratorskich (K_U5); określenie zasad profilaktyki i minimalizacji niszczącego oddziaływania fizycznych, chemicznych i biologicznych czynników środowiskowych na materię dzieł sztuki i zabytków (K_U6); zaplanowanie, zinterpretowanie i powiązanie wyników badań chemicznych, fizycznych, biologicznych z konserwatorskimi i technologicznymi z wykorzystaniem wiedzy na temat dawnych i współczesnych technik oraz tradycji warsztatowych (K_U8); opracowanie kompleksowej dokumentacji konserwatorskiej (K_U9); wykorzystanie umiejętności i wiedzy na temat dawnych i współczesnych technologii i technik sztuk plastycznych w pracach konserwatorsko-restauratorskich i artystycznych (K_U13); wykorzystanie umiejętności plastycznych i zastosowania wiedzy z obszaru sztuk

plastycznych w pracach konserwatorskich i restauratorskich (K_U14); samodzielne podejmowanie decyzji odnośnie projektowania i realizacji prac konserwatorskich (K_U16). Przykładowe zajęcia, dzięki którym studenci nabywają wymienione efekty to m.in.: „Praktyczne aspekty projektowania konserwatorskiego”, „Współczesne metody badań instrumentalnych”, „Profilaktyka konserwacji zabytków zbiorów bibliotecznych i archiwalnych”, „Konserwacja zabytków kamiennych”, „Pracownia rzeźby”, „Dyplomowa pracownia konserwacji i restauracji”.

Ukończone studia dają absolwentom także szereg **kompetencji społecznych**, wśród których najistotniejsze to: świadomość znaczenia profesjonalizmu i konieczności przestrzegania zasad etyki zawodowej (K_K02); świadomość znaczenia wartości (artystycznej, historycznej, emocjonalnej itd.) dzieł sztuki i zabytków, ich nieodtwarzalności i obowiązku respektowania tych wartości w procesie konserwacji-restauracji (K_K01); świadomość oraz rozumienie aspektów i skutków (także dalekosiężnych) działań konserwatorskich, ich wpływu na dzieło sztuki lub zabytek i środowisko naturalne oraz świadomość związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje (K_K03); dążenie do systematycznego kształcenia i rozwoju zawodowego (K_K05). Przedmiotami, które w najpełniejszy sposób realizują rozwijanie kompetencji społecznych są np.: ćwiczenia terenowe, praktyki zawodowe, „Metodyka konserwacji zabytków – kamień”, „Pracownia konserwacji restauracji materiałów archiwalnych”.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1. Dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej uczelni w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się oraz dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany

Treści programowe i przedmioty realizowane na kierunku KiR zostały tak dobrane, aby umożliwiły realizację założonych efektów uczenia się. Podstawową strukturę treści programowych dla kierunku stanowią przedmioty o charakterze ogólnym, niezbędne dla zapewnienia wszechstronnego rozwoju studentów oraz przedmioty kierunkowe, realizujące zagadnienia specjalistyczne z szeroko pojętego zakresu konserwacji-restauracji, będące zasadniczym rdzeniem dla kształcenia w ramach specjalności. Do treści ogólnych należy zaliczyć m.in.: podstawy historii sztuki, dawne techniki malarskie, historię i teorię ochrony i konserwacji zabytków, podstawy wiedzy zabytkoznawczej, budowę techniczną zabytków, podstawy chemii i biologii. Kluczowe treści kształcenia realizowane są podczas pracowni na specjalnościach z konserwacji-restauracji: malarstwa i rzeźby polichromowanej; rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego; papieru i skóry. Ponadto studenci specjalności konserwacja malarstwa i rzeźby polichromowanej mają możliwość (od IV roku) ukierunkowania dalszego kształcenia i wyboru zakresu tematycznego dyplomowych prac artystyczno-konserwatorskich (problematyka zabytków sztuki tradycyjnej, bądź sztuki nowoczesnej). Oferowane na kierunku specjalności są ściśle związane z poszczególnymi obszarami badań prowadzonych w dyscyplinie przez sześć Katedr WSzP, stąd wyniki prowadzonej działalności naukowej w sposób bezpośredni przekładają się na ewolucję treści programowych, a zajęcia prowadzone są przez kompetentną w zakresie dyscypliny kadrę akademicką. Treści kierunkowe dotyczą wiedzy i umiejętności z zakresu m.in. podstaw fotografii dokumentalnej, zaawansowanych techniki i metod konserwatorskich, materiałoznawstwa, biologii konserwatorskiej. W ramach przedmiotów ogólnych oraz specjalnościowych wyodrębniono dodatkowo przedmioty fakultatywne, podlegające wyborowi przez studenta w ramach realizowanej specjalności. Treści obejmujące obszar nauk społecznych lub humanistycznych są obecne w elementach filozofii, metodyce badań humanistycznych, podstawach prawa gospodarczego oraz przedmiotach ogólnouniwersyteckich do wyboru.

Treści obejmujące języki obce występują na lektoratach specjalistycznych. W zakresie znajomości języków obcych przewidziano cztery semestry zajęć w formie lektoratu (do wyboru język nowożytny), rozpoczynających się od semestru drugiego oraz jeden semestr zajęć na II stopniu studiów. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę Uniwersyteckiego Centrum Języków Obcych, zapewniającą znajomość języka na poziomie B2+, z uwzględnieniem specjalistycznego słownictwa konserwatorskiego. Dodatkowo, studenci mają możliwość doskonalenia umiejętności językowych poprzez realizację ogólnouniwersyteckich przedmiotów prowadzonych w języku angielskim.

Tabela 1. Przykładowe powiązanie treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się		
Kierunkowy efekt uczenia się	Przedmiot	Treści kształcenia
Zna podstawy historii i teorii ochrony i konserwacji-restauracji dzieł sztuki i zabytków (K_W08)	Propedeutyka konserwacji dzieł sztuki	Zajęcia mają dać studentowi orientację czym jest ochrona i opieka nad zabytkami, jakie jest jej miejsce w sferze kultury, mają także pokazać specyfikę pracy i przygotować studenta do świadomego wyboru dalszej specjalności. Zapoznają studentów z problematyką podstawowych zasad konserwacji zabytków dzieł sztuki. Przedmiot, prowadzony w formie wykładu, umożliwia studentowi zdobycie podstawowej wiedzy o specyfice problematyki konserwatorskiej i charakterze pracy przy poszczególnych kategoriach zabytkowych dzieł sztuki oraz o programie studiów danej specjalności. Omawiane są zagadnienia związane z podstawowymi metodami i materiałami stosowanymi w pracach konserwatorskich, także z uwzględnieniem konserwacji profilaktycznej
Umie przeprowadzić rozpoznanie stanu zachowania zabytku, określić przyczyny zniszczeń i sformułować program prac badawczych oraz konserwatorskich i restauratorskich (K_U01)	Praktyczne aspekty projektowania konserwatorskiego	Student zdobywa narzędzia i ugruntowuje wiedzę potrzebną do wykonania projektu konserwatorskiego (K_W02, K_W03, K_W06, K_W07). Umie rozpoznać i opisać budowę techniczną zabytku, jego stan zachowania z uwzględnieniem warstw pierwotnych i wtórnych zabytku. Potrafi ocenić atrybuty decydujące o wartości zabytku. Potrafi przygotować otwarty projekt konserwatorski (K_U01, K_U02, K_U03, K_U04).
Ma świadomość znaczenia wartości (artystycznej, historycznej, emocjonalnej itd.) dzieł sztuki i zabytków, ich nieodtwarzalności i obowiązku ich respektowania w procesie konserwacji-restauracji (K_K01)	Pracownia konserwacji rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego	Pracownia ma na celu przygotowanie do samodzielnego prowadzenia prac konserwatorskich przy obiektach zabytkowych wykonanych z kamienia naturalnego i sztucznego. Opracowanie programu prac konserwacji-restauracji obiektu. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej opisującej przebieg prowadzonych prac. Nabywanie umiejętności oceny stanu zachowania obiektu oraz przyczyn powstałych zniszczeń. Rozpoznanie techniki i technologii wykonania obiektu.

2.2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych

Zajęcia dla studentów realizowane są z podziałem na zajęcia teoretyczne oraz praktyczne, związane z rozwijaniem umiejętności artystycznych, rzemieślniczych, konserwatorskich oraz językowych. Z uwagi na ukierunkowanie praktyczne oraz interdyscyplinarne kierunku KiR, szczególne znaczenie w procesie dydaktycznym mają efekty z kategorii umiejętności, zwłaszcza te pomocne w przygotowaniu studenta do samodzielności zawodowej. Efekty uczenia się w zakresie umiejętności są realizowane w formie ćwiczeń z bezpośrednim dostępem do obiektów zabytkowych oraz w formie zajęć laboratoryjnych, twórczych i projektowych. Efekty w zakresie wiedzy student nabywa podczas wykładów, seminariów i konwersatoriów. Efekty w zakresie kompetencji społecznych nabywane są zwykle w ramach ćwiczeń terenowych, praktyki zawodowej i pracowni. Studenci mają możliwość osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się także na wykładach ogólnouniwersyteckich i

monograficznych oraz podczas dodatkowych zajęć pozwalających na rozwijanie specjalistycznych umiejętności.

Stosowane metody kształcenia mają charakter aktywizujący oraz uwzględniają samodzielne uczenie się studentów. Są to m.in.: analizy, projekty, studium przypadku, dyskusje, rozwiązywanie problemów w grupach. W przypadku I, II i III roku wykorzystuje się metody służące studentom do prowadzenia badań, malowania kopii, prowadzenia prac konserwatorskich, w tym: formułowania problemów badawczych, doboru metod i narzędzi badawczych, opracowania i prezentacji wyników badań, a także przygotowania artystycznego i konserwatorskiego. Natomiast studentom IV, V i VI roku studiów umożliwia się udział w prowadzonych badaniach i pracach konserwatorskich oraz wspiera się ich w projektowaniu badań i realizacji prac konserwatorskich niezbędnych do przygotowania pracy dyplomowej.

Szczególnie ważna w procesie edukacji jest praca z obiektami zabytkowymi w pracowniach. Celem jest utrzymanie prawidłowej proporcji między zajęciami teoretycznymi i praktycznymi, zwłaszcza związanymi z pracą przy materii zabytkowej. Różnorodność źródeł pochodzenia obiektów służących dydaktyce pozwala na zapoznanie studentów z szerokim wachlarzem problematyki konserwatorskiej. Priorytetem w pozyskiwaniu obiektów jest nie tyle ich wartość artystyczna, ile złożoność problematyki. Dokłada się wszelkich starań, aby student w trakcie kształcenia praktycznie zapoznał się z możliwie jak najszerszym spektrum problemów (w ramach wybranej specjalności), co pozwoli przygotować go do przyszłych wyzwań zawodowych. Studenci uczą się, jak przeprowadzać zabiegi konserwatorskie, dobierać odpowiednie techniki i materiały do poszczególnych rodzajów zabytków, dbając o ich trwałość i autentyczność. W pracowniach tych zdobywają także umiejętności analityczne, niezbędne do rozpoznawania stopnia uszkodzenia obiektów i opracowywania odpowiednich metod ich ratowania.

W ramach pracowni dyplomowych student samodzielnie realizuje pracę badawczą i konserwatorską przy skomplikowanych i złożonych technologicznie zabytkach. Obiekty te zwykle należą do zbiorów polskich jednostek muzealnych, parafii lub prywatnych kolekcjonerów. Tematyka prac magisterskich teoretyczno-badawczych jest szeroka – od zagadnień wyłącznie z obszaru nauk humanistycznych, po obszar nauk ścisłych, nauk biologicznych oraz sztuk plastycznych. Metodyka jest uzależniona od problematyki, która często dotyczy zagadnień związanych z realizacją pracy dyplomowej artystyczno-konserwatorskiej. Studenci często sami inicjują wybór tematu pracy, który leży w obszarze ich zainteresowań, a nawet fascynacji, dzięki czemu zaangażowanie w pracę wzrasta. Dyplomant systematycznie rejestruje w dzienniku prace konserwatorskie, wprowadzając ten nawyk w przyszłości do samodzielnej praktyki zawodowej. Finalnie opracowana dokumentacja z przebiegu prac badawczych i konserwatorskich musi być zgodna z powszechnie przyjętym schematem.

Rozwijaniu znajomości języka obcego przez studentów KiR służą zajęcia anglojęzyczne z oferty WSzP, wśród których w semestrze letnim bieżącego roku akademickiego zaplanowano konwersatorium „Introduction to conservation of library, museum and archival materials” (mgr Marta Nalaskowska z KKRPS). Studenci, realizując przydzielone im w ramach zajęć zadania, a zwłaszcza przygotowując pracę dyplomową, zobowiązani są do korzystania z literatury obcojęzycznej oraz zachęceni są do mobilności w ramach Erasmus+ oraz udziału w międzynarodowych studenckich konferencjach naukowych m.in. towarzyszących spotkaniom ENCoRE.

2.3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Ze względu na charakter kierunku KiR i praktyczny wymiar większości zajęć, e-learning realizowany jest w niewielkim stopniu i – nie licząc okresu pandemii (rok akademicki 2020/2021) – pełni funkcję wspomagającą proces kształcenia. Wykorzystywanymi do tego narzędziami są m.in.: uczelniana platforma Moodle, SharePoint Microsoft oraz Dysk Google, gdzie prowadzący mogą udostępniać materiały dydaktyczne, takie jak: regulaminy pracowni, harmonogram ćwiczeń w semestrze, wzory dokumentacji konserwatorskich, fotografie obiektów przed i po konserwacji wykonanej przez

studentów. Metody te stosuje się m.in. w przypadku zajęć: „Metodyka konserwacji zabytków metalowych” oraz „Konserwacja i restauracja zabytków metalowych”, w ramach których korekty dokumentacji są wykonywane zdalnie poprzez naniesienie poprawek przez prowadzącego i odesłanie za pomocą USOSmail wskazówek do dalszej samodzielnej pracy. Społeczność akademicka ma także dostęp do pakietu MS Office365, co umożliwi prowadzenie indywidualnych konsultacji ze studentami, a w szczególności z dyplomantami, z którymi są omawiane kolejne etapy przygotowania pracy teoretyczno-badawczej i konserwatorsko-artystycznej.

W bieżącym roku akademickim wszystkie zajęcia realizowane są w formie stacjonarnej, a zwłaszcza pracownie artystyczne i konserwatorskie oraz zajęcia w laboratoriach, choć warto nadmienić, że – zgodnie z zarządzeniem Rektora UMK nr 162/2021 w sprawie zasad powierzania i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (zaktualizowanym jako Zarządzenie Rektora UMK nr 164/2023) – istnieje taka możliwość po spełnieniu określonych wymagań.

Warto nadmienić, że w okresie pandemii, zwłaszcza podczas *lock-down'u*, podjęto szczególne wysiłki dla zrealizowania programu studiów z możliwie jak największą liczbą zajęć praktycznych (przy znacząco ograniczonym dostępie do infrastruktury uczelni). Wszystkie wykłady, konwersatoria, seminaria oraz duża część zajęć o charakterze praktycznym, jak pracownie, musiały zostać zrealizowane wyłącznie w trybie zdalnym. Praca w ramach zajęć praktycznych odbywała się m.in. poprzez opracowywanie poszczególnych punktów dokumentacji konserwatorskiej i fotograficznej. Zajęcia praktyczne zostały odrobione po przywróceniu stacjonarnego działania uczelni, lecz przy zachowaniu rygorów sanitarnych. Wobec ograniczonego dostępu do bazy noclegowej spełniającej wymogi sanitarne, ćwiczenia terenowe zorganizowano w Toruniu.

2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia

Proces uczenia się określony w programie studiów na kierunku KiR jest dostosowany do zróżnicowanych potrzeb studentów, czemu sprzyja stosunkowo niewielka liczebność poszczególnych roczników i grup. Od semestru letniego I roku studiów jest możliwość sprofilowania planu zajęć do własnych zainteresowań. Przedmioty do wyboru obejmują m.in.:

- zajęcia ogólnouniwersyteckie, kursowe i monograficzne na innych kierunkach studiów (z preferencją dla przedmiotu „Ikonaografia” w przypadku wszystkich specjalności oraz przedmiotu „Historia technik budowlanych” dla specjalności Konserwacja i restauracja rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego)
- zakres tematyczny seminarium dyplomowego z historii sztuki (sztuka średniowieczna, nowożytna, nowoczesna i współczesna lub pozaeuropejska – preferowany wybór podyktowany rodzajem wybranego obiektu dyplomowego)
- zajęcia fakultatywne np.: z konserwacji witrażu (prowadzone dla wszystkich roczników)
- języki obce z oferty Uniwersyteckiego Centrum Języków Obcych
- zajęcia wychowania fizycznego z oferty Uniwersyteckiego Centrum Sportowego.

Do decyzji studentów należy wybór jednej z trzech specjalności oraz obiektu zabytkowego będącego przedmiotem pracy dyplomowej, a także miejsca odbywania praktyk zawodowych.

Rozwiązaniem mającym zindywidualizować ścieżkę kształcenia na UMK są funkcjonujące od bieżącego roku akademickiego tzw. **bloki kompetencyjne**, czyli moduły przedmiotów pozwalających zdobyć i/lub udoskonalić umiejętności pożądaną na rynku pracy. Realizując zajęcia w ramach wybranych bloków można świadomie kształtować własny zestaw praktycznych kwalifikacji, dostosowany do indywidualnych zainteresowań i profilu zawodowego, otrzymując certyfikat po zaliczeniu wszystkich zajęć wchodzących w skład bloku. Moduły mogą realizować studenci wszystkich

kierunków studiów prowadzonych na UMK. Obecnie WSzP oferuje trzy bloki (dwa w semestrze zimowym, jeden w letnim), z czego dwa prowadzą pracownicy KiR: „Sztuka nowoczesna i współczesna – inne spojrzenie. Opieka, konserwacja, zagadnienia warsztatowe, rynek sztuki” (prof. dr hab. Dariusz Markowski, dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK, dr hab. Sławomir Kamiński, prof. UMK) oraz „Tajniki fotografii i filmu” (dr hab. Adam Adamski, prof. UMK, mgr Dariusz Bógdał).

Uelastycznieniu procesu uczenia się służy ponadto **indywidualny tryb odbywania zajęć** dydaktycznych w ramach: Indywidualnego Planu Studiów (IPS) lub Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). IPS zapewnia studentowi indywidualny dobór treści i form kształcenia oraz opiekę dydaktyczno-naukową. Ten sposób organizacji studiów polega na np. rozszerzeniu zakresu wiedzy w ramach studiowanego kierunku lub specjalności; łączeniu dwu lub więcej specjalności; udziale studenta w pracach badawczych; zmianie planu studiów w związku z odbywaniem części studiów lub praktyki w innej uczelni lub instytucji, w tym zagranicznej; zmianie planu studiów w związku z przyjęciem na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się, z uwzględnieniem ustalonych dla danego kierunku efektów uczenia się i standardów kształcenia, o ile zostały dla danego kierunku ustalone. Z kolei IOS jest przyznawana zwłaszcza w przypadku osoby: studiującej na więcej niż jednym kierunku studiów; sprawującej opiekę nad członkami rodziny; będącej w ciąży lub będącej rodzicem; z niepełnosprawnościami; realizującej studia w ramach programu „Kariera dwutorowa”. IOS nie zwalnia z obowiązku zaliczania przedmiotów przewidzianych planem studiów. Studenci KiR z trybem IOS mają możliwość korzystania z infrastruktury i wyposażenia WSzP poza godzinami zajęć, w czasie dyżurowania pracowników technicznych. W roku akademickim 2022/2023 i 2023/2024 IOS został przyznany siedmiu studentom kierunku KiR; w semestrze zimowym bieżącego roku – sześciu.

Ważnym zagadnieniem jest dostosowanie procesu uczenia się do potrzeb **osób z niepełnosprawnościami**. Kandydaci na studia, którzy zobligowani są podejść do egzaminów wstępnych, mogą w procesie rekrutacji liczyć w uzasadnionych wypadkach na powiększenie druku testu, wydłużenie czasu egzaminu lub zapewnienie obecności osób trzecich (np. tłumacza języka migowego). W toku procesu dydaktycznego, studenci z niepełnosprawnościami mogą skorzystać z określonych w Regulaminie Studiów UMK rozwiązań szczególnych, przy zachowaniu gwarancji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Jeżeli niepełnosprawność lub stan zdrowia studenta nie pozwala na udział w zajęciach w standardowym trybie, student może wystąpić z wnioskiem o: umożliwienie zastosowania urządzeń technicznych, w tym urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk; przygotowanie materiałów dydaktycznych w alternatywnej formie zapisu; zmianę sposobu sprawdzania wiedzy; zorganizowanie indywidualnych lektoratów językowych; studiowanie w trybie IOS. Studenci z niepełnosprawnościami mogą realizować obowiązkowe zajęcia wychowania fizycznego, uczęszczając na dostosowane zajęcia Boccia lub ogólnorozwojowe. Studenci z niepełnosprawnościami, które powodują trudności w wywiązywaniu się z obowiązków akademickich, mogą wnioskować o udzielenie wsparcia edukacyjnego lub asystenta dydaktycznego, bezpłatnie przydzielonego przez [Zespół Wsparcia Osób ze Szczególnymi Potrzebami](#) działający przy Uniwersyteckim Ośrodku Wsparcia i Rozwoju Osobistego. Rola asystenta polega m.in. na pomocy w sporządzaniu notatek na zajęciach, w przygotowywaniu materiałów dydaktycznych, w korzystaniu z biblioteki, w przemieszczaniu się, zorganizowaniu dla studenta indywidualnych zajęć dydaktycznych lub konsultacji.

Studenci z dysfunkcjami narządu wzroku i słuchu mogą korzystać z komputerów wyposażonych w oprogramowanie powiększające i udźwiękawiające oraz dostosowane klawiatury i myszki. Stanowiska komputerowe dostępne są w Bibliotece Uniwersyteckiej i we wszystkich bibliotekach wydziałowych, a także w Uniwersyteckim Centrum Nowoczesnych Technologii Nauczania. W Bibliotece Uniwersyteckiej oraz w bibliotekach wydziałowych dostępne są także stacjonarne powiększalniki. WSzP dysponuje także dwoma pętlami indukcyjnymi umożliwiającymi osobom niedosłyszącym czynny udział w rozmowie. Zespół Wsparcia Osób ze Szczególnymi Potrzebami prowadzi wypożyczalnię sprzętu i oprogramowania, jak laptopy, notebooki, dostosowane klawiatury,

oprogramowanie powiększające, skanery, notatniki brajlowskie, dyktafony, systemy FM, lupy elektroniczne, koła FreeWheel.

Warto zauważyć, że zróżnicowane potrzeby i prośby studentów na kierunku KiR zawsze są brane pod uwagę przez prowadzących zajęcia, czego efektem może być zmiana terminu zajęć (lub odrobienia zajęć w innym terminie), a także dodatkowych zajęć w okresie wakacyjnym dla chętnych osób.

2.5. Harmonogram realizacji programu studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów, zajęć lub grup zajęć związanych z działalnością naukową prowadzoną w uczelni oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru

Kształcenie na kierunku KiR obejmuje 12 semestrów, przy czym, aby ukończyć studia należy uzyskać 367 punktów ECTS. Organizacja procesu nauczania ukierunkowana jest na indywidualny rozwój studenta, zapewniając efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Program studiów uwzględnia dwa moduły: grupę przedmiotów kształcenia ogólnego, obowiązkową i wspólną dla wszystkich oraz moduły specjalnościowe, czyli grupy przedmiotów specjalnościowych służące sprofilowaniu ścieżki kształcenia zgodnie z wybraną specjalnością. Przedmioty są zaplanowane w taki sposób, aby studenci równolegle zdobyli zarówno wiedzę teoretyczną z zakresu nauk o sztuce, szeroko rozumianych zagadnień konserwatorskich i ochrony dziedzictwa kulturowego, jak i umiejętności praktyczne w pracy z obiektami zabytkowymi.

W I semestrze zaplanowano obowiązkowe przedmioty kursowe (wykłady, ćwiczenia, pracownie) wprowadzające w ogólną wiedzę z zakresu nauk o sztuce oraz podstaw materiałowo-technicznych. W trakcie II i III semestru student wybiera dodatkowo przedmioty, które są bliskie jego zainteresowaniom oraz będą mu przydatne w przyszłej pracy zawodowej. Wybór specjalności następuje na III semestrze studiów. Przed dokonaniem wyboru studenci mają możliwość indywidualnego lub grupowego zwiedzenia poszczególnych pracowni i odbycia konsultacji z prowadzącymi zajęcia nauczycielami akademickimi. Wiedza i umiejętności kierunkowe pogłębiane są w semestrach III-VI poprzez stopniowe wprowadzanie coraz bardziej zaawansowanych przedmiotów powiązanych z profilem specjalizacji. W harmonogramie realizacji programu studiów uwzględniono także przedmioty pozakierunkowe, które rozpoczynają się od II roku studiów (semestry III-IV): nowożytny język obcy, wychowanie fizyczne i przedmioty ogólnouniwersyteckie (semestr III i VI). Studenci wszystkich specjalności zobligowani są do zrealizowania praktyki po IV i VI semestrze (ćwiczenia terenowe) oraz po VIII semestrze studiów (praktyki zawodowe) oraz dwutygodniowego pleneru malarskiego. Ostatni rok studiów poświęcony jest na realizację pracy dyplomowej.

Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów stanowią znaczną część planu studiów. Są to przede wszystkim wykłady i seminaria oraz pracownie badawcze i pracownie metodyki konserwatorskiej, gdzie przekazywanie wiedzy, nabywanie umiejętności oraz kształtowanie postaw odbywa się w bezpośrednim kontakcie student-nauczyciel. Samodzielność studentów rośnie na późniejszych latach – na V i VI roku ilość godzin kontaktowych jest niewielka, a udział nauczycieli polega głównie na udzielaniu konsultacji i sprawdzaniu prac pisemnych i dokumentacji konserwatorskich. Niemniej jednak studenci przygotowujący prace dyplomowe – tak teoretyczno-badawcze, jak artystyczno-konserwatorskie, znaczną część zadań realizują w pracowniach konserwatorskich i laboratoriach na Wydziale. Wynika to z faktu, że większość pracy wykonywana jest bezpośrednio na powierzonych Uczelni – często bardzo cennych – obiektach zabytkowych, które muszą być przechowywane w chronionym otoczeniu, a wykonywane zabiegi wymagają specjalistycznego sprzętu i aparatury.

2.6. Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, pokazów, seminariów i ćwiczeń w pracowniach, a także w terenie w obiektach zabytkowych. Wybór formy zajęć (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, seminarium lub lektoraty) dostosowany jest zarówno do zamierzonych efektów uczenia się, jak i specyfiki danego przedmiotu oraz liczebności grup. W przypadku wiedzy przekrojowej i porządkowanej chronologicznie preferowane są wykłady, zaś w przypadku wiedzy prezentowanej problemowo i studiów przypadku preferowane są ćwiczenia, pracownie i konwersatoria.

Efekty uczenia się są osiągane dzięki adekwatnym do ich charakteru form zajęć, takich, jak: ćwiczenia laboratoryjne (np.: „Chemia w konserwacji zabytków”, „Żywnice sztuczne stosowane w konserwacji”, „Materiałoznawstwo pigmentów i spoiw malarskich”), zajęcia terenowe, seminaria (np.: „Seminarium konserwatorskie”, „Seminarium teoretyczno-badawcze”), ćwiczenia z metodyki oraz zajęcia praktyczne w pracowniach konserwatorskich (np.: „Pracownia dyplomowa”, „Pracownia kopii malarstwa nowożytnego”, „Pracownia kopii malarstwa średniowiecznego”).

Wybór formy zajęć zależy również od liczebności grup studentów. W przypadku ćwiczeń, pracowni i konwersatoriów preferowane są sale mniejsze i kameralne. Pozwala to na zwiększenie dostępności nauczyciela akademickiego dla studenta, ułatwiając pracę w grupie. Podczas zajęć w laboratoriach i w pracowniach konserwatorskich, a także w ramach seminariów oraz ćwiczeń terenowych grupy liczą maksymalnie 8 osób. Pozwala to na bezpośredni kontakt nauczyciela akademickiego ze studentem, indywidualizowane podejście oraz partnerską współpracę. Wykłady prowadzone są w większych salach, jak audytorium w budynku głównym WSzP wyposażone w amfiteatralny układ miejsc dla słuchaczy i system nagłośnienia.

Wszystkie zajęcia odbywają się według harmonogramu organizacji roku akademickiego publikowanego na stronie internetowej UMK przed rozpoczęciem roku akademickiego oraz zgodnie z [planem semestralnym zamieszczanym na stronie WSzP](#) minimum na dwa tygodnie przed rozpoczęciem roku akademickiego.

Łączna liczba godzin na kierunku wynosi 4 575 h, z czego w grupie przedmiotów kształcenia ogólnego: 1 890 h. W grupie przedmiotów specjalnościowych Konserwacja i restauracja malarstwa i rzeźby polichromowanej 2 685 h; w grupie przedmiotów specjalnościowych Konserwacja i restauracja papieru i skóry 2 685 h; w grupie przedmiotów specjalnościowych Konserwacja i restauracja rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego 2 685 h. Liczba punktów ECTS potrzebna do ukończenia 6-letnich studiów wynosi 367, w tym liczba punktów uzyskanych z przedmiotów do wyboru stanowi 54%.

Stosowane na kierunku KiR formy zajęć obejmują wykłady, ćwiczenia, pracownie i ćwiczenia terenowe (w wymiarze 2 x 168 h). Aktualnie przyjęty program ramowy przewiduje 4 545 h zajęć podzielonych na 1 890 h (1 620) treści podstawowych i przedmiotów kierunkowych, w tym 525 h wykładów (ok. 32%), 60 h ćwiczeń (ok. 0,37%), 900 h pracowni (ok. 55%) i 135 h seminariów (ok. 8%), a także 2 685 h przedmiotów specjalnościowych. W ramach specjalności proporcje poszczególnych form kształcenia są zróżnicowane (co wynika ze specyfiki programów) ze zdecydowaną przewagą pracowni (80-90 %). Warto dodać, że kształtując program ramowy dołożono starań, aby obciążenie godzinowe i liczba egzaminów na poszczególnych semestrach były analogiczne dla wszystkich

specjalności. Jednocześnie uwzględniono fakt, że na wyższych latach studenci muszą poświęcić więcej czasu na pracę własną.

2.7. Program i organizacja praktyk, w tym w szczególności ich wymiaru i terminu realizacji oraz doboru instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk

Obowiązkowy element programu kształcenia stanowią **ćwiczenia terenowe, plenery artystyczne i praktyki zawodowe**. Studenci na pierwszym roku studiów odbywają ćwiczenia terenowe w formie dwutygodniowego pleneru malarskiego, prowadzonego cyklicznie w sanktuarium pasyjno-maryjnym w Kalwarii Zebrzydowskiej, Kalwarii Pakoskiej, Wiśniowej oraz w Toruniu.

Ćwiczenia terenowe w wymiarze 168 h, organizowane po IV i VI semestrze w czasie wakacji letnich, polegają na pracy zespołowej lub indywidualnej przy obiekcie zabytkowym pod kierunkiem nauczyciela. Wyboru lokalizacji zajęć i obiektów zabytkowych *in situ* dokonuje prowadzący ćwiczenia, korzystając ze współpracy z instytucjami/firmami lub z konkretnych zleceń. WSzP zapewnia materiały do prac, sprzęt i zakwaterowanie. W programie studiów ćwiczenia terenowe zostały uwzględnione dwukrotnie, aby umożliwić studentom zdobycie doświadczenia w pracy z zabytkami i zapoznać ich z warunkami organizacji pracy w terenie. Ćwiczenia odbywają się w instytucjach kultury, muzeach, obiektach sakralnych, nieruchomościach należących do prywatnych właścicieli itp. Wśród lokalizacji, w których zrealizowano ćwiczenia terenowe w ostatnich kilku latach, warto odnotować cmentarz Kisasszony w Egerze, będący miejscem pochówku polskich uchodźców wojennych z czasów II wojny światowej. Prace konserwatorskie i restauratorskie przy nagrobkach na polskiej kwaterze wojskowej zostały przeprowadzone przez Katedrę Konserwacji-Restauracji Architektury i Rzeźby we współpracy z Fundacją MOSTY oraz przy finansowaniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP. W ubiegłym roku akademickim w ramach ćwiczeń terenowych studenci wykonali badania i konserwację w pięciu różnych lokalizacjach, tj. cmentarz św. Jerzego w Toruniu, kaplica Zawiszów Czarnych herbu Sulima z Warszewic na cmentarzu w Chełmży, kościół filialny pw. św. Jana Chrzciciela w Chmielnie, latarnia morska w Kołobrzegu oraz epitafium Heleny Sophie von Franckenberg w świątyni Bożego Ciała w Głogowie.

Praktyki zawodowe są realizowane po VIII semestrze, zasadniczo w czasie wakacji letnich, w wymiarze 168 h, w trybie indywidualnym. Praktyka odbywać się może w instytucjach krajowych lub zagranicznych zaproponowanych opiekunowi praktyki przez studenta bądź wskazanych przez WSzP. Samodzielny wybór miejsca praktyk wzmacnia kompetencje m.in. w zakresie wyznaczania celów, zaangażowania, rozwiązywania problemów. Zarówno Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK (zwany Biurem Karier), dziekanat WSzP, kadra, a zwłaszcza opiekunowie praktyk zawodowych dysponują znaczną bazą miejsc praktyk, dostępnych również na [stronie WSzP](#). Tam można także zapoznać się z procedurami realizowania praktyk i formularzami wymaganych dokumentów. Przed przystąpieniem do praktyki student zobligowany jest przedłożyć: kopię imiennego dokumentu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i OC na czas trwania praktyki, plan praktyki zawodowej (do akceptacji przez opiekuna praktyk) i umowę (do podpisu przez prodziekana ds. studentów i kształcenia). Dokłada się starań, aby praktyki zostały ukierunkowane na zakres pracy dyplomowej i mogły odbyć się w renomowanych instytucjach lub pracowniach konserwatorskich, znanych z rzetelności, doświadczenia w określonej specjalizacji i wysokiego poziomu etyki zawodowej. Często rezultatem praktyk jest zatrudnienie praktykanta po uzyskaniu dyplomu. Warto zauważyć, że spora część studentów KiR decyduje się na praktyki w zagranicznych instytucjach realizowane w ramach programu Erasmus+ (zob. Kryterium 7.4). Jak przekonuje lista miejsc praktyk zawodowych zrealizowanych przez studentów w ciągu ostatnich kilku lat, największym zainteresowaniem cieszą się prywatne firmy oraz muzea; sporadycznie praktyka odbywa się w instytucjach kościelnych (**Zał. nr 2.01**).

Warto podkreślić, że w z inicjatywy poprzednich władz dziekańskich dokonano: uaktualnienia [procedur wewnętrznej organizacji praktyk zawodowych](#), zmiany [regulaminów ćwiczeń, objazdów terenowych](#) oraz innych, nieobowiązkowych wyjazdów o charakterze naukowym na kierunkach studiów prowadzonych na WSzP; podjęto też współpracę z Biurem Karier UMK w celu pozyskiwania dla studentów WSzP ofert praktyk, staży, wolontariatów.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów w 2018 roku, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz cele działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zredukowanie liczby przerw między zajęciami (tzw. okienek)	Opracowując harmonogram zajęć dydaktycznych kładzie się nacisk na równomierne rozłożenie zajęć, z przewagą 15-minutowych przerw. Dłuższe przerwy uwzględniono w przypadku konieczności przemieszczania się studentów między budynkami, w których odbywają się zajęcia, jak: gmach główny WSzP, Wydział Chemii, Muzeum Okręgowe w Toruniu. Rozplanowanie zajęć ma sprzyjać efektywnemu wykorzystaniu czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.
2.	Harmonogram zajęć z kierunku powinien być dostępny przed rejestracją na zajęcia do wyboru	Rozkład zajęć na semestr podawany jest na stronie wydziału co najmniej kilka dni przed uruchomieniem rejestracji na zajęcia ogólnouniwersyteckie, z zastrzeżeniem możliwości zmian w rozkładzie zajęć.
3.	Konsultowanie harmonogramu sesji ze studentami	Prowadzący zwyczajowo ustalają terminy zaliczeń i egzaminów ze studentami. Harmonogram sesji jest ogłaszany przynajmniej na tydzień przed jej rozpoczęciem i dostępny na stronie internetowej WSzP.
4.	Zrównoważenie na wszystkich specjalnościach wymagań stawianych pracy dyplomowej	Regulamin dyplomowania został ujednoczony na wszystkich specjalnościach. Prace dyplomowe prowadzone są pod nadzorem doświadczonych pracowników badawczo-dydaktycznych, legitymujących się co najmniej stopniem doktora. Wymagania stawiane pracom dyplomowym są adekwatne do ogólnoakademickiego profilu studiów.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów studiów

Podstawę przyjęcia na studia na kierunku KiR na WSzP stanowią wyniki egzaminu wstępnego kandydatów, którzy posiadają świadectwo dojrzałości uprawniające ich do ubiegania się o przyjęcie na studia w szkołach wyższych. Oferta edukacyjna kierowana jest do kandydatów posiadających predyspozycje plastyczne oraz podstawową wiedzę dotyczącą pojęć z zakresu kultury, sztuki, ochrony zabytków oraz profesji konserwatora dzieł sztuki zgodnie z kierunkiem studiów. Kandydata obowiązują ogólnouczelniane zasady rejestracji oraz szczegółowe zasady rekrutacji dla kierunku.

Rekrutacja przeprowadzana jest pod nadzorem Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej za pomocą elektronicznego systemu [Internetowej Rejestracji Kandydatów](#) (IRK). Aktualne zasady rekrutacji znaleźć można na uczelnianej stronie dedykowanej kandydatom <https://www.umk.pl/kandydaci/>. Warunki postępowania rekrutacyjnego w roku akademickim 2025/2026 na UMK określa *Uchwała Senatu z dnia 25 czerwca 2024 roku (Zał. nr 3.01) w sprawie warunków i trybu rekrutacji obywateli polskich na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2025/2026 na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu*.

Egzamin wstępny obejmuje dwa etapy: kwalifikację teczki kandydata, a następnie egzamin praktyczny z rysunku i malarstwa. Szczegółowe informacje dotyczące postępowania rekrutacyjnego znajdują się na [stronie IRK](#) (Zał. nr 3.02). Kwalifikacja prac plastycznych polega na przeglądzie prac plastycznych wykonanych przez kandydata. Teczka z pracami powinna zawierać 10 prac malarskich i 10 prac rysunkowych. Podczas egzaminu praktycznego kandydat zobligowany jest do wykonania dwóch prac: rysunku postaci i martwych natur oraz malarstwa przedstawiającego martwą naturę lub postać. Zadania te pozwalają na weryfikację zdolności manualnych oraz wrażliwości estetycznej kandydatów. Ponadto powinni oni wykazywać się wszechstronnymi zainteresowaniami także w dziedzinie nauk humanistycznych i przyrodniczych. Przydatna jest także umiejętność obsługi komputerów, tak w zakresie edycji tekstu, jak obróbki grafiki oraz pewne elementy myślenia technicznego. Ze względu na duże nasycenie programu różnorodnymi treściami, znaczne obciążenie godzinowe i dużą liczbę egzaminów kandydaci powinni mieć umiejętność dobrej organizacji pracy i być odporni na stres. Ważna jest umiejętność pracy w grupie i otwartość na różnorodne wyzwania.

Limit miejsc wynosi 32 osoby (oraz dodatkowo dwa miejsca dla obcokrajowców). Rokrocznie liczba kandydatów przekracza limit: podczas ostatniej rekrutacji były to 54 zgłoszenia (dla porównania: rekrutacja na rok 2023/2024 – 49 chętnych; 2022/2023 – 68; 2021/2022 – 77; 2020/2021 – 61). Ze względu na zmniejszającą się liczbę kandydatów, spowodowaną przede wszystkim uwarunkowaniami demograficznymi i zmieniającymi się oczekiwaniami wobec studiów, władze i pracownicy WSzP podejmują szereg działań promocyjnych w celu zwiększenia naboru. Należą do nich: coroczne „Drzwi Otwarte” i współpraca ze szkołami średnimi (mini-wykłady i zwiedzanie pracowni dla licealistów), za co odpowiedzialni są Wydziałowy koordynator ds. kontaktów ze szkołami oraz Pełnomocnik Dziekana ds. promocji. Ponadto, we wrześniu 2024 r. nauczyciele akademicy z KTTSP po raz pierwszy udzielali bezpłatnych konsultacji, warsztatów i przeglądów teczek dla osób zainteresowanych edukacją na kierunku KiR. W najbliższych latach planowane jest kontynuowanie tego rodzaju spotkań, w czasie których kandydaci mogą wykonać prace rysunkowe i malarskie w pracowni pod kierunkiem kadry.

3.2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej

Zgodnie z zapisem rozdziału 8 Regulaminu studiów UMK (**Zał. nr 3.03**) student innej uczelni, w tym zagranicznej, może ubiegać się o przyjęcie na Uniwersytet w drodze przeniesienia, jeżeli wypełnił wszystkie wymogi wynikające z przepisów obowiązujących w uczelni, z której zamierza się przenieść. W przypadku przyjęcia studenta na Uniwersytet w drodze przeniesienia, Dziekan określa w decyzji: 1) semestr lub rok, na który wpisuje studenta, 2) osiągnięte przez studenta efekty uczenia się i punkty ECTS, które mogą być zaliczone na poczet programu studiów obowiązującego na Uniwersytecie, 3) przedmioty do uzupełnienia wynikające z różnic programowych oraz termin ich uzupełnienia (§ 48).

3.3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

UMK posiada przepisy i procedury pozwalające na potwierdzenie uzyskania efektów uczenia się, osiągniętych poza uczelnią. Zasadniczo uniwersytet może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu, jeżeli posiada: pozytywną ocenę jakości kształcenia na tych studiach albo kategorię naukową A+, A albo B+ w zakresie dyscypliny, o której mowa w art. 53 ust.1 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018*, albo dyscypliny wiodącej, do której przyporządkowany jest ten kierunek. Warunki i tryb potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów regulują następujące przepisy szczegółowe:

1. Uchwała Nr 128 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 24 września 2019 w sprawie potwierdzania efektów uczenia się na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (**Zał. nr 3.04**).
2. Zarządzenie Nr 139 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 1 października 2019 r w sprawie wzorów dokumentów stosowanych w procesie potwierdzania efektów uczenia się oraz wysokości i zasad pobierania opłat za potwierdzanie efektów uczenia się (**Zał. nr 3.05**).

3.4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania

Należy podkreślić, że od czasu wizytacji PKA na kierunku KiR w 2018 r., wprowadzono zmiany w wydziałowych regulaminach dyplomowania oraz przyznawania nagród i wyróżnień za prace dyplomowe. Zasady, warunki i tryb dyplomowania na kierunku KiR odbywa się zgodnie z Regulaminem dyplomowania na kierunku (**Zał. nr 3.06**).

Praca dyplomowa na kierunku KiR składa się z dwóch części: pracy konserwatorsko-artystycznej wraz z dokumentacją wykonaną pod kierunkiem promotora oraz pracy teoretyczno-badawczej napisanej pod kierunkiem opiekuna. Obie części pracy dyplomowej oceniane są podczas egzaminu dyplomowego, na podstawie recenzji sporządzonych według formularza zamieszczonego w systemie [Archiwum Prac Dyplomowych](#) (APD).

Postępowanie w sprawie nadania tytułu zawodowego obejmuje kolejno następujące czynności: złożenie pracy dyplomowej przez studenta w APD, przyjęcie jej przez promotora, wszczęcie postępowania na wniosek studenta zaakceptowany przez promotora, zatwierdzenie wniosku i uruchomienie procesu archiwizacji pracy dyplomowej, badanie antyplagiatowe pracy dyplomowej i jej ocena. Od 1.10.2022 r. procedura składania i rozpatrywania podań o wszczęcie postępowania o nadanie tytułu zawodowego odbywa się jedynie przez USOSweb, co ułatwia studentom przejście procedury bez konieczności osobistej wizyty w dziekanacie.

Promotor w porozumieniu z opiekunem pracy teoretyczno-badawczej proponuje termin obrony i osoby recenzentów oraz zgłasza do dziekanatu propozycję przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej

w zastępstwie przedstawiciela władz dziekańskich, i członka Komisji reprezentującego dyscyplinę nauki o sztuce. Dziekan zatwierdza i powołuje komisję egzaminacyjną składającą się z: przewodniczącego, promotora konserwatorsko-artystycznej pracy dyplomowej, opiekuna pracy teoretyczno-badawczej, dwóch recenzentów: pracy konserwatorsko-artystycznej oraz pracy teoretyczno-badawczej, a także pracownika badawczo-dydaktycznego reprezentującego dyscyplinę nauki o sztuce. Egzamin, o charakterze zamkniętym, składa się z dokonanej przez dyplomanta zwięzłej prezentacji tematu i struktury obu części pracy dyplomowej oraz realizacji celów pracy. Po odczytaniu recenzji przez promotora i opiekuna części teoretyczno-badawczej, dyplomant ustosunkowuje się do uwag zawartych w recenzjach. Stopień wystawiony przez promotora oraz recenzenta pracy konserwatorsko-artystycznej jest sumą oceny dokumentacji, jak i prac wykonanych bezpośrednio na obiekcie zabytkowym. Następnie członkowie komisji zadają trzy pytania: dotyczące historii sztuki oraz po jednym dotyczącym części teoretyczno-badawczej oraz części konserwatorsko-artystycznej pracy dyplomowej. Wszystkie pytania dotyczące zagadnień związanych z pracą dyplomową, powinny wykraczać poza określoną w tytule zawartość treściową pracy, bądź być wobec niej komplementarne i wiążące się z programem studiów kierunku KiR, w szczególności z realizowaną ścieżką specjalnościową.

Prezentacja pracy dyplomowej powinna mieć formę swobodnej wypowiedzi ustnej, której towarzyszy prezentacja dzieła – pracy konserwatorsko-artystycznej wraz z jej dokumentacją i pracą teoretyczno-badawczą w formie wydruków. W wyjątkowych przypadkach, wynikających z konieczności wcześniejszego zwrotu dzieła właścicielowi, dopuszcza się prezentację dzieła poprzez reprodukcję ilustrującą etapy pracy konserwatorsko-artystycznej w formie posterów: ilustracji z pisemnym komentarzem lub w formie elektronicznej.

3.5. Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów (np. liczby kandydatów, przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie) oraz działań podejmowanych na podstawie tych informacji, jak również sposobów wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów

UMK wykorzystuje kilka sposobów monitorowania i oceny postępów studentów. **IRK** jest systemem monitorowania liczby kandydatów przyjętych na studia. Limit miejsc dla osób przyjmowanych na I rok studiów na kierunku KiR wynosi 34, przy czym w tegorocznej rekrutacji liczba kandydatów wyniosła 54 osoby. Podstawowym narzędziem umożliwiającym regularne monitorowanie liczebności grup poszczególnych roczników, ocen uzyskiwanych przez studentów, skali odsiewu oraz liczby osób kończących studia w terminie jest system **USOS**. Jak wynika z danych za rok akademicki 2023/2024, spośród wszystkich kierunków studiów realizowanych na WSzP, KiR cechuje się najniższym *drop-out'em*, wynoszącym 4% na pierwszym roku studiów. Statystyki wskazują, że liczba kończących studia wynosi 89%, co zarówno w skali WSzP, jak i uczelni jest bardzo dobrym wynikiem. Sugeruje on, że osoby, które dostały się na studia, są zdeterminowane do ich ukończenia.

Istotny sposób pozyskiwania danych na temat przydatności efektów uczenia się w realiach rynku pracy stanowi **Monitoring Losów Absolwentów**. Badanie prowadzone jest przez Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK na mocy Zarządzenia Rektora UMK nr 205/2019 regulującego działania związane z badaniem losów zawodowych absolwentów UMK oraz wykorzystywaniem jego wyników do poprawy jakości kształcenia i dostosowania programów studiów do potrzeb rynku pracy. W badaniach absolwenci UMK biorą udział dwukrotnie: w czasie 6 miesięcy oraz 3-4 lat od zakończenia studiów. Jak wykazały wyniki ankiet zrealizowanych w ciągu ostatnich kilku lat, [dostępnych na stronie WSzP](#), większość absolwentów kierunku KiR znajduje zatrudnienie odpowiadające wykształceniu; najczęściej są to prywatne firmy konserwatorskie. Zdecydowana większość ankietowanych poleciłaby ponownie studiować przez siebie kierunek studiów. Uczestnicy badania określili wiedzę i umiejętności zdobyte w trakcie studiów jako bardzo przydatne, choć

zasygnalizowano np.: pojedynczy postulat dotyczący poszerzenia programu studiów o kwestie związane z samozatrudnieniem, kosztorysowaniem prac i zdobywaniem dofinansowań na działalność zawodową.

Warto nadmienić, iż liczne jest grono absolwentów KiR, którzy pracują w prestiżowych muzeach, archiwach, urzędach konserwatorów miejskich i wojewódzkich, biurach służby ochrony zabytków (np.: Muzeum Narodowe w Poznaniu, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Historii Żydów Polskich Polin w Warszawie, Galeria Władysława Hasiora w Zakopanem, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu). Również poza granicami kraju działają absolwenci kierunku prowadzący własne firmy konserwatorskie lub zatrudnieni w zagranicznych instytucjach i uczelniach konserwatorskich np.: w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych (m. in. w Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku, Centre for the Study of Manuscript Cultures na Uniwersytecie w Hamburgu, współpraca przy odbudowie katedry Notre-Dame w Paryżu), a także w Australii.

3.6. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Zasady weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wyszczególnione są w sylabusach poszczególnych przedmiotów w systemie USOS, z którymi studenci mogą się przed rozpoczęciem kursu. Dodatkowo, każdy z prowadzących szczegółowo omawia te zasady na pierwszych zajęciach. System USOS archiwizuje także protokoły egzaminów i zaliczeń. Metody sprawdzania efektów uczenia się i ich oceny dobierane są przez prowadzących w sposób uwzględniający specyfikę zajęć. Skala ocen, jakie otrzymują studenci, określona jest przez Regulamin studiów UMK i składa się z ocen pozytywnych: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3) oraz oceny negatywnej: niedostateczny (2). Podstawą obliczenia wyniku ukończenia studiów są:

- średnia arytmetyczna wszystkich pozytywnych ocen z egzaminów i zaliczeń objętych programem studiów lub indywidualnym planem studiów
- ocena pracy dyplomowej
- ocena egzaminu dyplomowego.

Wynik studiów stanowi suma 0,6 średniej wszystkich pozytywnych ocen uzyskanych w cyklu studiów, 0,2 oceny pracy dyplomowej oraz 0,2 oceny egzaminu dyplomowego.

Wybór metod weryfikacji zależy od rodzaju efektów uczenia się, które są realizowane w danym przedmiocie. W przypadku weryfikacji wiedzy stosuje się egzaminy ustne lub pisemne, które mogą przybierać formę testów, bądź pytań otwartych. Umiejętności sprawdzane są poprzez zadania praktyczne, natomiast kompetencje społeczne oceniane są na podstawie obserwacji pracy studenta w grupie. W przypadku przedmiotów o charakterze artystycznym i konserwatorskim jakość wykonywanej pracy jest kontynuacyjnie oceniana na kolejnych jej etapach.

3.7. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiągniętych na praktykach zawodowych

Na kierunku KiR dokonywana jest systematyczna i bieżąca weryfikacja efektów uczenia się z zakresu wiedzy i umiejętności uwzględniająca treści programowe. Ocena skuteczności osiągnięcia zakładanych

efektów uczenia się odbywa się za pomocą metod o charakterze ilościowym i jakościowym. Do najczęściej stosowanych należą:

- okresowe przeglądy i indywidualna korekta w trakcie realizacji pracy: rysunku, malarstwa, rzeźby, konserwacji obiektu zabytkowego
- zaliczenia semestralne na podstawie zrealizowanych w semestrze/rok prac plastycznych i konserwatorskich
- egzaminy pisemne i ustne, prace kontrolne, kolokwia
- dokumentacja konserwatorska: raporty i wyniki badań zawarte w dokumentacji budowy technicznej zabytków
- dzienniczek praktyk zawodowych, ocena lub zaliczenie/opinia opiekuna praktyk
- konwersatorium, seminarium: przygotowywanie prezentacji multimedialnych, uczestnictwo w dyskusjach, referaty
- konferencje tematyczne oraz wykłady i prezentacje absolwentów pracujących w Polsce, jak i za granicą
- wystawy sprawozdawcze: ekspozycja realizowanych w pracowniach prac studentów. Wystawa umożliwia studentom rozpoczynającym edukację zapoznanie się z praktyczną działalnością na kierunku KiR
- prace dyplomowe.

Do form prac etapowych w zależności od przedmiotu należą:

- wykonanie zadanego ćwiczenia praktycznego – np.: namalowania obrazu w historycznej technice albo kopii miniatury książkowej czy wykonanie oprawy książkowej
- wykonanie serii ćwiczeń praktycznych – np. wykonanie (na atrapie) reperacji rozdarcia w płóciennym podłożu malarskim czy wykonanie uzupełnienia barwnego – w przypadku zajęć z metodyki konserwatorskiej nie powiązanych z konkretnymi zabytkami
- prace pisemne opatrzone stosownym aparatem naukowym, a także eseje i recenzje na uzgodniony z prowadzącym temat
- prace pisemne, testy i kolokwia sprawdzające wiedzę z określonego etapu kursu, oparte na pytaniach otwartych i zamkniętych, oceniane według kryteriów znanych studentom i przedstawionych w sylabusie przedmiotu w systemie USOS. Kryteria bazują przede wszystkim na procentowym określeniu liczby poprawnych odpowiedzi; poszczególnym przedziałom procentowym przyporządkowana jest ocena
- raporty z przeprowadzonych ćwiczeń laboratoryjnych
- zakończenie (bądź realizacja określonego etapu) prac konserwatorskich przy wybranym obiekcie zabytkowym (rzeźba, malarstwo sztalugowe, rzemiosło artystyczne) oraz opracowanie stosownej dokumentacji pisemnej, fotograficznej i rysunkowej wg ustalonych standardów.

W przypadku wszystkich prac etapowych o charakterze artystycznym ocenie podlegają nie tylko zdolności artystyczne i sprawność manualna, ale także sposób wykorzystania zdobytej wcześniej wiedzy teoretycznej o stosowanych technikach i materiałach. W przypadku praktycznych przedmiotów konserwatorskich stopień osiągnięcia efektów kształcenia oceniany jest w różny sposób, w zależności od tego, czy prace wykonywane są na atrapach, czy na obiektach zabytkowych. W pierwszym przypadku oceniana jest sprawność, prawidłowość i staranność wykonania, stopień teoretycznego przygotowania studenta do wykonania ćwiczeń, a także zaangażowanie. W drugim przypadku prace dotyczą zabytkowej, nieodtwarzalnej materii, więc muszą być wykonane bezbłędnie. Oceniany jest stopień teoretycznego przygotowania studenta, umiejętność gospodarowania czasem i organizacji miejsca pracy, staranność, zaangażowanie.

W celu zwiększenia poziomu nauczania od czerwca 2024 r. w Katedrze Technologii i Technik Sztuk Plastycznych powrócono do komisyjnych przeglądów prac studenckich (I-V rok KiR) z przedmiotów: „Pracownia rysunku”, „Pracownia malarstwa”, „Pracownia anatomii plastycznej”, „Pracownia malarstwa na podłożach papierowych”, „Pracownia technik akwarelowych”, „Pracownia kopii malarstwa średniowiecznego”, „Pracownia kopii malarstwa nowożytnego”, „Pracownia rysunku i malarstwa dawnego”, „Pracownia technik malarskich i pozłotniczych”.

Odrębną formą weryfikacji efektów uczenia się są **prace dyplomowe** jako końcowy etap kształcenia na kierunku. Realizowane na kierunku KiR prace dyplomowe składają się z dwóch części: pracy artystyczno-konserwatorskiej i pracy teoretyczno-badawczej, które mogą, nie muszą być ze sobą tematycznie powiązane.

Dyplomowa praca artystyczno-konserwatorska polega na samodzielnym wykonaniu (pod kierunkiem nauczyciela akademickiego – promotora pracy) diagnostyki konserwatorskiej opartej o badania materiałowe i humanistyczne oraz literaturę, opracowaniu programu prac konserwatorskich i restauratorskich, praktycznym przeprowadzeniu tych prac oraz wykonaniu dokumentacji (pisemnej, fotograficznej i – w niektórych przypadkach – rysunkowej) przeprowadzonych badań i prac. Na poszczególnych etapach pracy studenci przygotowują także prezentacje efektów swojej pracy. Są one co jakiś czas referowane na seminarium dyplomowym konserwatorskim i służą wykształceniu umiejętności porządkowania informacji, przygotowując studentów do obrony pracy dyplomowej oraz – w dalszej perspektywie – do dyskusji w ramach komisji konserwatorskich i do wystąpień publicznych. W zależności od specjalności przedmiotem dyplomowych prac artystyczno-konserwatorskich mogą być bardzo różne zabytki, najczęściej o złożonej problematyce.

Dyplomowa praca teoretyczno-badawcza polega na samodzielnym (pod kierunkiem nauczyciela akademickiego – opiekuna pracy) opracowaniu wybranego (zazwyczaj spośród proponowanych przez nauczyciela) zagadnienia badawczego dotyczącego np. technologii i techniki dzieł sztuki lub historycznych, bądź współczesnych materiałów i metod konserwatorskich, ewentualnie innych powiązanych zagadnień. Podczas realizacji pracy studenci planują programy badań i wybierają metody badawcze a następnie – w różnych proporcjach, w zależności od potrzeb – opracowują ankiety, wykonują kwerendy biblioteczne i archiwalne, przygotowują próbki i preparaty, prowadzą testy i doświadczenia, opracowują wyniki i wykonują dokumentacje badań. Pozwala to na praktyczną weryfikację zdobytej wiedzy, rozwinięcie, sprawdzenie i ocenę zdobytych kompetencji badawczych.

Ostateczna ocena obydwu części prac dyplomowych odbywa się w formie obrony połączonej z egzaminem dyplomowym. Należy podkreślić, że wiele prac dyplomowych i magisterskich jest przedmiotem **upowszechnienia w postaci publikacji**, co potwierdza pełne osiągnięcie efektów kształcenia na wysokim poziomie (listę opublikowanych prac dyplomowych zob. w kryterium 4.3).

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

Proces dydaktyczny na kierunku KiR realizowany jest przez zespół nauczycieli akademickich liczących 63 osoby, wspierany przez 4 osoby zatrudnione na umowy zlecenie oraz 6 osób z innych jednostek Uniwersytetu (Wydział Nauk Historycznych, Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Filozofii i Nauk Społecznych, Prawa i Administracji, Nauk Biologicznych i Weterynaryjnych).

Doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich na kierunku KiR jest wielotorowe: opiera się na pracy zawodowej jako konserwatora-restauratora dzieł sztuki oraz na pracy dydaktycznej, powiązanej z pracą badawczą i naukowym rozwojem.

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku jest znaczny, czego wyrazem są liczne wysoko punktowane publikacje, spośród których większość to pozycje

obcojęzyczne (**Zał. nr 4.01**). Obejmuje on wszystkie obszary wiedzy w zakresie programu studiów na kierunku KiR. Dorobek naukowy oraz wieloletnie doświadczenie w realizacji badań naukowych gwarantują prowadzenie zajęć dydaktycznych w oparciu o aktualną literaturę oraz na bazie najnowszych osiągnięć teorii i rozwiązań praktycznych.

Katedrę Konserwacji-Restauracji Architektury i Rzeźby stanowi dziewięciu pracowników naukowo-dydaktycznych, jeden na etacie badawczym i trzech pracowników inżynieryjno-technicznych.

Pracownicy Katedry są aktywni w obszarze naukowym, publikując indywidualnie i we współudziale (np.: z archeologami Jackiem Gackowskim i Łukaszem Kowalskim – projekt badawczo-konserwatorski dotyczący skarbu z Papowa Biskupiego; z pracownikami innych Katedr WSzP – projekt badawczo-konserwatorski dotyczący Pelplińskiej Biblii Gutenberga), biorąc udział w licznych konferencjach krajowych i zagranicznych, a także organizując cykliczną konferencję krajową: “Dziedzictwo Rzemiosła Kulturowego – tradycyjne techniki i nowoczesna konserwacja i restauracja” (w okresie pandemii konferencja była realizowana w formie online).

Spśród obszernej listy projektów badawczych i konserwatorskich KKRAR do najważniejszych z nich zaliczyć można:

- realizację konserwatorską dotyczącą badań stanu zachowania oraz prac konserwatorskich przy szkielecie słońca leśnego *Palaeoloxodon antiquus* (Falconer&Cautley, 1847) żyjącego w czasie interglacjału eemskiego 80-100 tys. lat temu z Muzeum Okręgowego w Koninie (dr A. Gralińska-Grubecka, dr hab. P. Niemcewicz, prof. UMK). Był to 6-letni projekt realizowany w latach 2017-2022, dotyczący kompleksowych badań, autorskiego programu i realizacji prac przy całym zachowanym zabytkowym szkielecie słońca leśnego *Palaeoloxodon antiquus*, wydobytym z górnoplejstocenijskich utworów nadkładowych. Prace te zostały wielokrotnie nagrodzone m.in. I nagrodą w kategorii konserwacja i ochrona dziedzictwa kulturowego w trzech konkursach Wydarzenie Muzealne R. Izabella 2018, Wydarzenie Muzealne R. Izabella 2019 oraz Wydarzenie Muzealne R. Izabella 2020.
- konserwację i badania zbioru zabytków archeologicznych kultury łużyckiej, odkrytych w Papowie Biskupim (tzw. skarb z Papowa Biskupiego). Obiekty pochodzą z wczesnej epoki żelaza, część pierwsza skarbu obejmowała przeszło 500 sztuk: są to głównie wytwory wykonane z brązu, nieliczne ze stopu węglowego żelaza. Skarb stanowi unikat na skalę krajową, jego odkrycie było prezentowane i upubliczniane w środowisku archeologicznym, a także popularyzowane przez m.in. wzmianki telewizyjne i radiowe. Część zbioru jest prezentowana na wystawie stałej w Muzeum Archeologicznym w Biskupinie. Dzieło konserwatorskie wraz z projektem i dokumentacją zostało opracowane przez dr Andrzeja Podgórnego, mgr Arletę Piasecką i dr Grażynę Szczepańską pod kierunkiem dr hab. Piotra Niemcewicza, prof. UMK. Do udziału w konserwacji zbioru zostali zaproszeni: mgr Zuzanna Jarmulska-Król, Zuzanna Hedesz (studentka VI roku) i mgr Agata Ogińska. Projekt był realizowany w r. 2023.
- projekt, powstały z inicjatywy dr hab. Joanny Kucharzewskiej, prof. UMK i dr hab. Piotra Niemcewicza, prof. UMK, dotyczący opracowania programu badań konserwatorskich i architektonicznych oraz programu kompleksowych prac konserwatorskich pałacu w Iłowej w województwie lubuskim (wraz z elementami wyposażenia wnętrza i otoczenia). W realizację projektu zaangażowani są pracownicy Katedry KKRAR oraz dyplomanci, wykazujący się szczególnymi zdolnościami.

Do zajęć dydaktycznych wykorzystywane są unikatowe zbiory Katedry, w których znajdują się liczne przykłady fragmentów materiałów, obiektów historycznych, wykorzystywanych przez prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich celem rozszerzenia możliwości studentom poznania materii zabytkowej, często niedostępnej powszechnie. Katedra posiada również liczne przykłady dydaktyczne, np. uzupełnień ubytków obiektów historycznych z wykorzystaniem współczesnych materiałów, powłok zabezpieczających lub mas imitatorskich, a także materiały “postarzałe”, które

wykorzystywane są jako materiał dydaktyczny dla uzmysłowienia studentom cech starzeniowych współczesnych bądź historycznych materiałów konserwatorskich.

Katedra Konserwacji-Restauracji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej składa się z sześciu pracowników naukowo-dydaktycznych, jednego na etacie badawczym i dwóch pracowników inżynieryjno-technicznych. Pracownicy realizują indywidualnie i wspólnie projekty badawcze i konserwatorskie. W ramach podnoszenia efektów uczenia się i prawidłowego rozwoju zawodowego często również studenci i absolwenci uczestniczą we wspomnianych projektach. Najważniejsze projekty zrealizowane w ostatnich latach przez pracowników KKRMRP to np.:

- *Badania grupy obrazów zabytkowych ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej wraz z dokumentacją* (umowa z Uniwersytetem Gdańskim oraz Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej). Badania instrumentalne 34 zabytkowych ikon ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej. Udział pracowników: dr hab. Magdalena Iwanicka, prof. UMK, dr Teresa Kurkiewicz, dr Katarzyna Krynicka-Szroeder, mgr Daria Zasada-Kłodzińska, mgr Stefan Meyer, mgr Adam Cupa, dr Bożena Szmelter-Fausek, dr hab. Michał Szumski, prof. UMK, prof. dr hab. Piotr Targowski; udział absolwentów: mgr Anna Faron, mgr Paula Śwituszak-Żywica.
- *Konserwacja interwencyjna obiektu zabytkowego pt. Ikonostas z cerkwi Św. Jana Teologa w Nowoberezowie wraz z dokumentacją* (umowa z Narodowym Instytutem Konserwacji Zabytków, obecnie Narodowym Instytutem Dziedzictwa). Konserwacja ponad 25-elementowego XVII w. ikonostasu. Udział pracowników: dr hab. Magdalena Iwanicka, prof. UMK, dr hab. Elżbieta Szmít-Naud, prof. UMK, dr hab. Jacek Stachera, prof. UMK, mgr Daria Piasecka, dr Stanisław Kościński, dr hab. Adam Adamski, prof. UMK, Jarosław Czapla, lic. Aleksandra Sudomirska; udział absolwentów: mgr Anna Faron, mgr Weronika Machowicz-Musiał.
- projekty międzynarodowe; dr hab. Magdalena Iwanicka, prof. UMK w projekcie badawczym Programu Ramowego Horyzont Unii Europejskiej *IPERION HS (Integrated Platform for the European Research Infrastructure ON Heritage Science)* w latach 2015-2019 zajmowała się koordynacją i wykonaniem części badań oraz pracą w mobilnym laboratorium MOLAB, oferującym badania dzieł sztuki dla europejskich instytucji muzealnych i konserwatorskich. W latach 2018-2020 pracowała przy projekcie *E-RIHS PP (European Research Infrastructure for Heritage Science – Preparatory Phase)*; Była również kierownikiem zespołu w projekcie badawczym "LASART", zrealizowanym w ramach programu FIXLAB oferowanego przez konsorcjum naukowe IPERION HS. Projekt badawczy dotyczył oczyszczania laserowego warstw złoczonych (2023 r.). Uzyskane wyniki zostaną włączone do pracy doktorskiej mgr Anny Faron.

Nauczyciele akademicki KKRMRP wykorzystują w pracy dydaktycznej własne, unikalne materiały, takie jak:

- zgromadzoną przez lata dokumentację fotograficzną własnych prac konserwatorsko-restauratorskich przy obiektach zabytkowych, która stanowi bardzo dobry materiał ilustracyjny do wykładów (m. in. dla studentów II roku: *Konserwacja i restauracja rzeźby drewnianej i polichromowanej czy Zagadnienia konserwacji obrazów na podłożu płóciennym*);
- zbiór zniszczonych przez owady elementów drewnianych, których dalsze funkcjonowanie w obiektach zabytkowych było niemożliwe;
- historyczne materiały do konserwacji ram;
- zbiór płócien pochodzących z dawnych, historycznych oraz współczesnych dublaży obrazów na płótnie, przesyconych różnymi spoiwami (klajstry, masy woskowo-żywiczne i in.), ze śladami ataku mikrobiologicznego, specyficznymi uszkodzeniami spowodowanymi czynnikami klimatycznymi, mechanicznymi itp.;

- próbki warstw malarskich z pigmentami uzyskanymi wg dawnych receptur, naturalnie i sztucznie starzone;
- szeroka gama lakierów sporządzonych w oparciu o szereg historycznych i współczesnych receptur, w formie płynnej, gotowych do zastosowania na różnych podłożach;
- materiały opracowane w formie pomocy dydaktycznych dotyczące stosowania rozpuszczalników w konserwacji malarstwa oraz alternatywnych metod usuwania nawarstwień.

Pracownicy **Katedry Konserwacji-Restauracji Malarstwa Ściennego** to pięciu dyplomowanych konserwatorów-restauratorów dzieł sztuki oraz jeden pracownik inżynierjno-techniczny. Na dorobek pracowników KKRMS składają się m.in. dziesiątki realizacji konserwatorsko-restauratorskich przy malowidłach ściennych, sgraffitach, mozaikach, polichromowanych sztukateriach i profilach ziemnych, publikacje naukowe i projekty badawcze z dokumentacjami, m.in. w latach 2018-2020 dr Solida Lim prowadził prace artystyczno-konserwatorskie, z uwzględnieniem sztuki orientalnej z obszaru Azji południowo-wschodniej, czego przykładem są realizacje jego autorskich projektów konserwatorskich w Królestwie Kambodży, dotyczących konserwacji i restauracji malowideł ściennych w galerii wokół Srebrnej Pagody w Phnom Penh, oraz projektu konserwatorskiego dotyczącego dekoracji malarskich na drewnie i na tynku we wnętrzu Pagody Daum Daek, XIX/XX wiek, w Phnom Penh (2019 r.). Do osiągnięć dydaktycznych należy zaliczyć serię wykładów na temat problematyki konserwatorskiej szeroko pojętej, jakie przeprowadził w latach 2018-2020 na terenie pałacu królewskiego w Kambodży, w celu przygotowania zespołu 17. artystów khmerskich do prac konserwatorsko-restauratorskich przy malowidłach ściennych. Podobne wykłady na temat etyki konserwatorskiej i kryteriów ochrony zabytków przeprowadził w Kambodży dla studentów Royal University of Fine Art w Phnom Penh i studentów Wyższej Szkoły Architektury Wnętrz w Phnom Penh.

Kierownik katedry prof. R. Rogal prowadzi działalność naukowo-konserwatorską w Polsce, ale także za granicą: w Egipcie, Słowacji, Niemczech, Finlandii. Dr hab. Edgar Pill, prof. UMK, dr Bożena Szmelter-Fausek i mgr Wojciech Iwaszczuk są autorami wielu realizacji artystyczno-konserwatorskich cennych obiektów zabytkowych, w tym także przy malowidłach ściennych i transferach. Uzyskane doświadczenia zawodowe mają bezpośredni wpływ na rozwój metod konserwatorskich oraz wdrażanie nowych materiałów i środków dla celów dydaktycznych.

Treści wykładów i towarzyszące im prezentacje są nieustannie modyfikowane przez pracowników. Autorzy uzupełniają je o nową, aktualną problematykę, wynikającą z poszerzającej się wiedzy i możliwości technicznych. Korekty wynikają też z indywidualnych zainteresowań studentów. Na zajęciach ćwiczeniowych sukcesywnie wprowadzane są nowe metody i materiały, a efekty ich zastosowania porównywane są z tradycyjnymi rozwiązaniami. Dotyczy to szerokiej gamy zabiegów związanych z oczyszczaniem, usuwaniem nawarstwień, odsalaniem, zabiegami konsolidacyjnymi (związanymi z utratą przyczepności lub spoiwości warstw) oraz uzupełnianiem ubytków zapraw i warstw malarskich. Rozwijane są też metody przenoszenia i rozwarstwiania malowideł i analizowane są sposoby.

Pracownicy **Katedry Konserwacji-Restauracji Papieru i Skóry**, to dziesięciu dyplomowanych konserwatorów-restauratorów dzieł sztuki konserwacji papieru, skóry i tkanin zabytkowych, mikrobiolog i trzech pracowników inżynierjno-technicznych.

Wśród wybitnych realizacji pracowników Katedry należy wymienić interdyscyplinarny projekt pt. *Ratujemy Pelplińską Biblię Gutenberga*, przy którym pracował wieloosobowy zespół badaczy i konserwatorów, Biblioteka Diecezjalna w Pelplinie, 2023-2024. Badania konserwatorskie i technologiczne oraz przeprowadzenie procesów konserwatorskich-restauratorskich dwóch tomów pierwszego wydania biblii z lat 1452-1455, oprawa XV wiek, tom I (Inw. 876) oraz tom II (Inw. 877), Biblioteka Diecezjalna w Pelplinie przeprowadził zespół konserwatorski w składzie: dr Dorota

Jutrzenka-Supryn, dr Jolanta Czuczko, mgr Karolina Komsta-Sławińska, mgr Arleta Piaskowska, mgr Joanna Sroka.

Kolejny znaczący projekt, to badania i konserwacja-restauracja rękopiśmiennej – nadzwyczaj cennego zabytku – wielkoskalowej mapy *IXNOOPΘGPAΦIA PLESNIACA pszczyńskiego wolnego państwa stanowego* wykonanej przez Andreasa Hindenberga, z 1636 r., ze zbiorów Archiwum Państwowego w Katowicach (zespołowa realizacja projektu badań konserwacji i dokumentacji konserwatorskiej w składzie: dr Jolanta Czuczko, dr Dorota Jutrzenka-Supryn, mgr Karolina Komsta-Sławińska), Toruń 2017-2020. Wyniki badań oraz konserwacji-restauracji zabytku zostały opublikowane w r. 2022: Jolanta Czuczko, Dorota Jutrzenka-Supryn, Karolina Komsta-Sławińska, „Po latach nieobecności: realizacja projektu konserwacji-restauracji mapy *IXNOOPΘGPAΦIA PLESNIACA* Andreasa Hindenberga z 1636 r.”, *Szkice Archiwalno-Historyczne*, 2022, nr 19, 15-46; ISSN 1508-275X.

Pracownicy KKRPS uczestniczą również w międzynarodowych, interdyscyplinarnych projektach badawczych, jak np.: *The first edition of Copernicus' „De Revolutionibus Orbium Coelestium” form the collection of UST, Manila, Philippines. Assessment of the condition in order to plan further analysis and optimal conservation options* (dr Jolanta Czuczko, mgr Karolina Komsta-Sławińska oraz dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK).

Własne, unikalne zasoby dydaktyczne zgromadzone przez pracowników KKRPS, wykorzystywane w pracy dydaktycznej, to:

- kolekcja fotografii wykonanych w różnych technikach, w tym przykłady dawnych technik fotograficznych odtworzonych współcześnie,
- kolekcje biologiczne: owadów niszczących na podłożach - drewnianym, papierowym, tekstylnym, skórzanym; kolekcja grzybów strzępkowych i bakterii, promieniowców występujących na różnych podłożach zabytkowych; zbiór przykładowych materiałów zniszczonych przez mikroorganizmy lub owady,
- papiery czerpane ręcznie oraz wytwarzane na maszynach papierniczych z XVI-XX w.; próbki surowców do wytwarzania papierów (masy włókniste, kleje, barwniki, itd.),
- papiery długowłókniste z różnych włókien (jak np.: kozo, bambus, słoma ryżowa i wiele innych),
- kolekcja skór różnych gatunków zwierząt (europejskich, egzotycznych), garbowanych różnymi metodami; próbki surowców do obróbki skór (garbniki, barwniki, środki natłuszczające).

Pracownicy **Katedry Technologii i Technik Plastycznych** tworzą zespół jedenastu wykwalifikowanych badaczy, konserwatorów-restauratorów oraz artystów, specjalizujących się w określonych dziedzinach nauki i sztuki i pięciu pracowników inżynierjno-technicznych.

Kierownik Katedry, prof. dr hab. Elżbieta Basiul w czasie pełnienia funkcji Dziekana WSzP pełniła rolę lidera projektu *Monumentum Sonus Visio* mającego na celu wprowadzenie innowacyjnych metod badań i konserwacji. Projekt obejmował budowę CBKDK przy WSzP w ramach konsorcjum zawartego pomiędzy UMK a Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy. Projekt był wielokrotnie nagradzany w konkursach Gazety Prawnej i Rzeczypospolitej w ramach akcji promocyjnych. W 2024 r. w związku z budową Centrum UMK otrzymał od Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego wyróżnienie specjalne.

Pracownicy Katedry prowadzą badania zabytkowych dzieł sztuki pod kątem określenia techniki i technologii, identyfikacji materiałów, dendrochronologii, określenia autentyczności, jak również ustalenia prac konserwatorsko-restauratorskich i projektów rewitalizacyjnych.

W ramach współpracy z innymi ośrodkami badawczymi w kraju i za granicą nawiązano kontakty z muzeami i centrami kultury. W ramach współpracy z Centrum Ochrony Dziedzictwa w Singapurze zrealizowano badania kilkudziesięciu obrazów autorstwa Liu Kang's z 2 poł. XX wieku z kolekcji

Muzeum Narodowego w Singapurze (dr hab. Jarosław Rogóż, prof. UMK, dr Teresa Kurkiewicz, mgr Adam Cupa). Od 2017 kontynuowano Bałkańsko-Egejski Projekt Dendrochronologicznym "State-of-the-art of the Balkan-Aegean Dendrochronology" MAESTRO NC+ (prof. dr hab. Tomasz Ważny, mgr Barbara Gmińska-Nowak). Zamierzeniem projektu było datowanie kluczowych wydarzeń kształtujących historię kultur wschodniego basenu Morza Śródziemnego za pomocą dendrochronologii.

Kolejnym istotnym projektem badawczym o charakterze międzynarodowym zrealizowanym we współpracy z Katedrą a różnymi ośrodkami (m.in. Instytut Nauk Leśnych, Uniwersytet we Fryburgu; Międzynarodowe Laboratorium Badań Dendrochronologicznych w Kopenhadze; Muzeum Prado w Madrycie, Królewskie Muzea Sztuk Pięknych w Brukseli) było przeprowadzenie badań dendrochronologicznych 294 obrazów panelowych autorstwa Jacquesa Jordaensa i Anthony'ego van Dycka (prof. dr hab. Tomasz Ważny).

Katedra dysponuje własnymi zasobami dydaktycznymi, wśród których można wymienić: przykłady kopii dzieł dawnych w technice temperowej i malarstwa nowożytnego w technice olejnej, kolekcji kopii malarstwa miniaturowego, zbiorów prac rysunkowych i malarskich studentów zgromadzonych w archiwum, próbki pozłotnictwa, rekonstrukcje malarskie ukazujące etapy powstawania obrazów dawnych, a także kolekcja dawnej literatury dotycząca technik i technologii malarskich, unikatowe egzemplarze dawnych traktatów. W zasobach Katedry znajdują się ceramiczne obiekty zabytkowe, rzeźby, jak również kolekcja próbek badawczych pozyskanych z obiektów zabytkowych, które są wykorzystywane na zajęciach dydaktycznych i ćwiczeniach.

Pracownicy **Katedry Konserwacji i Restauracji Sztuki Nowoczesnej i Współczesnej** to dyplomowani konserwatorzy-restauratorzy dzieł sztuki w specjalności malarstwa i rzeźby polichromowanej, jeden pracownik artysta malarz, biolog i pracownik inżynieryjno-techniczny.

Pracownicy Katedry w latach 2018-2024 zrealizowali szereg projektów badawczych oraz konserwatorskich m.in:

- projekty dotyczące badań i konserwacji dzieł Władysława Hasiora: *Czarny krajobraz* z Muzeum Ziemi Tatrzańskiej w Zakopanem; praca prezentowana była na wystawie w Galerii Sztuki w Sopocie (Wystawa Hasiór – Rycharski) i w Galerii Władysława Hasiora w filii Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem (prof. dr hab. Dariusz Markowski, mgr Anna Andrzejewska), a także: *Czarny Anioł*, *Nad wodą wielką i czystą*, *Wyszywanie charakteru*, *Rozstrzelanym*, *Telewizor*, *Fragment bohatera*, *Sebastian*, które prezentowane były na wystawie Władysława Hasiora na Zamku Królewskim w Warszawie (dr hab. Sławomir A. Kamiński prof. UMK, mgr Anna C. Brzóstowicz).
- badania szkiców przypisywanych Jeanowi Bascuiat „Sketchbook (20 works) and sketches (27 works) attributed to Jean Michel Basquiat Conservation research report” (prof. dr hab. Dariusz Markowski, mgr Maja Rogowska).
- badania i konserwację dzieł Davida Lyncha z cyklu obrazów z postacią Boba obejmującego głównie lata 2000-2001, prezentowanych na wystawie Silence and Dynamism w Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu w Toruniu, towarzyszącej festiwalowi CamerelImage a następnie na retrospektywnej wystawie prac Davida Lyncha w Maastricht w 2019 r.. Obiekty objęte badaniami i konserwacją to: *Rock With Seven Eyes*, *Bob's Antigravity Factory*, *Bob's Sees Him-Self Walking Toward Formidable Abstraction*, *Mr. Redman*, *Bob Burns Tree*, *Bob Loves Sally Until She Is Blue In The Face*, *Bob's Dream* (dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK).

Katedra posiada własne, unikalne zasoby dydaktyczne zgromadzone przez pracowników, wykorzystywane w pracy dydaktycznej np.: materiały artystyczne po twórcach (m.in. Wojciechu Weissie, Stefanie Kościeleckim – pracownia artysty w zasobach Katedry), obrazy artystów współczesnych przekazane przez samych artystów (Stefan Kościelecki), materiały po dawnych konserwacjach – krosna, płótna dublażowe, łąty płócienne itp.; materiały opracowane w formie pomocy dydaktycznych, formy i odlewy dzieł Bronisława Kierzkowskiego i Aleksandra Kobzdeja; skany 3D wykonane z obrazów współczesnych (m.in. Władysława Hasiora, Jadwigi Maziarskiej), jako materiał dydaktyczny i dokumentacyjny.

Nauczyciele akademicki wszystkich Katedr, którzy prowadzą zajęcia na kierunku KIR są cenionymi ekspertami, członkami prestiżowych organizacji, stowarzyszeń, komitetów naukowych, zespołów doradczych czy eksperckich, niejednokrotnie pełniąc w nich ważne funkcje (**Zał. nr 4.02**). Przykładem jest prof. dr hab. Bogumiła Rouba, która pełni funkcję przewodniczącej Rady ds. Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury (nominacja na kadencję 2021–2026), będąc także członkiem Narodowego Instytutu Dziedzictwa (nominacja na obecną kadencję 2022 r.) oraz Polskiego Komitetu Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS (od 2003 r.). Dr hab. Elżbieta Szmít-Naud, prof. UMK jest przedstawicielką polskich komitetów organizacji międzynarodowych zajmujących się ochroną dziedzictwa: ICOM i ICOMOS oraz toruńskiej szkoły konserwacji tj. wszystkich specjalności kierunku KiR WSzP UMK w ENCoRE. Dr hab. Piotr Niemcewicz, prof. UMK należy do Rady Instytutu Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika” (od 2018) oraz do Głównej Komisji Konserwatorskiej przy Generalnym Konserwatorze Zabytków (od 2017). Dr hab. Magdalena Iwanicka, prof. UMK pełni funkcję zastępczyni Przewodniczącego w Radzie Dziedzictwa Kulturowego Torunia (od października 2024 r.). Prof. dr hab. Dariusz Markowski był członkiem Rady Narodowego Centrum Nauki, obecnie pełni rolę eksperta w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju; ponadto jest rzeczoznawcą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w zakresie opieki nad zabytkami. Dr hab. Sławomir A. Kamiński, prof. UMK jest członkiem Stowarzyszenia Wyższej Użyteczności Publicznej Pro Moderne Arte. Dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK należy do Amerykańskiego Stowarzyszenia konserwatorów (American Institute for Conservation (2019-2022), INCCA – International Network for Conservation of Contemporary Art., oraz CAN! – Contemporary Art Network oraz Scientific Council – ICAR International Journal of Young Conservators and Restorers.

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych

W procesie kształcenia wykorzystywany jest potencjał kadry naukowej specjalizującej się w konserwacji i badaniach wybranych obszarów dziedzictwa kulturowego. Kadra stale poszerza swój dorobek i wiedzę poprzez prowadzenie projektów badawczych oraz własnej praktyki konserwatorskiej, co ma bezpośrednie przełożenie na oryginalność i wyjątkowość programów dydaktycznych. Zajęcia dydaktyczne, przyporządkowane poszczególnym nauczycielom akademickim, odpowiadają ich kompetencjom, wykształceniu, kwalifikacjom oraz są zgodne z ich zainteresowaniami.

Jedną z form kontaktu z otoczeniem zewnętrznym oraz podnoszenia kwalifikacji przez pracowników i studentów są organizowane na WSzP konferencje naukowe. KKRAR organizuje cyklicznie konferencję „Dziedzictwo rzemiosła artystycznego – tradycyjne techniki oraz nowoczesna konserwacja i restauracja”, w której uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inne osoby zainteresowane tematyką konserwacji rzemiosła artystycznego. Konferencjom towarzyszą wystawy, prezentujące realizacje konserwatorskie studentów i kadry Katedry KKRAR np.: „Gdy imię było numerem” wystawa od 16 grudnia 2019 r. do 10 stycznia 2020 r. w Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu (we współpracy z katedrą KKRPS); Zachować ekspresję czyli o konserwacji rzemiosła afrykańskiego” wystawa w foyer biblioteki UMK; „O konserwacji rzemiosł rozmaitych z kolekcji rodziny Wagnerów”, wystawa w Książnicy Kopernikańskiej oraz „Piękno nieoczywiste – konserwacja przedmiotów użytku codziennego

ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu i Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości” – wystawa w łączniku Centrum Badań i Konserwacji Dziedzictwa Kulturowego UMK.

Kadra dydaktyczna Katedry KKRAR prowadzi zajęcia ogólne, a także związane ze swoją dziedziną badawczą, np. mgr Adam Kaźmierczak, posiadający znaczny dorobek badawczy dotyczący konserwacji zabytkowych witraży oraz polichromowanych obiektów drewnianych, prowadzi zajęcia „Metodyka konserwacji zabytków – drewno”, „Konserwacja drewna – pracownia” oraz zajęcia fakultatywne „Witraz z elementami konserwacji”, a mgr Arletta Piasecka, posiadająca znaczny dorobek konserwatorski obejmujący zabytki metalowe i rzemiosła artystycznego, prowadzi konwersatoria „Konserwacja i restauracja zabytków metalowych”, „Techniki zdobnicze w rzeźbie i detalu architektonicznym”, „Konserwacja rzemiosła artystycznego”. W konwersatorium dotyczącym konserwacji rzemiosła artystycznego biorą udział również inne osoby, posiadające bogaty dorobek badawczy i konserwatorski w tym temacie np.: dr Aleksandra Gralińska-Grubecka – specjalizująca się m.in. w konserwacji zabytków z kości, dr Anna Zaręba, której zainteresowania dotyczą konserwacji zabytków ze szkła i ceramiki, czy mgr Zuzanna Jarmulska-Król – konserwacji zabytków z bursztynu.

Prof. dr hab. Robert Rogal z Katedry Konserwacji-Restauracji Malarstwa Ściennego jest doświadczonym konserwatorem-restauratorem malarstwa ściennego. Wiedza, umiejętności i doświadczenie nabyte w trakcie prac związanych z badaniami i konserwacją-restauracją malowideł ściennych, prowadzonymi w Polsce i za granicą, są przekazywane studentom podczas „Dyplomowa pracownia konserwacji malarstwa i rzeźby polichromowanej”, „Seminarium dyplomowe konserwatorskie” i „Seminarium dyplomowe teoretyczno-badawcze”.

W przypadku specjalności konserwacja papieru i skóry wyodrębnionych jest kilka obszarów zależnych od charakteru obiektów oraz technologii i techniki ich wykonania. Znajduje to przełożenie w wykazie przedmiotów wyszczególnionych w ramowym planie studiów na kierunku KiR. Pracownicy katedry to specjaliści prowadzący zajęcia związane z tematyką prowadzonych badań oraz zainteresowań. Dr hab. Tomasz Koziół, prof. UMK zajmujący się podłożami papierowymi, prowadzi zajęcia: „Technologia papieru i skóry”, „Wybrane zagadnienia konserwacji fotografii”, „Pracownia konserwacji restauracji fotografii”. Z kolei, dr Ivona Jablonska, której zainteresowania badawcze koncentrują się na problematyce konserwatorskiej archiwaliów, prowadzi zajęcia z „Profilaktyki konserwacji zabytków zbiorów bibliotecznych i archiwalnych”. Inni pracownicy Katedry specjalizują się w konserwacji obiektów na podłożach papierowych, w tym wielkoformatowych obiektów na podłożach skórzanych (dr Jolanta Czuczko), dzieł sztuki Orientu, czy zabytkowych tekstyliów (dr Katarzyna Zapolska).

W strukturze KKRPiS zatrudniony jest także mikrobiolog dr hab. Joanna Karbowska-Berent prof. UMK która prowadzi zajęcia związane z problematyką biodeterioracji zabytków na różnych podłożach i ich ochroną przed mikroorganizmami i owadami dla wszystkich specjalności KiR (wykłady i ćwiczenia). Nadzoruje również prawidłowy przebieg prac dezynfekcyjnych i dezynsekcyjnych podczas zajęć w ramach pracowni konserwacji zabytków. Warto nadmienić, że zajęcia zlecone („Konstrukcja książki na przestrzeni wieków,) prowadzi również wybitna specjalistka z Biblioteki Elbląskiej im. C. Norwida, dr Ewa Chlebus.

Powyższe, wybrane przykłady podawane są dla zilustrowania zasady, która przyświeca kadrze i władzom WSzP – zajęcia zawsze prowadzą fachowcy, teoretycznie i praktycznie przygotowani do prezentacji zagadnień, którzy potwierdzają swoją wiedzę i doświadczenie publikacjami, a w prowadzone przez siebie projekty, w miarę możliwości, wprowadzają studentów, w trakcie realizowania prac dyplomowych i magisterskich.

4.3. Łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączanie studentów w prowadzenie działalności naukowej

Pracownicy kierunku KiR prowadzą badania z wykorzystaniem różnorodnych, najnowocześniejszych technik analitycznych z zakresu fizyki, chemii, geologii, biologii pozwalających na rozpoznanie stanu zachowania obiektów, określenie przyczyn zniszczeń, identyfikację użytych technik i materiałów oraz określenie etapów zmian struktury obiektów w czasie użytkowania. Ocena autentyczności dzieła oraz określenie jego proveniencji na podstawie wszechstronnej analizy materii zabytkowej przeprowadza się ściśle w powiązaniu z analizą materiałów źródłowych. Na podstawie uzyskanych informacji dotyczących użytego materiału zabytkowego, stanu zachowania, typu i zakresu zniszczeń oraz przeprowadzonych do tej pory ingerencji konserwatorskich konstruowany jest program prac konserwatorskich. Ponadto pracownicy wykonują ekspertyzy, wyceny i profesjonalne oceny autentyczności dla domów aukcyjnych, muzeów, sądów, także jako rzeczoznawcy ministerialni oraz jako specjalistyczni biegli sądowi.

Bezpośrednie włączenie studentów w prowadzenie działalności naukowej odbywa się dwojako: poprzez realizację prac dyplomowych lub poprzez zaangażowanie w prace zespołów badawczych, zazwyczaj powiązane z realizacją grantów badawczych. Tematy prac dyplomowych oferowanych przez nauczycieli akademickich są zawsze powiązane z ich działalnością naukową lub dydaktyczną. Studenci Magdalena Stefaniak i Tymon Rygielski, realizujący pracę dyplomową pod opieką prof. dr. hab. Roberta Rogala w ramach zajęć *Dyplomowa pracownia konserwacji malarstwa i rzeźby polichromowanej*, we współpracy z doktorantką Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych, Teologicznych i Artystycznych UMK mgr Anną Faron, oczyścili malowidła ściennie z zabrudzeń pozostałych po ataku mikroorganizmów w skarbcu konkatedry w Kamieniu Pomorskim z użyciem technologii laserowej. Na potrzeby realizacji zadania skonstruowano statyw do głowicy lasera.

Współpraca o charakterze naukowym nauczycieli akademickich ze studentami skutkuje nie tylko pracami dyplomowymi, lecz również wyjazdami konferencyjnymi studentów i ich współautorstwem w artykułach naukowych, np.:

- **M. Niemyt**, K. Zapolska, „Haftowane relikwiarze z Opactwa Benedyktynki w Żarnowcu – technologia i technika oraz prace konserwatorsko-restauratorskie”, w: *Zabytkowe dzieła sztuki i materiały w aspekcie badań technologiczno-konserwatorskich*, t. V, serii *Konserwacja: nauka i sztuka*, red. J. Olszewska-Świetlik, Toruń 2024 (w druku);
- **I. Kławińska**, E. Jabłońska, *Techniki Klosterarbeiten – dekoracje z osiemnastowiecznych ostensoriów. Wprowadzenie w temat*, w: *Technologia i badania konserwatorskie dzieł sztuki*, seria *Konserwacja: nauka i sztuka*, t. III, red. J. Olszewska-Świetlik, Toruń 2023.
- **A. Jaros**, A. Gralińska-Grubecka, *Badania technologiczne oraz konserwacja-restauracja chińskiej bodhisattwy wykonanej z polichromowanej gliny suszonej na słońcu (XI/XII w.)*, w: *Works of Art: Conservation and Research*, t. II *Konserwacja: nauka i sztuka*, red. J. red. J. Olszewska-Świetlik, Toruń 2021.
- **E. Porzyc**, A. Gralińska-Grubecka, *Badania oraz prace konserwatorsko-restauratorskie przy XIX-wiecznej szafce w stylu Boulle’a*, w: *Works of Art: Conservation and Research*, t. II *Konserwacja: nauka i sztuka*, red. J. red. J. Olszewska-Świetlik, Toruń 2021.
- **P. Niemyjska**, A. Gralińska-Grubecka, *Chinese mingqi tomb sculpture illustrated with the example of the earthenware tomb guardian figurine from the collection of the National Museum in Szczecin* Chińska; *Rzeźba grobowa mingqi na przykładzie terakotowej figury strażnika grobu z Muzeum Narodowego w Szczecinie*, *Works of Art: Conservation and Research*, t. III seria wydawnicza *Conservation technology and research*, pod red. J. Olszewskiej-Świetlik, 2022.
- **Z. Jarmulska**, P. Niemcewicz, „*Kompozycje klejąco-uzupełniające w konserwacji bursztynowych zabytków*,” w: *Problemy konserwacji i zachowania zbiorów muzealnych*, red. K. Wiśtockiej, Poznań-Szreniawa 2024.

- **M. Zyznowski**, E. Szmit-Naud, *Possibilities of using YInMn-blue in chromatic reintegration of paintings*. W: RECH7, 7th International Meeting on Retouching of Cultural Heritage, October 12-14, 2023. Lisbon: Faculty of Fine Arts, university of Lisbon, 2024 – artykuł pokonferencyjny w druku
- **W. Machowicz-Musiał**, E. Szmit-Naud, W. Kujawski, J. Kujawa, poster: Attempts to use head space gaschromatography to determine solvent retention in easel painting paint layers subjected to conservation treatments, International conference on analytical techniques in art and cultural heritage TECHNART 2023, LIBPhys, NOVA, Universidad de Coimbra, ADDF Lizbona, 7-12 maja 2023 r.)
- **W. Machowicz-Musiał**, E. Szmit-Naud, W. Kujawski, J. Kujawa, *Usuwanie warstw wtórnych w malarstwie sztalugowym – skuteczność a konsekwencje*, w: *Future of the Past – Innovative Research and Preservation of Cultural Heritage*, Toruń 2023 (w druku).
- **E. Siemieniako**, M. Pronobis-Gajdzis, *Papiery dekoracyjne w oprawach starych druków PAN Bibliotek Kórnickiej: zarys historii, terminologia, systematyka*, w: *Zbiory polskie, Tegumentologia Polska*, vol. 3, red. A. Wagner, D. Ryszkowska-Mirowska, A. Wronka, Toruń 2022.

Wsparcie rozwoju naukowego studentów odbywa się także poprzez włączanie ich do realizacji projektów badawczych, co często związane jest z działalnością naukową promotorów. Przykład może stanowić współpraca dr hab. Małgorzaty Pronobis-Brzezińskiej z dwiema dyplomantkami ze specjalności Konserwacja i restauracja papieru i skóry w ramach grantu *Leksykon oparoznawczy*, finansowanego przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki. Obecnie przy współudziale studentów prowadzone są badania konserwatorskie i architektoniczne pałacu w Łowej (woj. lubuskie), zainicjowane przez dr hab. Joannę Kucharzewską, prof. UMK i dr. hab. Piotra Niemcewicza, prof. UMK. Inne działania, w których uczestniczyli studenci, to m.in. projekt konserwacji-restauracji mozaiki z 1972 r. autorstwa Stefana Knappa, znajdującej się na elewacji Auli UMK. Prócz tego, w 2023 r. studenci, we współpracy z mgr. Adamem Kaźmierczakiem, zespołem pracowników WUOZ i asystentów UMK, pod kierunkiem prof. dr hab. Bogumiły Rouby, na prośbę MKZ w Toruniu przeprowadzili badania klimatu w kościele franciszkańskim pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Toruniu.

Jedną z form łączenia działalności dydaktycznej i naukowej są organizowane na WSzP konferencje, w których uczestniczą zarówno pracownicy, jak i studenci (np.: cykliczne sesje „Dziedzictwo rzemiosła artystycznego – tradycyjne techniki oraz nowoczesna konserwacja i restauracja” oraz „Ochrona Archiwaliów”). Integracji nauki i dydaktyki sprzyjają także współorganizowane przez studentów wystawy (np.: „Warsztat malarski Wojciecha Weissa” pod opieką prof. dr hab. Dariusza Markowskiego, wystawa dzieł Władysława Hasiora pod opieką dr hab. Sławomira Kamińskiego, prof. UMK i mgr Anny Cecylii Brzóstowicz). Dzięki współpracy Katedry z czołowymi muzeami w Polsce, uczniowie pracują nad dziełami wybitnych artystów, takich jak: Józef Szajna, Tadeusz Kantor, Natalia LL, Henryk Stażewski, Edward Dwurnik i Władysław Hasior. Doskonale wyposażone laboratoria umożliwiają przeprowadzanie szczegółowych analiz, które pozwalają na określenie technologii i materiałów użytych w obiektach. Efektem tych badań jest opracowanie przez studentów indywidualnych programów prac konserwatorskich dla każdego dzieła sztuki. Dla najnowszych dzieł sztuki tworzona jest indywidualna metodyka, a nowoczesny sprzęt w pracowniach umożliwia realizację innowacyjnych zabiegów konserwatorskich. Często działania przy obiektach mają charakter interdyscyplinarny, co pozwala studentom na poszerzanie wiedzy oraz zdobywanie nowych doświadczeń badawczych.

Włączanie studentów w prowadzenie działalności naukowej odbywa się przez delegowanie ich na praktyki i staże, także zagraniczne, pomoc w organizacji wyjazdów zagranicznych. Przykład może

stanowić współpraca dr hab. Elżbiety Szmit-Naud, prof. UMK w ramach ENCoRE, dzięki której zarówno doktoranci, jak i studenci mogli kilkakrotnie odbyć szkolenia za granicą (np.: udział studentów w międzynarodowych warsztatach Blended Intensive Programme pt. *Cleaning techniques in conservation*, odbywających się w ESA Saint-Luc Liège School of Art w 2024 r.).

Studenci kierunku KiR od pierwszych lat studiów są zachęceni przez nauczycieli akademickich do prezentowania swoich dzieł artystycznych na arenie międzynarodowej, np.: w ramach kolejnych edycji International Medallion Project w latach 2020–2024. Sukcesem międzynarodowym był również udział jednej ze studentek w międzynarodowej wystawie Youth #8 w CICA Museum w Gimpo-si (Korea Południowa). Praca powstała w ramach zajęć „Pracowni rysunku” mgr Eweliny Kołakowskiej.

4.4. Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej, z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry oraz udziału w tej ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także wykorzystania wyników oceny w rozwoju i doskonaleniu kadry

Podstawowym celem polityki rozwoju i doskonalenia nauczycieli akademickich jest realizacja założeń wynikających ze Strategii Uczelni, a w szczególności: uzyskanie statusu uczelni badawczej, uzyskiwanie kolejnych uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, zapewnienia wysokich kwalifikacji naukowych i dydaktycznych nauczycieli akademickich. Polityka kadrowa Wydziału podporządkowana jest Strategii Uniwersytetu i prowadzona jest zgodnie z następującymi uchwałami Senatu UMK:

- zarządzenie Nr 166 Rektora UMK z dnia 4 listopada 2019 r. Regulamin Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (z późn. zm.) (**Zał. nr 4.03, Zał. nr 4.03-a**)
- uchwała nr 177 Senatu UMK z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie polityki osobowej oraz zasad i trybu zatrudniania nauczycieli akademickich na UMK (**Zał. nr 4.04**)
- uchwała nr 217 z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie wytycznych służących ustaleniu kryteriów oceny działalności naukowej nauczycieli akademickich oraz zasad wynagradzania nauczycieli akademickich za publikacje artykułów naukowych z późn.zm. (**Zał. nr 4.05, Zał. nr 4.05-a**)

Prowadzona polityka kadrowa Wydziału stymuluje rozwój naukowy i dydaktyczny nauczycieli, zarówno w aspekcie finansowym (dodatki i nagrody Rektora i Dziekana), jak i niefinansowym (publiczne docenianie osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych, motywowanie indywidualne, urlopy naukowe). Dla młodych pracowników jest oferowana specjalna pula grantów badawczych.

Na Wydziale funkcjonuje sformalizowany system ocen pracowniczych, służący realizacji misji Wydziału oraz osiągnięciu pożądanego poziomu rozwoju zawodowego zatrudnionej kadry. Przeprowadzana jest ocena bieżąca i okresowa. Bieżąca ocena nauczycieli akademickich jest prowadzona przez bezpośrednich przełożonych (kierowników Katedr). Formalne okresowe oceny pracowników odbywają się co 4 lata. Oceny są też realizowane, gdy z końcem danego roku akademickiego upływa termin umowy o pracę, bądź też, gdy podczas poprzedniej oceny pracownika wnioskowano o wcześniejszą ocenę (wcześniej niż po czterech latach). Oceny dokonuje Wydziałowa Komisja Oceniająca na podstawie informacji zawartych w Kwestionariuszu Oceny Nauczyciela Akademickiego WSzP UMK. Komisja wybierana jest co 4 lata przez Radę Dziekańską; w jej skład wchodzi Dziekan, który jest przewodniczącym Komisji oraz Prodziekan i Przewodniczący Rady Dyscypliny i kierownik katedry ocenianego nauczyciela akademickiego.

Przy ocenie pracownika brane są pod uwagę następujące aspekty:

- działalność naukowo-badawcza (w tym m.in.: udokumentowany dorobek naukowy wraz z jego oceną parametryczną, przygotowaną przez Sekcję Bibliografii Publikacji Pracowników UMK i Analiz Bibliometrycznych w Bibliotece Głównej UMK w Toruniu),
- realizowane w okresie oceny projekty badawcze,
- prowadzona działalność dydaktyczna (w tym ocena dokonana w trakcie hospitacji),
- oceny studentów w systematycznych badaniach ankietowych,
- realizowana w okresie oceny działalność organizacyjna,
- odznaczenia, nagrody, wyróżnienia uzyskane w okresie oceny,
- opinia kierownika katedry.

Bardzo istotnym elementem systemu oceny pracownika są wyniki ankiet studenckich, zwłaszcza Oceny Zajęć Dydaktycznych (zob. Kryterium 10.4). Zasady tego badania zawarte są w Zarządzeniu Nr 173 Rektora UMK z dnia 23 sierpnia 2021 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na UMK (**Zał. nr 4.06**). Anonimowa ankieta skierowana do społeczności studenckiej jest prowadzona systematycznie, w każdym semestrze, za pośrednictwem systemu USOS.

4.5. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego lub artystycznego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych.

Na UMK powstał system motywacyjny, mobilizujący pracowników do publikowania w wysoko punktowanych czasopismach naukowych. Aktualnie za publikację za 200 i 140 punktów Rektor UMK wypłaca stypendium. Procedura ta zaczęła funkcjonować w 2017 r., a aktualnie reguluje ją Zarządzenie Nr 87 Rektora UMK z dnia 4 czerwca 2024 r. w sprawie jednorazowych świadczeń pieniężnych dla pracowników i doktorantów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu za publikacje w prestiżowych czasopismach i wydawnictwach naukowych oraz prestiżowe osiągnięcia artystyczne lub konserwatorskie (**Zał. nr 4.07**). Bardzo ważnym czynnikiem, wspierającym rozwój kwalifikacji naukowych kadry dydaktycznej związanej z kierunkiem, jest posiadanie przez WSzP uprawnień do nadawania stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki oraz doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

W latach 2019–2024 czterech pracowników związanych z kierunkiem uzyskało stopień doktora, sześciu – stopień doktora habilitowanego oraz dwóch – tytuł profesora (**Zał. nr 4.08**).

Rzeczony rozwój naukowy kadry związany jest z aktywną działalnością badawczą i uczestnictwem w licznych konferencjach. Pracownicy motywowani są do rozwoju artystycznego i naukowego poprzez przyznawanie dodatków finansowych i nagród za wyróżniające się i wybitne osiągnięcia. Kadra związana z kierunkiem stale podnosi swoje kompetencje dydaktyczne poprzez kursy krajowe i zagraniczne, działalność naukową, artystyczną i badawczą. Odzwierciedlenie aktywności naukowej, artystycznej, pracowników związanych z kierunkiem stanowi załącznik zawierający informacje z ostatnich lat 2019–2024 (**Zał. nr 4.09**).

W 2022 r. mgr Katarzyna Polak i dr hab. Piotr Niemcewicz, prof. UMK zostali odznaczeni złotymi medalami Marszałka Województwa „Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis” za zasługi w walce o niepodległość Polski i prawa człowieka. Dodatkowo, dr hab. Piotr Niemcewicz, prof. UMK otrzymał nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w kategorii Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą.

Nagrodę JM Rektora za aktywność na stanowisku Dziekana Wydziału Sztuk Pięknych m.in. w latach 2018–2020 oraz prestiżowy Medal za Zasługi Położone dla Rozwoju Uczelni (edycja 2024) otrzymała prof. dr hab. Elżbieta Basiul za wieloletnią aktywność na rzecz powstania CBKDK.

Kompetencje dydaktyczne zatrudnionych na WSzP nauczycieli akademickich są wysokie i adekwatne do programu studiów oraz zakładanych efektów uczenia się. Kwalifikacje dydaktyczne są systematycznie podnoszone i aktualizowane poprzez udział w krajowych i zagranicznych konferencjach, seminariach i szkoleniach. Uczestnictwo w szkoleniach jest wyrazem sprecyzowanych zainteresowań pracowników i chęci ciągłej nauki zawodu. Pracownicy dokończają się w kierunku poszerzania wiedzy specjalistycznej poprzez udział w warsztatach np.:

- Organic solvent gels and emulsions for removal of film forming materials (varnishes, coatings, overpaints and retouchings) od 7 do 9 listopada 2022 r. w Haute École ARC w Neuchâtel w Szwajcarii, prowadzący dr Paolo Cremonesi (Włochy) (uczestnik: dr hab. Elżbieta Szmit-Naud, prof. UMK);
- Blended Intensive Programme pt. Cleaning techniques in conservation, odbywające się w ESA Saint-Luc Liège School of Art (École supérieure des arts Saint-Luc, Liège, Belgia) i organizowane wspólnie z Portugalskim Uniwersytem Katolickim (Universidade Católica Portuguesa, Portugalia), Politechniką w Walencji (Universitat Politècnica de València, Hiszpania), Uniwersytem Mikołaja Kopernika w Toruniu (Polska) i University of West Attica w Egaleo (Grecja); część stacjonarna: 22-27.03.2024 r., Liège, Belgia, część wirtualna: 29.03.-05.06.2024 r. (uczestnicy: dr hab. Elżbieta Szmit-Naud, prof. UMK, mgr Patrycja Mindykowska; mgr Marta Nalaskowska);
- Modular Cleaning – organizowany przez fundację DIVID w Hadze, prowadzony przez Chrosa Savroudisa, specjalisty z Los Angeles, 2022 (dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK);
- The 'Mist-Lining' technique, poświęcone małoinwazyjnej metodzie dublażu w technice tzw. 'Mist-Lining', organizowane przez Muzeum Narodowe w Gdańsku (Polska) w ramach inicjatywy Conserving Canvas, z grantu przyznanego przez Getty Foundation; część wirtualna: 28.05., 31.05., 04.06., 06.06.2024 r.; część stacjonarna: 18-21.06.2024 r., Gdańsk (uczestnik: mgr Patrycja Mindykowska);
- Diving into Risk Assessment with Stefan Michalski, szkolenie stacjonarne odbyło się w Getty Conservation Institute GCI w Los Angeles, United States, California, online 7.11.2024 r. (uczestnicy: dr Ivona Jablonskaja oraz studenci KKRPS);
- „RE-ORG Polska – warsztaty regionalne, Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, 2024; cyklu warsztatów zorganizowanych przez the Smithsonian’s National Museum of Asian Art w 2021 r.;
- Illustrated Woodblock-Printed Books of the Edo Period oraz Authenticating Illustrated Printed Books, prowadzonych przez prof. Takahiro Sasaki, the Smithsonian’s National Museum of Asian Art, 10.07.2021 r. (uczestnicy: mgr Karolina Komsta-Sławińska).

Pracownicy wyjeżdżają również na zagraniczne staże naukowe, jak np.: dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK, który odbył staż poświęcony metodom identyfikacji syntetycznych barwników organicznych (College of Science, University of Santo Tomas, Manila, Filipiny, 1.01.2024–30.04.2024). Kadra uczestniczy również w szkoleniach z zakresu nowych urządzeń analitycznych (jak np.: mikroskop polaryzacyjny Nikon ze stanowiskiem do profilografii, spektrometr XRF Titan 800, mikroskop LUMOS II, mikrodyfraktometr rentgenowski XRD Smartlab), a także bierze udział w webinarach online, jak: „XpeCAM® - Artificial Intelligence assisted Multi-Spectral Imaging applied to the preservation of Cultural Heritage” – (XpeCAM) oraz „X-ray imaging in cultural heritage: the past to the present” – (E-RIHS) itp.

Nauczyciele akademicy związani z kierunkiem KiR podnoszą również swoje kwalifikacje i kompetencje dydaktyczne poprzez udział w szkoleniach uczelnianych, jak i zewnętrznych:

- „Rozwijanie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich. Zastosowanie wybranych rozwiązań dydaktycznych” (IDUB UMK)

- Szkolenie „Emisja głosu” dla nauczycieli akademickich (IDUB UMK)
- „Komunikacja w środowisku akademickim z osobami z zaburzeniami” (IDUB UMK)
- „Kurs dokształcający w zakresie języka angielskiego dla celów akademickich” (UMK)
- „Dostępność – przejrzyste i skuteczne prawo”: szkolenie w zakresie dostępności instytucji dla osób ze szczególnymi potrzebami (Fundacja Stabilo, Toruń)
- szkolenie w zakresie świadomości bezpieczeństwa informacji dotyczącego zagrożeń cyfrowych (UMK).

Pomocnym narzędziem w rozwijaniu dydaktycznych umiejętności kadry jest też opracowany przez Uniwersytecki Ośrodek Wsparcia i Rozwoju Osobistego [„Poradnik wrażliwej komunikacji, czyli jak komunikować się z osobami z niepełnosprawnościami i trudnościami w obszarze zdrowia psychicznego”](#) (dostępny on-line).

Nauczyciele akademicy mogą liczyć na pomoc ze strony [Działu Wsparcia Nauczania Zdalnego](#), oferującego m.in. doradztwo w zakresie przygotowania materiałów do zajęć realizowanych na odległość.

Władze dziekańskie WSzP przywiązują dużą wagę do kwestii wsparcia członków społeczności akademickiej, czego dowodem było spotkanie pracowników wydziału z Pełnomocniczką ds. równego traktowania, Pełnomocniczką ds. Bezpieczeństwa i Rzecznikiem akademickim, poświęcone m.in. zagadnieniu równego traktowania studentów. Liczne programy wsparcia oferuje kadrze także Uniwersytecki Ośrodek Wsparcia i Rozwoju Osobistego.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

Zajęcia dydaktyczne oraz badawcze dla kierunku KiR odbywają się w głównym budynku WSzP przy ul. Sienkiewicza 30/32, w ogólnodostępnych salach dydaktycznych (w tym komputerowych) oraz w pracowniach, wykorzystywanych przez poszczególne katedry związane z kierunkiem KiR. Wszystkie pomieszczenia dydaktyczne wyposażone są w sprzęt audiowizualny (m.in. rzutniki multimedialne, monitory, mikrofony, komputery). Z uwagi na specyfikę tego rodzaju infrastruktury, jest ona sukcesywnie modernizowana. Pracownie specjalistyczne i pomieszczenia badawczo-laboratoryjne posiadają dedykowane stanowiska ćwiczeniowe i odpowiednią aparaturę (**Zał. nr 5.01**)

WSzP zapewnia studentom kierunku KiR dostęp do wysokiej jakości aparatury badawczej, częściowo ulokowanej w nowoczesnym CBKDK. Sprzęt jest wykorzystywany podczas prowadzenia zajęć metodycznych, zajęć terenowych, prac konserwatorsko-restauratorskich realizowanych przez studentów, jak i podczas badań naukowo-konserwatorskich obiektów. Specjalistyczne wyposażenie umożliwia bardziej wydajne prowadzenie prac konserwatorsko-restauratorskich, opracowanie autorskich mieszanek, uzupełnień itp., często wykorzystywanych w konserwacji dzieł sztuki, która wymaga indywidualnego podejścia do obiektu. Infrastruktura CBKDK zapewnia wzmocnienie badawczego i naukowego zaplecza dla kierunku KiR, przez co jest on konkurencyjny na arenie ogólnokrajowej. Studenci, doktoranci i pracownicy związani z kierunkiem KiR wykorzystują również infrastrukturę naukową w ramach współpracy z Polskim Konsorcjum dla Badań nad Dziedzictwem Kulturowym – ERIHS.PL.

Warto podkreślić, że wszystkie pomieszczenia w obrębie CBKDK są otwierane za pomocą indywidualnie programowanych kart magnetycznych, przydzielonych wyłącznie pracownikom

kierunku. Wszystkie pomieszczenia w obrębie głównego budynku WSzP otwierane są za pomocą klucza, wydawanego jedynie nauczycielom akademickim. Zabezpieczenia te są konieczne z uwagi na wartość obiektów zabytkowych, z którymi studenci mają kontakt.

5.2. Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe

Do zajęć na kierunku KiR prowadzonych poza uczelnią należą ćwiczenia terenowe oraz niektóre prace dyplomowe. Podczas ćwiczeń terenowych wykorzystywany jest mobilny sprzęt i narzędzia będące własnością katedr, jak: lampy, rusztowania (własne lub firm zewnętrznych), agregat prądowórczy, ręczne lampy UV, parownice, myjki wysokociśnieniowe, akumulatorowe elektronarzędzia, a także sprzęt pomiarowy (np.: pH-metry), grubościomierze, rejestratory RH/temp, laser, kamera termowizyjna, sprzęt do podczerwieni i specjalistyczny sprzęt fotograficzny. Niektóre zajęcia w ramach specjalności konserwacja i restauracja malarstwa i rzeźby polichromowanej („Pracownia kopii malarstwa średniowiecznego”, „Pracownia kopii malarstwa nowożytnego”) odbywają się w toruńskim Muzeum Okręgowym, gdzie używane są sztalugi malarskie i aparat fotograficzny należące do KTTSP. W przypadku realizowania praktyk zawodowych, studenci korzystają z infrastruktury i wyposażenia dostępnego w miejscu praktyki (najczęściej instytucje kultury).

5.3. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej oraz stopnia jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się studentów oraz w działalności i komunikacji naukowej

Dostęp do uniwersyteckich zasobów zapewnia **Uniwersyteckie Centrum Informatyczne (UCI)**. Do zadań UCI należy między innymi nadzór nad zasobami informacyjnymi sieci uniwersyteckiej oraz adaptacja nowych technologii informatycznych dla potrzeb Uniwersytetu. UCI wspiera również badania naukowe i proces dydaktyczny, udostępniając oprogramowanie i technologie dużych mocy obliczeniowych.

Na terenie całej uczelni, w tym w głównym budynku WSzP na ul. Sienkiewicza 30/32 działa sieć bezprzewodowa Wi-Fi umożliwiająca przyłączenie do sieci internetowej **Eduroam**.

Zarządzanie tokiem studiów, ujednoczenie procedur uczelnianych i przechowywanie danych uczelni w postaci cyfrowej odbywa się dzięki **Uniwersyteckiemu Systemowi Obsługi Studiów (USOS)**. Do aplikacji funkcjonujących w ramach systemu USOS należą między innymi:

USOSweb – serwis internetowy oparty na bazie danych USOS, umożliwiający zdalne załatwianie spraw związanych z tokiem studiów, udostępnianie studentom planu zajęć, przegląd ocen i zaliczeń, zapisy na zajęcia i egzaminy, składanie podań, wypełnianie ankiet dotyczących procesu dydaktycznego, informacje o płatnościach i stypendiach, komunikację z uczestnikami tych samych zajęć i prowadzącymi. Nauczycielom akademickim serwis umożliwia m.in. obsługę wyników przeprowadzanych sprawdzianów, wystawianie ocen i zaliczeń, wypełnianie protokołów do zajęć, wysyłanie wiadomości do uczestników zajęć.

USOS-Mail – serwis pocztowy dla wszystkich członków społeczności akademickiej, umożliwiający wysyłanie, odbieranie i archiwizowanie wiadomości oraz wyszukiwanie adresatów zarejestrowanych w systemie.

Archiwum Prac Dyplomowych (APD) – serwis internetowy pełniący rolę repozytorium prac dyplomowych. Wraz z pracami w APD przechowywane są takie informacje jak ocena z pracy lub recenzje opiekuna pracy i recenzenta. Serwis wspiera również zdalny proces przebiegu obrony pracy dyplomowej, w tym wprowadzanie i zatwierdzanie recenzji oraz zdalne wypełnianie i zatwierdzanie protokołu egzaminu dyplomowego.

Ewaluacja Nauczycieli Akademickich (EVA) – serwis internetowy wspierający ustawową ewaluację pracowników dydaktyczno-naukowych oraz przeprowadzanie ocen okresowych pracowników.

Informator ECTS – serwis internetowy zawierający informacje dotyczące systemu punktów ECTS ujednolicającego sposób studiowania w krajach europejskich i prowadzący do uznawania okresów studiów odbywanych na różnych uczelniach i w różnych krajach.

Ankieter – serwis służący do przeprowadzania ankiet elektronicznych dla ogółu studentów i pracowników uczelni bądź określonej ich grupy. System może być również wykorzystywany do przeprowadzania zdalnych głosowań.

System Rezerwacji Sal (SRS) – serwis pozwalający na zarządzanie salami dydaktycznymi na uczelni.

Wszystkie biblioteki wchodzące w skład uczelni tworzą jednolitą sieć biblioteczno-informacyjną. Dostęp do zasobów bibliotek UMK odbywa się dzięki katalogowi on-line, który udostępnia dane bibliograficzne i umożliwia zamawianie konkretnych pozycji. Biblioteka Uniwersytecka UMK systematycznie prowadzi też prace nad cyfryzacją części swoich zasobów oraz oferuje studentom i pracownikom dostęp do zasobów biblioteki cyfrowej i wypożyczalni e-booków IBOOK Libra, serwisu zasobów cyfrowych EBSCO, Katalogu Rozproszonego Bibliotek Polskich (KaRo) oraz Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego (NUKAT) zawierającego informacje na temat zasobów polskich bibliotek naukowych i centralnych. W czasie pandemii COVID-19 biblioteka udostępniła wiele nowych baz, do tej pory niedostępnych, a informacje o nowych bazach przesyłane są pocztą U-mail. Istotną rolę Biblioteki Uniwersyteckiej jest również gromadzenie i aktualizowanie danych na temat dorobku naukowego pracowników UMK (analiza bibliometryczna) w bazie Omega. Jej zadaniem jest również gromadzenie prac nauczycieli akademickich w [repozytorium UMK](#).

Moodle UMK – platforma, na której pracownicy i studenci mogą nie tylko prowadzić wideokonferencje i wymieniać dane oraz generować i sprawdzać testy, ale także uczestniczyć w kursach doskonalących w zakresie nauczania i studiowania zdalnego (w tym kursach z obsługi MS Teams i Moodle), kursach dotyczących przepisów BHP i szkolenia bibliotecznego. Kursy te przygotowane są przez pracowników UCI i dostępne są w formie krótkich filmów poglądowych, a ich zaliczenie (kursy BHP i szkolenie biblioteczne) polega na zdaniu testu on-line.

Do najpopularniejszych narzędzi wykorzystywanych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku KiR należy platforma MS Teams, zintegrowana z innymi aplikacjami Microsoft. Dodatkowo Dział Wsparcia Nauczania Zdalnego UMK oferuje studentom i pracownikom WSzP bezpłatny dostęp do usług G-Suite w ramach umowy licencyjnej.

5.4. Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Kierunek KiR przygotowuje do wykonywania specyficznego zawodu wymagającego odpowiednich predyspozycji, także fizycznych (praca na rusztowaniach, sprawność motoryczna i manualna, dobry wzrok). Specyfika ta w sposób oczywisty ogranicza możliwości podejmowania studiów przez osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności. Jednak, w ramach możliwości, stwarzane są warunki studiowania osobom o ograniczonej sprawności, z założeniem, że podejmują ten wysiłek ze świadomością swoich predyspozycji. Procent studentów z niepełnosprawnościami na kierunku KiR nie jest duży, gdyż w okresie 2018/2019–2023/2024 było ich od trzech do pięciu osób; obecnie studiuje jedna osoba z niepełnosprawnością ruchową.

Czterokondygnacyjny budynek WSzP, zbudowany na początku XX wieku, jest jednym z najstarszych gmachów uczelni, toteż podlega ochronie konserwatorskiej. Poważnym mankamentem tego obiektu był brak windy osobowej. W efekcie prowadzonych przez władze dziekańskie od 2020 r. starań o jej budowę, z końcem 2024 r. rozpoczęto inwestycję, przekazując plac budowy firmie realizującej projekt (termin zakończenia prac zgodnie z umową to marzec 2025).

Warto podkreślić, że budynek CBKDK, który oddany został do użytku w grudniu 2022 r. wyposażony jest w windę osobową i towarową, a dzięki łącznikowi z budynkiem głównym, zapewniona została

komunikacja pośrednia dla osób z niepełnosprawnościami, kształcących się na WSzP lub przebywających tam w innych celach.

Od 2008 r. wszystkie wydziały UMK, w tym WSzP, posiadają co najmniej po jednej sali wyposażonej w pętlę indukcyjną, która wspomaga słyszenie studentów z uszkodzeniem narządu słuchu, korzystających z aparatów słuchowych (w budynku WSzP są to pokoje nr 107 i 125). Wydział wyposażony jest także w komputer ze specjalistycznym oprogramowaniem dla osób niedosłyszących i niedowidzących, który znajduje się w Bibliotece Wydziałowej.

Warto dodać, że obecnie trwają prace nad projektem identyfikacji wizualnej budynku głównego WSzP w postaci tablicy informacyjnej w przedsionku i oznaczeń sal w całym budynku, dostosowanych do potrzeb osób słabowidzących, a także przebudowa jednej z toalet, aby dostosowana była dla potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.

5.5. Dostępności infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej

Infrastruktura, w tym aparatura naukowa, jest udostępniana studentom w celu wykonywania przez nich zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej. Studenci mają możliwość samodzielnego korzystania z podstawowych urządzeń konserwatorskich, przy czym za obsługę specjalistycznego sprzętu i zaawansowanej aparatury badawczej odpowiadają przeszkoleni pracownicy katedr, w tym inżynierjno-techniczni. Udostępnianie infrastruktury studentom, pod opieką kadry może się także odbywać w okresie wakacyjnym.

5.6. System biblioteczno-informacyjny uczelni

UMK zapewnia studentom możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach. Studenci i nauczyciele akademicy mają zapewniony codzienny dostęp do [Biblioteki Głównej UMK](#), która jest jedną z największych bibliotek uniwersyteckich w Polsce. Według stanu na koniec 2023 r. BG UMK posiadała 1.512.367 woluminów książek, 652.0905 woluminów czasopism, 566.180 jednostek zbiorów specjalnych, 62 bazy danych, 613.968 książek elektronicznych i 31.518 tytułów czasopism elektronicznych, 645.486 e-zasobów oraz 257.000 tys. zdigitalizowanych obiektów dostępnych w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej.

Oprócz Biblioteki Głównej studenci i pracownicy mają dostęp do specjalistycznej Biblioteki WSzP, która gromadzi książki i czasopisma z wielu dziedzin nauk o sztuce, zgodnie z profilem naukowo-dydaktycznym WSzP. Biblioteka dostępna jest dla czytelników od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00–15:00. W Bibliotece WSzP znajdują się pozycje z następujących obszarów tematycznych: Historia sztuki i architektury, krytyka artystyczna, architektura i budownictwo, kolekcjonerstwo, muzeologia, przewodniki i zbiory muzeów polskich i zagranicznych, zabytkoznawstwo, konserwatorstwo, konserwacja (konserwacja zabytków ruchomych, malarstwa i rzeźby polichromowanej, kamienia, papieru i skóry, metalu i drewna), albumy, katalogi wystaw, monografie artystów, podręczniki technologiczne, malarskie i rysunkowe. Ponadto biblioteki posiadają bogaty zbiór z zakresu pedagogiki artystycznej, psychologii, filozofii i teorii sztuki. W kolekcji bibliotek znajduje się także zbiór czasopism fachowych z zakresu nauk o sztuce, konserwacji i restauracji dzieł sztuki, historii sztuki i architektury, muzealnictwa i sztuki ludowej. Obecnie księgozbiór Biblioteki WSzP liczy 28392 vol. książek i czasopism.

Na system sieciowego udostępniania naukowych baz danych składa się kilka podstawowych grupowych źródeł obejmujących m.in. **bazy pełnotekstowe** (a w nich książki elektroniczne i czasopisma o profilu przydatnym dla studentów WSzP, jak: Academic Search Ultimate, ISSN,

SpringerLINK, Regional Business News, Wiley), **bazy cytowań** (ERIC, Medline, Scopus, Web of Science), dostęp do **pełnotekstowych książek elektronicznych** (De Gruyter, EBESCO eBook Collection, IBUK Libra, Oxford eBooks, Peter Lang), **czasopisma** (American Chemical Society, American Institute of Physics, American Physical Society, Business Source Ultimate, Cambridge Journal, Institute of Physics, International Bibliography of Periodical Literature, Royal Society of Chemistry, JSTOR kolekcja Art&Science I-III, MasterFile Premier, Science Direct – Elsevier). W ramach prenumerowanej przez WSzP bazy czasopism JSTOR dostępne są kolejne czasopisma specjalistyczne rozszerzające tę ofertę.

Ważnym uzupełnieniem wydziałowego zbioru bibliotecznego są biblioteki poszczególnych Katedr o specjalnościowym profilu księgozbioru. Warto odnotować, że studenci kierunku KiR często korzystają z tych zbiorów, jak i z podręcznych archiwów prac dyplomowych i dokumentacji konserwatorskich, należących do poszczególnych Katedr.

Ponadto studenci mają możliwość korzystania z usług [wypożyczalni międzybibliotecznej](#) w Bibliotece Głównej, która bezpłatnie realizuje zamówienia na sprowadzenie do Biblioteki książek z zagranicznych instytucji bibliotecznych.

5.7. Sposoby, częstotliwość i zakres monitorowania infrastruktury dydaktycznej/naukowej, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

Za monitorowanie infrastruktury dydaktycznej i naukowej w skali całej uczelni odpowiedzialne są wyspecjalizowane jednostki. Za infrastrukturę informatyczną odpowiada Uniwersyteckie Centrum Informatyczne, za infrastrukturę biblioteczno-informacyjną – kierownicy poszczególnych bibliotek, zaś za infrastrukturę techniczną budynków – Zespół Administracyjno-Techniczny, który na bieżąco przyjmuje uwagi pracowników i studentów, realizując w miarę możliwości niezbędne naprawy, modernizacje i zakupy. Każda z katedr wchodzących w skład WSzP dysponuje także corocznie przyznawanym funduszem na cele dydaktyczne, z którego można pokryć koszt zakupy materiałów dydaktycznych, wyjazdu studenckiego itp.

Okresowe przeglądy stanu technicznego i wyposażenia sal dydaktycznych wykonywane są raz w roku w grudniu. Dotyczą one w szczególności przestrzegania przepisów BHP i Ppoż., jak również stanu urządzeń laboratoryjnych, mebli laboratoryjnych, funkcjonowania dygestoriów.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz cele działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zespół wizytujący jako pilne uważa dostosowanie niektórych budynków (przede wszystkim gmachu głównego przy ul. Sienkiewicza 30/32) do wymagań osób z niepełnosprawnością ruchową. Bezwzględnie konieczne jest wybudowanie windy osobowo-towarowej, którą będą mogły być	Budynek przy ul. Sienkiewicza 30/32 został wyposażony w podjazd dla wózków zlokalizowany na pierwszym piętrze przy łączniku prowadzącym do CBKDK. W efekcie prowadzonych przez władze diekańskie od 2020 r. starań o budowę windy osobowej, z końcem 2024 r. rozpoczęto inwestycję (termin zakończenia prac zgodnie z umową: marzec 2025). Z kolei siedziba CBKDK jest całkowicie dostosowana do potrzeb osób z

	transportowane na wyższe kondygnacje także ciężkie obiekty zabytkowe. Dodatkowo w budynkach należy zamontować platformy/podnośniki schodowe dla osób z niepełnosprawnością ruchową, które także można używać do transportowania ciężkich materiałów.	niepełnosprawnością ruchową (ogólnodostępny parking z dwoma miejscami, winda osobowa z sygnalizacją głosową, bezprogowe posadzki, szerokie otwory drzwiowe, na każdej kondygnacji przystosowana toaleta). Do transportu wielkogabarytowych obiektów służy winda towarowa.
2.	Niezbędne jest poprawienie bezpieczeństwa pracy studentów i pracowników poprzez wyposażenie pracowni w przenośne wyciągi stanowiskowe oraz w szafy na chemikalia z wentylacją.	Pomieszczenia pracowni zarówno w głównym gmachu WSzP, jak i w CBKDK wyposażone są w sprzęt zapewniający użytkownikom bezpieczeństwo, m.in. wyciągi i meble przystosowane do przechowywania środków chemicznych.
3.	Wskazane jest zamontowanie dodatkowych zabezpieczeń w magazynach z obiektami zabytkowymi (np. klamki biometryczne lub szyfrowe, zamki patentowe, kamery instalowane wewnątrz z opcją rejestracji obrazu).	Dostęp do pomieszczeń w CBKDK jest możliwy tylko z użyciem specjalnie zakodowanej karty magnetycznej. Zarówno w głównym budynku WSzP, jak i na Wydziale Chemii (siedziba KKRMRP) wejścia do pomieszczeń z aparaturą i magazyny zabytków są zabezpieczone domofonami i/lub zamkami patentowymi. Budynki są pod nadzorem zewnętrznej firmy ochroniarskiej.
4.	Zaleca się otwarcie strefy studenckiej w poszczególnych budynkach.	W każdym z budynków, w których prowadzone są zajęcia dla studentów KiR, znajdują się studenckie pokoje socjalne z wyposażonym aneksem kuchennym. W głównym gmachu WSzP funkcjonuje także studencki pokój wyciszenia. Ponadto w niektórych Katedrach udostępniono studentom strefę rekreacyjną z aneksem kuchennym.
5.	Zaleca się wyposażenie części sal, w których prowadzone są zajęcia, w odpowiednie i nowe meble oraz wymianę wyeksploatowanego sprzętu w celu poprawy bezpieczeństwa pracy, np. dygestoriów.	Wyposażenie sal, w których realizowane są zajęcia dydaktyczne, zostało już częściowo wymienione. Cyklicznie przeprowadza się przegląd oraz modernizację wyciągów i odciągów stanowiskowych w pracowniach. Zlokalizowana przy CBKDK wiata do prac zewnętrznych umożliwiała prowadzenie części zabiegów na zewnątrz, np. piaszkowanie dużych obiektów lub uciążliwy pod względem chemicznym zabieg dezynfekcji.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

6.1. Zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływu na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych

Współpraca WSzP z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu doskonalenia programu studiów na kierunku KiR przybiera różne formy. Najszerze perspektywy w zakresie realizowania prac badawczych i konserwatorskich w ramach prac dyplomowych studentów KiR umożliwia **CBKDK** przy WSzP. Ze względu na bogate doświadczenie zawodowe pracowników, możliwe jest nawiązywanie kontaktów z różnymi podmiotami z sektora kultury, biznesu, prywatnych właścicieli i administratorów obiektów zabytkowych, jak np.: parafie, fundacje czy osoby prywatne. Obiekty

zabytkowe pozyskiwane do prac konserwatorsko-restauratorskich są odpowiednio selekcjonowane, a następnie przydzielane studentom do prac na czas trwania zajęć w odpowiednich pracowniach konserwacji. Prace są wykonywane pod kierunkiem nauczycieli akademickich, a studenci mają możliwość pracy w ramach umowy zawartej przez UMK z określonym zleceniodawcą. Przybliżane są im zasady współpracy z partnerami zewnętrznymi, co tym samym przygotowuje przyszłych dyplomowanych specjalistów do wejścia na rynek pracy. W trakcie studiów studenci mają możliwość pracy nad obiektami pochodzącymi od różnych podmiotów, a co za tym idzie, wyboru ewentualnego obszaru geograficznego swojej działalności po uzyskaniu dyplomu. W kontekście pozyskiwania obiektów do badań i konserwacji w ramach zajęć dydaktycznych istotnym posunięciem ze strony WSzP było podpisanie w 2023 r. porozumienia z **Narodowym Instytutem Konserwacji Zabytków**, na mocy którego Wydział przystąpił do programu Program Wsparcia Dydaktyki na Wydziałach Konserwatorskich w Polsce.

WSzP współdziała z organami samorządowymi regionu, instytucjami kultury, jednostkami naukowymi i uczelniami w całym kraju (**Zał. nr 6.01**). Prowadzi także szeroką [współpracę](#) z wieloma ośrodkami naukowymi i kulturalnymi, zarówno w Europie, jak i poza jej granicami. Z grona licznych partnerów WSzP oferujących studentom KiR możliwość realizacji praktyk zawodowych, staży czy współuczestnictwa w różnego rodzaju przedsięwzięciach promocyjnych, edukacyjnych, popularyzatorskich i naukowych warto odnotować: Zamek Królewski na Wawelu, Muzeum Tatrzańskie w Zakopanym, Muzeum Narodowe w Warszawie – Oddział Muzeum w Nieborowie i Arkadii, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, Muzeum Narodowe w Kielcach, Muzeum Narodowe w Lublinie, Muzeum Narodowe w Szczecinie, Muzeum Zamkowe w Malborku, Muzeum-Zamek w Łańcucie, Muzeum Pałac Króla Jana III w Wilanowie, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu, Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej w Gnieźnie, Kujawsko-Pomorskie Centrum Dziedzictwa w Toruniu.

Nawiązywanie współpracy w celu doskonalenia programu studiów dokonuje się także w ramach obowiązkowych wakacyjnych ćwiczeń terenowych. I tak np. w 2023 r. studenci pod opieką mgr Darii Piaseckiej wzięli udział w wykonaniu badań konserwatorskich w pałacu rodu von Enckevort w Świąciechowie (niem. Silberberg) oraz w kościele pw. Św. Antoniego Padewskiego w Żółwinie (niem. Hassendorf). Część badań zrealizowano w porozumieniu ze stowarzyszeniem Heimatkreis Arnswalde/Neumark. Ponadto wizyty studentów w różnych placówkach stanowią dobrą okazję do konfrontacji przyszłych konserwatorów z realiami zawodowymi.

W celu wzmocnienia praktycznego wymiaru kształcenia angażuje się przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego do **wsparcia stacjonarnych zajęć dydaktycznych**. Przykładem takich działań są zajęcia „Pracownia fotografii dokumentalnej”, których partnerem technologicznym jest Sony Polska. Studenci mogą doskonalić swój warsztat fotograficzny z użyciem profesjonalnego sprzętu, dzięki współpracy prowadzącego zajęcia dr. hab. Adama Adamskiego, prof. UMK z polskim przedstawicielstwem firmy. Umiejętność profesjonalnego wykonania dokumentacji fotograficznej prowadzonych badań naukowych już na etapie studiów, w znaczący sposób podnosi kompetencje studentów, co ma szczególne znaczenie na początku zawodowej drogi.

Szczególną formą współpracy z przedstawicielami środowiska społeczno-gospodarczego jest włączenie studentów kierunku KiR w **popularyzację wiedzy w ramach wydarzeń popularno-naukowych**, współorganizowanych przez lokalne instytucje kultury, organy samorządowe czy organizacje pożytku społecznego. Przykładami tego typu działań, które umożliwiają m.in. podnoszenie kwalifikacji społecznych studentów, są współprowadzone przez nich imprezy edukacyjne w ramach Toruńskiej Nocy Nauki w Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy w Toruniu (2023) lub podczas 43. Międzynarodowego Zjazdu Miast Nowej Hany w Toruniu (2023).

W ramach konsorcjum YUFE, do którego należy UMK, powstała sieć Poradni Studenckich UMK z myślą o zacieśnianiu więzi uczelni z otoczeniem społecznym. Jedną z działających poradni jest [Poradnia Projektowania Murali](#) na WSzP, w której działalność mogą zaangażować się studenci kierunku KiR. Obecnie trwają prace nad powołaniem kolejnej poradni we współpracy z Kołem Naukowym Studentów Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki UMK, prowadzącej doradztwo w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego zarówno dla instytucji, jak i osób prywatnych.

Intensyfikacja współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym dokonuje się także za sprawą Rady Interesariuszy Zewnętrznych WSzP, która obecnie liczy czterestu reprezentantów różnych instytucji, w tym jednostek samorządowych, instytucji kultury, urzędów konserwatorskich, przedstawicieli firm, reprezentanta Kapituły Katedralnej Toruńskiej, absolwenta studiów (Zał. nr 1.02). Skład Rady Interesariuszy jest sukcesywnie aktualizowany w celu wzmocnienia praktycznego wymiaru kształcenia. Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego są zapraszani do wystąpień i prelekcji dla studentów KiR, np.: wykłady mgr Elżbiety Górskiej-Wikło z Działu Konserwacji Biblioteki Uniwersyteckiej w Glasgow. Prócz tego konstruowanie i doskonalenie programu studiów może dokonywać się na bazie eksperckich doświadczeń pracowników oraz członkostw w różnego rodzaju instytucjach i organizacjach (zob. kryterium 4.1).

6.2. Sposoby, częstotliwość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji

Gremium, które podejmuje działania w zakresie monitorowania i oceny form współpracy pomiędzy WSzP a otoczeniem społeczno-gospodarczym, jest Rada Interesariuszy Zewnętrznych, zwoływana nie rzadziej niż raz na rok. Podczas jej posiedzeń konsultowane są m.in. kwestie poszerzania form współpracy z podmiotami zewnętrznymi o charakterze gospodarczym i instytucjami kulturalnymi.

W związku z utrzymywaniem stałego kontaktu nauczycieli akademickich, a w ramach dydaktyki także studentów z interesariuszami zewnętrznymi, zgłaszane uwagi dotyczące zmian treści kształcenia są rozpatrywane na posiedzeniach Rady Programowej kierunku KiR.

Ważnym czynnikiem wpływającym na podejmowane zmiany są opinie studentów, którzy mają doświadczenie zawodowe, bądź kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Informacje tego rodzaju pozyskuje się w ramach Badania Losów Absolwentów (zob. Kryterium 3.5.), koordynowanego przez Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK UMK, które rokrocznie przedstawia wyniki ankietyzacji i zalecenia w zakresie zmian w sposobie kształcenia oraz organizowania praktyk.

Inne formy konsultacji to wywiady przeprowadzane z otoczeniem społeczno-gospodarczym w ramach działalności komercyjnej CBKDK, spotkania seminaryjne, konferencje, a także informacje zbierane przez opiekunów praktyk od podmiotów współpracujących w ich ramach ze studentami.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

7.1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku

Priorytetowym celem strategii UMK i WSzP jest umiędzynarodowienie studiów i badań naukowych prowadzonych na uczelni. Uczelnia dąży do wzmocnienia międzynarodowej atrakcyjności kształcenia na UMK oraz zwiększenia mobilności studentów i doktorantów. Dokłada starań w kierunku promocji oferty międzynarodowej, w tym krótkich form wyjazdowych, na poziomie rekrutacji, studiów i szkół doktorskich. Istotnym działaniem UMK jest zwiększenie zaangażowania całej wspólnoty Uniwersytetu w działania wynikające z uczestnictwa w YUFE i innych partnerstwach międzynarodowych. W

najbliższych latach planowana jest znacząca intensyfikacja działań w tym zakresie. Od roku akademickiego 2025/2026 podjęte zostaną aktywności, mające na celu zwiększenie liczby przedmiotów ogólnouniwersyteckich prowadzonych w języku obcym. Zostaną utworzone zajęcia w języku angielskim, ale również w języku niemieckim i francuskim. Podjęte zostaną działania promujące i zachęcające uruchamianie przedmiotów i prowadzenie ich w formie zdalnej, co umożliwi zwiększenie liczby studentów studiujących z jednostek należących do sieci YUFE. Istotnym działaniem będzie także zaproponowanie przez WSzP bloku kompetencyjnego (180 h, 12 pkt ECTS) dotyczącego zagadnień konserwacji i restauracji dzieł sztuki w języku polskim, a następnie w języku angielskim. Planowane jest także powołanie pierwszego na WSzP Blended Intensive Programme dla studentów z zagranicy, oferującego krótkie formy kształcenia wykorzystujące innowacyjne metody. Składają one się z dwóch części: w pierwszej kolejności osoby uczestniczące w kursie spotykają się wirtualnie, aby następnie kończyć pracę stacjonarnie. Ta forma wymiany finansowana jest ze środków Erasmus+.

7.2. Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

W ramach studiów student zobowiązany jest do odbycia 150 h lektoratu języka obcego specjalistycznego, zaliczenia każdego semestru na ocenę, a po ukończeniu 6 semestru lektoratu zdanie egzaminu (3 pkt. ECTS). Nauczanie języków obcych odbywa się na zasadach opisanych w Zarządzeniu Nr 7 Rektora UMK z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowego trybu organizacji zajęć z języków obcych w UMK (**Zał. nr 7.01**). Okazją do podniesienia stopnia znajomości języka obcego przez studentów kierunku KiR może być słuchanie wykładów w języku obcym prowadzonych przez pracowników UMK, jak i gości zagranicznych.

Dzięki aktywnemu zaangażowaniu pracowników KiR w działalność sieci ENCoRE, studenci kierunku KiR mają możliwość korzystania z oferty szkoleniowej, przygotowywanej corocznie przez członków tego partnerstwa. W roku 2024 odbyły się m.in. zajęcia takie jak: Seminarium – Green Conservation: Current Status and Further Research Needs – Prof. Gerald Ziegenbalg (IBZ-Salzchemie GmbH & Co. KG); Seminarium – Merging Microbiology and Heritage: Biotechnological Innovations in Stone Monuments Conservation – Dr. Federica Villa (Università degli Studi di Milano), czy Warsztaty – GoGreen European Workshop – Education in Green Conservation. Większość z proponowanych wykładów odbywa się online, aby umożliwić szeroki dostęp do szkolenia.

Podniesieniu poziomu umiędzynarodowienia sprzyja nieustannie zmieniająca się oferta zajęć ogólnouniwersyteckich prowadzonych w języku obcym (ponad 200 przedmiotów), na które mogą uczęszczać studenci z Polski kształcący się na UMK, jak i studenci zagraniczni (**Zał. nr 7.02**). W ostatnich latach liczba zgłaszanych przez WSzP przedmiotów ogólnouniwersyteckich prowadzonych w języku obcym to: 2018/2019 – 3 przedmioty, 2019/2020 – 4 przedmioty, 2020/2021 – 5 przedmiotów, 2021/2022 – 5 przedmiotów, 2022/2023 – 5 przedmiotów, 2023/2024 – 5 przedmiotów, 2024/2025 – 4 przedmioty.

7.3. Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Po ukończeniu 150 godzin lektoratu z języka obcego, student ma umiejętności językowe w zakresie sztuki oraz specjalistycznego słownictwa konserwatorskiego, właściwego dla studiowanego kierunku studiów, zgodnego z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Student zobligowany jest zaliczyć każdy semestr języka obcego na ocenę, a po ukończeniu 4 semestru lektoratu (6 semestr kształcenia) student zdaje egzamin. Studenci mogą również korzystać z szerokiej oferty odpłatnych kursów językowych [Uniwersyteckiego Centrum Języków Obcych](#) UMK.

7.4. Skala i zasięg mobilności oraz wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Władze WSzP przygotowały szereg informacji ułatwiających i zachęcających studentów do mobilności w kierunku uczelni partnerskich. WSzP posiada 27 podpisanych umów z zagranicznymi uczelniami z 14 krajów w ramach programu Erasmus+ (Austria, Belgia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Litwa, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Słowacja, Czechy, Turcja, Włochy). Kolejnych 7 umów jest obecnie podpisywanych (stan na 8.11.2024). Umowy te obejmują wyjazdy i przyjazdy zarówno studentów, jak i pracowników. Zasady dotyczące wyjazdów regulują dokumenty zamieszczone na [stronie Uniwersytetu](#).

Tabela 2. Liczba studentów KiR wyjeżdżających na studia i praktyki w ramach Erasmus+						
Erasmus+	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Studia	2	1	1	0	0	9
Praktyki	8	4	7	2	3	7
Razem z KiR	10	5	8	2	3	16
Razem z całego WSzP	22	7	17	8	8	24

W okresie 2018–2024 liczba studentów KiR wyjeżdżających za granicę w ramach programu Erasmus+ wyniosła 44 osób na 86 studentów z całego WSzP, co czyni tę grupę studencką najbardziej aktywną w mobilności zagranicznej. Wymienione praktyki odbyły się m.in. w: Muzeum Miasta Pragi w Pradze, IPARC – International Platform for Art Research & Conservation CVBA w Lowanium, firmie Socra w Paryżu, Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium oraz Institut Royal du Patrimoine Artistique w Brukseli, Museum of Ancient Arles and Provence (Musée départemental Arles Antique) w Arles.

Dzięki programowi Erasmus+, grupa siedmiu studentek z kierunku KiR wzięła udział w Blended Intensive Programme „The cleaning issues in conservation-restoration”. Warsztaty zorganizowane zostały przez trzy ze szkół konserwacji stowarzyszonych w ramach ENCoRE: Escola das Artes Universidade Católica Portuguesa w Porto, Universitat Politècnica de València, Facultad de Bellas Artes, Dept. Conservación y Restauración de Bienes Culturales w Walencji i ESA SaintLuc w Liège. Zajęcia dotyczyły aspektów zarówno etycznych, estetycznych, jak i technicznych związanych z usuwaniem wtórnych nawarstwień z różnego rodzaju zabytkowych obiektów.

Z programu Erasmus+ korzystają również pracownicy kierunku KiR, jak np.: dr hab. Elżbieta Szmít-Naud, prof. UMK dzięki programowi odbyła w ostatnich latach wizyty w Belgii, Norwegii, Francji i Czechach, a mgr Marta Nalaskowska i mgr Patrycja Mindykowska w 2023 r. wzięły udział w szkoleniu w Liège.

W okresie 2018–2024 na studia na WSzP przyjechało 8 osób z zagranicy: siedmioro z Turcji (Ondokuz Mayıs University) i jedna z Francji (Paris 1 Panthéon-Sorbonne).

Na Wydziale funkcjonują koordynatorzy ds. mobilności w ramach programu Erasmus+ dla studentów oraz dla pracowników. Studenci zagraniczni odbywający na WSzP część studiów w ramach programu ERASMUS+ otrzymują wsparcie Prodziekana ds. studenckich i kształcenia, bądź wyznaczonego przez niego pracownika. W opiekę często zaangażowani są również studenci, co otwiera ich na inne kultury, a także pozwala zmniejszyć obawy związane z ich wyjazdem na wymianę zagraniczną w przyszłości. Wsparcia studentom zagranicznym udzielają także pracownicy Działu Międzynarodowych Partnerstw i Mobilności Edukacyjnej Uniwersytetu.

Jedną z kluczowych inicjatyw, która w znaczącym stopniu podnosi poziom umiędzynarodowienia jest program zrzeszający 10 uniwersytetów europejskich – YUFE, czyli Young Universities for the Future of

Europe, którego UMK jest członkiem. Obok nasilenia kontaktów, wymiany studentów oraz pracowników akademickich pomiędzy członkami YUFE, podejmowana jest inicjatywa umożliwiająca w przyszłości studiowanie na kilku uniwersytetach w ramach jednego dyplomu. YUFE promuje aktywne obywatelstwo europejskie we wspólnym europejskim środowisku. Jest to realizowane w prawdziwie oddolnym procesie. W ramach sojuszu YUFE zespoły pracowników, studentów, obywateli, przedsiębiorstw, rządów i decydentów współpracują w zakresie rozwiązywania problemów europejskich (i globalnych), aby promować wspólne programy i usługi edukacyjne oraz opracowywać mechanizmy ułatwiające mobilność studentów i pracowników, a także stworzyć integracyjny krajobraz szkolnictwa wyższego bez granic, który jest zgodny z bieżącymi zmianami w społeczeństwie i na rynku pracy.

Wobec zobowiązań wynikających z członkostwa UMK w YUFE, na WSzP corocznie przygotowywana jest oferta wykładów ogólnouniwersyteckich w języku angielskim. Powstaje ona m.in. z myślą o rozwoju kompetencji polskich studentów, którzy na podstawie uczestnictwa w wykładzie w języku angielskim będą mogli zaliczyć odpowiadające mu efektami uczenia się przedmioty z podstawowego programu w języku polskim. Wśród takich zajęć jest wykład „Matters of Contemporary Art and the Process of Conservation” (prowadzący: dr. hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK), którego odpowiednikiem jest wykład „Wybrane zagadnienia konserwacji dzieł sztuki nowoczesnej i współczesnej”. Z kolei student zagraniczny będzie miał możliwość uczestniczenia w całościowych modułach, budowanych w ramach wielowydziałowej oferty wykładów ogólnouniwersyteckich w języku angielskim.

Wśród studentów kierunku KiR znalazły się już osoby zainteresowane ofertą YUFE, w tym jedna, która w roku akademickim 2023/2024 ukończyła kurs Minor Heritage, zorganizowany przez Uniwersytet Antwerpski. Programy konsorcjum YUFE są szeroko promowane na całym Uniwersytecie, w tym na WSzP (plakaty promocyjne, zakładka na wydziałowej stronie internetowej).

UMK jako uczelnia badawcza daje także studentom możliwość aplikowania w konkursach programu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza (IDUB): Program ten stanowi jeden z kluczowych elementów reformy nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce. Celem programu jest podniesienie międzynarodowego znaczenia działalności uczelni poprzez poprawę jakości działalności naukowej i poziomu jakości kształcenia. Priorytetem programu było wyłonienie i wsparcie najlepszych polskich uczelni, które będą w stanie skutecznie konkurować z najlepszymi ośrodkami akademickimi w Europie i na świecie. Uczelnie badawcze otrzymują przez okres 6 lat subwencję wyższą o 10% z przeznaczeniem na działania podnoszące jakość badań i kształcenia. UMK jako jeden z dziesięciu uczelni w kraju znalazł się w prestiżowym gronie laureatów konkursu. Środki finansowe projektu przeznaczone są m.in. na mobilność studencką i pracowniczą (nabory prowadzone dwa razy w roku), dzięki czemu jedna ze studentek z kierunku KiR mogła wyjechać do Musée Départemental Arles Antique (Museum of ancient Arles and Provence) we Francji, a dr. hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK do College of Science, Research Center for the Natural Sciences, Department of Chemistry, na University of Santo Tomas, w Manili, na Filipinach.

Dr Solida Lim w latach 2018-2020 na terenie pałacu królewskiego w Kambodży wygłosił serię wykładów na temat problematyki konserwatorskiej w celu przygotowania zespołu 17. artystów khmerskich do prac konserwatorsko-restauratorskich przy malowidłach ściennych. Podobne wykłady na temat etyki konserwatorskiej i kryteriów ochrony zabytków przeprowadził w Kambodży dla studentów Royal University of Fine Art w Phnom Penh i studentów Wyższej Szkoły Architektury Wnętrz w Phnom Penh. W 2023 roku, sprawował opiekę nad stażystą z Kambodży – mgr Sokheng La, pracownikiem Muzeum Narodowego w Phnom Penh, który przebywał na UMK od września do grudnia 2023 r.

7.5. Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku

W ostatnich latach odbyło się szereg wykładów gościnnych, których idea będzie dalej propagowana. Miały miejsce wykłady np.:

- 18 i 25 maja 2022 r. - wykład prof. dr hab. Lubow Żwanko z Katedry UNESCO i ochrony socjalnej w Państwowym Uniwersytecie Biotechnologicznym w Charkowie w Ukrainie - „Polscy architekci w Charkowie: życie i nurty artystyczne (wiek XIX – początek wieku XX)” oraz „Charków i polscy artyści: od Augusta Medweja do Mariana Ruzamskiego (wiek XIX – początek wieku XX)”.
- 20 kwietnia 2023 r. - spotkanie z nowojorskim artystą, Jeffreyem Perkinsem, współpracującym z Yoko Ono, ikoną sztuki konceptualnej, autorem dokumentalnego filmu "George: Historia Georga Maciunasa i Fluxus".
- 25 kwietnia 2024 roku – mgr Maria Borysenko "Preservation of collections during war and emergency situations, the experience of Ukraine”.
- 25 kwietnia 2024 roku – dr Jacek Olender, Meredith Noyes PhD., dr Emma Richardson “Zrównoważona opieka nad obiektami z tworzyw sztucznych - ocena warunków klimatycznych w zapobieganiu uszkodzeniom mechanicznym obiektów plastikowych podczas zrównoważonego zarządzania klimatem wokół kolekcji”.
- 26 kwietnia 2024 roku – mgr Elżbieta Górską-Wikło z University of Glasgow Library of Conservation Studio, Glasgow, Scotland, United Kingdom "Ochrona dziedzictwa w Archiwach i Zbiorach Specjalnych Uniwersytetu w Glasgow. Dynamiczna rola konserwatora papieru w kontekście pracy zespołowej i profilaktyki”.
- 29-30 maja 2023 roku oraz 27-28 maja 2024 roku - prof. Peter Kozub z Technische Hochschule Koln w Niemczech wygłosił wykłady: "Zastosowanie technologii 3D w konserwacji i restauracji obiektów kamiennych. Podstawy teoretyczne, zasady i przykłady zastosowań” oraz "Zastosowanie technologii 3D w konserwacji i restauracji obiektów: kamiennych. Porównanie tradycyjnych i nowoczesnych technik uzupełniania ubytków i rekonstrukcji polichromii”, a także przeprowadził pokazy ze skanowania obiektów kamiennych. Wykonane podczas pokazów pomiary posłużyły w dalszym etapie do wykonania cyfrowych modeli 3D, a następnie wydruków w technologii 3D z użyciem sprzętu dostępnego na UMK, które następnie zostały wykorzystane przez studentów podczas prac dyplomowych, realizowanych na kierunku.
- 30 listopada 2023 roku – wykład dr Jacka Olendra z Image Permanence Institute, Rochester Institute of Technology (USA) pt. Plastyry inspirowane gekonami: przeszłość, terażniejszość, przyszłość(?) - wykład o zastosowaniu materiałów gekonopochodnych w konserwacji i nie tylko.
- 9 i 10 stycznia 2024 roku - wykłady Adéli Škrabalovej z Uniwersytetu w Pardubicach dotyczące konserwacji mozaik i sgraffit oraz malarstwa ściennego z terenów Czech.
- 11 kwietnia 2024 roku - wykład dr Milada Studničkova z Instytutu Historii Sztuki Czeskiej Akademii Nauk „The Jena Codex, or Layers of Hussite Memory”.
- 12 kwietnia 2024 roku - prof. Claudia Colini z Center for the Study of Manuscript Cultures Uniwersytetu w Hamburgu, „INK-clusion. The Case of Arabic Manuscripts Collecting and Transmitting Ink Recipes”.
- 9 października 2024 roku - wykład Fr. Gaspar R. Sigaya “Navigating Archivo de la Universidad de Santo Tomas Manila: Access, Policies, and Linkages/ Podróż w głąb Archiwum Uniwersytetu Świętego Tomasza w Manili: dostęp, zasady udostępniania i pochodzenie zasobu”; pracownicy Pontifical and Royal University of Santo Tomas w Manili na Filipinach.
- 4 listopada 2024 roku – wykład Christian Moeller „Open Encounters. Public Art: Sculpture, Relief, Installation”.
- 10 grudnia 2024 roku - wykład mgr Elżbiety Górską-Wikło z University of Glasgow Library of Conservation Studio, Glasgow, Scotland, United Kingdom “Zakres działań konserwatorskich w Archiwum i Zbiorów Specjalnych Uniwersytetu w Glasgow”.

7.6. Sposoby, częstotliwość i zakres monitorowania oraz oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia i doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację.

Za systematyczny monitoring i ocenę rozwoju umiędzynarodowienia na Wydziale Sztuk Pięknych odpowiada dziekan. Jednak, dla zwiększenia efektywności działań mających na celu podniesienie poziomu umiędzynarodowienia kształcenia i badań naukowych prowadzonych na WSzP, powołany został w r. akademickim 2024/2025 zespół złożony z władz dziekańskich, zastępcy dyrektora Instytutu sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki oraz pracownika administracji. Zespół ten będzie odpowiadać za opracowanie i wdrożenie procedur związanych z różnego rodzaju działaniami międzynarodowymi, realizowanymi na WSzP.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz cele działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Intensyfikacja działań na rzecz zaproszenia profesorów wizytujących w celu przeprowadzania zajęć ze studentami w ramach programu <i>visiting professor</i> i włączenie ich wykładów do programu kształcenia	Zarówno strategia rozwoju Uczelni, jak i WSzP zakłada sukcesywny wzrost umiędzynarodowienia i poprawy jakości kształcenia poprzez ofertę zajęć prowadzonych przez osoby zatrudnione w zagranicznych uczelniach lub ośrodkach naukowych na stanowisku profesora. Ze względu na specyfikę kierunku studiów, WSzP szczególnie zależy na współpracy z doświadczonymi ekspertami w zakresie innowacyjnych metod prowadzenia prac konserwatorskich. Obecnie trwa opracowanie wydziałowych zasad zatrudniania nauczycieli akademickich z zagranicy w porozumieniu z Działem Międzynarodowych Partnerstw i Mobilności Edukacyjnej.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

8.1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Wielokierunkowy system wsparcia studentów kierunku KiR funkcjonuje zarówno na poziomie wydziałowym, jak i ogólnouniwersyteckim. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się rozpoczyna się od początku ich akademickiej drogi, przybierając różne formy. Każdego roku spośród nauczycieli akademickich wyznaczane są osoby pełniące rolę opiekunów dla studentów pierwszego roku. Funkcja ta kontynuowana jest do momentu zakończenia cyklu kształcenia. Zadaniem opiekuna jest pośredniczenie między grupami studenckimi a władzami dziekańskimi, dyrekcją i administracją jednostki w zakresie organizacji dydaktyki, rozwiązywania bieżących problemów, informowania o ważnych kwestiach organizacyjno-formalnych, formułowania wniosków itd. Opiekunowie poszczególnych roczników pozostając w stałym kontakcie ze studentami mogą skutecznie zdiagnozować pojawiające się problemy i odpowiednio na nie reagować.

Dobrą praktyką w stosunku do osób rozpoczynających studia jest organizowanie w dniu immatrykulacji spotkania informacyjnego z Prodziekanem ds. studenckich i kształcenia, opiekunem

roku, Wydziałowym Samorządem Studenckim, pracownikami dziekanatu, przedstawicielami Działu Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK, Uniwersyteckiego Ośrodka Wsparcia i Rozwoju Osobistego. Tematem są sprawy organizacyjne takie jak: podział na grupy ćwiczeniowe, rejestracja na zajęcia, szkolenie w zakresie obsługi systemu USOSweb, szkolenie BHP, szkolenie biblioteczne, system zapisu na wykłady ogólnouczelniane, formy i możliwości uzyskania pomocy materialnej, a także mobilności studenckiej.

Osoby o specjalnych potrzebach, w tym studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na kompleksową pomoc ze strony Zespołu Wsparcia Osób ze Szczególnymi Potrzebami. UMK oferuje pomoc materialną, pomoc w transporcie, miejsca specjalne w Domu Studenckim i wszelkie informacje niezbędne dla studentów z niepełnosprawnościami. Zespół Wsparcia prowadzi również wypożyczalnię sprzętu i oprogramowania dla studentów ze szczególnymi potrzebami. Osoba, który posiada orzeczenie o niepełnosprawności może wystąpić w wnioskiem o stypendium, przyznawane niezależnie od osiągniętych przez nią dochodów. Studenci przy wypełnianiu wniosków mogą skorzystać z pomocy Zespołu Wsparcia. W momencie zaistnienia szczególnych sytuacji losowych związanych m.in. ze stanem zdrowia studenta może ubiegać się o zapomogę finansową uwzględniającą szczególnie wydatki związane np. z leczeniem lub zakupem sprzętu medycznego. Osoba z niepełnosprawnością, w tym poruszająca się na wózku może liczyć na specjalnie wyposażony pokój w Domu Studenckim. W wyjątkowych wypadkach możliwe jest dostosowanie pokoju do indywidualnych potrzeb studenta wynikających z jego niepełnosprawności.

Studenci z dysfunkcjami narządu ruchu oraz studenci niewidomi mogą korzystać z transportu organizowanego przez Uczelnię, w ramach bezpłatnych przejazdów z miejsca zamieszkania (tylko na terenie Torunia) na zajęcia dydaktyczne, do biblioteki lub na obowiązkowe praktyki.

Dobrostan społeczności studenckiej

Uczelnia przykładą dużą wagę do dbania o dobrostan społeczności studenckiej, na której kondycję psychiczną negatywnie oddziaływała m.in. pandemia. W dniu 11.12.2024 odbyła się na WSzP kampania dla zdrowia psychicznego „Nie znikaj!”, skierowana do studentów wydziału, zorganizowana przez Uniwersytecki Ośrodek Wsparcia i Rozwoju Osobistego UMK. W ramach wydarzenia studenci wzięli udział w wykładzie dotyczącym emocji oraz warsztatach radzenia sobie ze stresem.

Studenci, którzy posiadają orzeczenie o niepełnosprawności lub borykają się z **problemami natury psychologicznej** mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych lub psychiatrycznych oferowanych przez Uniwersytecki Ośrodek Wsparcia i Rozwoju Osobistego. Podstawowym celem wsparcia jest pokonywanie barier wynikających ze stresu, stanów lękowych, problemów natury psychicznej, poczucia wykluczenia społecznego oraz trudności w komunikacji. Konsultacje służą także budowaniu motywacji do nauki, zarządzania czasem, radzeniu sobie w sytuacjach stresowych oraz w sytuacji nawarstwienia się zaległości.

Wsparciem objęte są też osoby potencjalnie narażone na dyskryminację, np. ze względu na płeć, tożsamość psychoseksualną, etniczną czy niepełnosprawności fizyczne lub intelektualne. Pomoc takim osobom oferuje Studencka Poradnia dla Równości #Inkluzywni, której głównym zadaniem jest szerzenie idei równości w przestrzeni akademickiej i poza nią, uwrażliwianie społeczności na kwestie związane z wykluczeniem społecznym, dyskryminacją, jak również zwiększanie świadomości w zakresie szeroko rozumianej równości.

UMK, dążąc do wdrażania standardów mających na celu zapewnienie równego traktowania, w tym ze względu na płeć, przyjął w lutym 2022 r. „Plan na rzecz równości płci” na lata 2022-2026. Podkreślono przy tym, że jednym z ważnych warunków zapewnienia wysokiej jakości dydaktyki, badań naukowych i działalności artystycznej jest oparte na równości, otwarte oraz zróżnicowane środowisko nauki i pracy.

Z myślą o studentach z nadwrażliwością na różne bodźce zaaranżowano w głównym budynku WSzP studencki pokój wyciszenia. W każdym z budynków, w których prowadzone są zajęcia dla studentów KiR, znajdują się studenckie pokoje socjalne z wyposażonym aneksem kuchennym i dostępem do mikrofalówki. Ponadto w niektórych Katedrach KiR udostępniono studentom strefę rekreacyjną z aneksem kuchennym (KKRPS, KKRRP, KKRSNW).

Z uwagi na sygnalizowaną przez pracowników i studentów (zwłaszcza w ankietach), potrzebę uruchomienia punktu gastronomicznego w obiektach WSzP, w listopadzie 2024 r. została nawiązana współpraca z firmą cateringową, która dostarcza posiłki do wydziałowych budynków przy ul. Sienkiewicza 30/32 i przy Szosie Bydgoskiej 50/56. Dodatkowo, w gmachu przy ul. Sienkiewicza znajduje się automat z ciepłymi napojami. Obecnie trwa postępowanie mające na celu wyłonienie dostawcy automatów z przekąskami lub kanapkomatów, które zostaną ustawione w budynkach WSzP.

8.2. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się

Studenci kierunku KiR mogą liczyć na kompleksowe wsparcie w procesie uczenia się. Nadrzędnym celem jest odpowiednie motywowanie studentów do rozwijania się, przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej oraz wspieranie aktywności wykraczających poza program studiów. System wsparcia studentów przybiera różne formy, w tym działania formalne i nieformalne, a także pozostaje zróżnicowany i dostosowany do różnych grup studentów m.in. osób z niepełnosprawnościami (zob. kryterium 2.4). Warto podkreślić, że charakter kształcenia na kierunku KiR sprzyja indywidualnemu podejściu do studenta (niewielkie roczniki i grupy zajęciowe), co pozwala efektywniej reagować na potrzeby poszczególnych osób.

Istotny w systemie wsparcia studentów w procesie uczenia się jest zróżnicowany sposób prowadzenia zajęć, który dostosowano w zależności od przekazywanych treści adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów. Studenci pracują w grupach, jak i indywidualnie. Podczas zajęć korzystają z prezentacji wyświetlanych przez prowadzącego, co ułatwia im pracę i zanotowanie niezbędnych informacji. Nauczyciele udostępniają studentom materiały z zajęć, które są dla nich pomocą w powtarzaniu i przygotowywaniu się do zaliczenia. Prowadzone na kierunku zajęcia praktyczne stanowią dla studentów wsparcie w przyswajaniu wiedzy oraz pomagają w lepszym jej zrozumieniu. W procesie nauczania wykorzystywana jest platforma Moodle, na której zamieszczone są materiały dydaktyczne oraz MS Teams, a także Dysk Google.

Obowiązkiem nauczycieli akademickich jest udzielanie konsultacji w ramach dyżurów, których terminy opublikowane są na [stronie WSzP](#) oraz w systemie USOS. Dodatkowo studenci mają możliwość konsultacji z nauczycielami również poza godzinami dyżurów i zajęć, po indywidualnym kontakcie. Studenci mogą liczyć na pomoc Prodziekan ds. studenckich i kształcenia, która dyżuruje (zarówno w formie stacjonarnej, jak i online) raz w tygodniu przez 1,5 h podczas całego roku akademickiego. Studentom zapewnione jest wsparcie pracowników dziekanatu w godz. 09.00–13.00. Istotnym źródłem informacji dla społeczności studenckiej są na bieżąco aktualizowane **media społecznościowe Wydziału** ([Facebook](#), [Instagram](#)), a zwłaszcza [strona internetowa](#).

Dbłość o zróżnicowane potrzeby indywidualne studentów znalazła swój wyraz w wielu uczelnianych aktach prawnych, a zwłaszcza w Regulaminie studiów. W zależności od konkretnej sytuacji oraz potrzeb danego studenta możliwe jest m.in.: uzyskiwanie zaliczeń i zdawanie egzaminów w terminach wcześniejszych niż przewiduje plan studiów i zaliczania zajęć według indywidualnej organizacji studiów na zasadach określonych przez radę wydziału; studiowanie według indywidualnego programu i planu studiów na zasadach określonych przez radę wydziału; przenoszenie i uznawanie punktów ECTS na zasadach określonych przez Regulamin studiów; korzystanie z urlopu dziekańskiego od zajęć na zasadach określonych przez Regulamin studiów; usprawiedliwianie nieobecności na zajęciach z możliwością przystąpienia do weryfikacji uzyskanych

efektów uczenia się określonych w programie studiów; zmiana kierunku studiów/specjalności lub uczelni; zmiana formy studiowania na zasadach określonych przez radę wydziału; otrzymywanie stypendiów i innych form pomocy materialnej na zasadach określonych odrębnymi przepisami; otrzymywanie nagród i wyróżnień za dobre wyniki i osiągnięcia w nauce, w sporcie oraz za działalność organizacyjną.

Ponadto w Regulaminie studiów zawarte są następujące rozwiązania, umożliwiające udzielenie wsparcia w uczeniu się w indywidualnej sytuacji studenta, jak np.: wybór i zmiana grupy na zasadach określonych przez Dziekana; prawo uczęszczania na zajęcia poza swoim kierunkiem za zgodą Dziekana wydziału przyjmującego, po zasięgnięciu opinii koordynatora przedmiotu; zaliczenie na poczet praktyki zawodowej czynności wykonywanych w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu; ubieganie się o przedłużenie terminu uzyskania zaliczenia; ubieganie się o zaliczenie zajęć we wcześniejszym terminie; uzyskanie przez studenta uczestniczącego w pracach badawczych lub obozach naukowych, na podstawie udokumentowanych wyników tych prac, zaliczenia zajęć, jeśli ich tematyka wiąże się z przeprowadzonymi badaniami; wystąpienie do egzaminatora o przeprowadzenie egzaminu w terminie wcześniejszym; usprawiedliwienie nieobecności na egzaminie w ustalonym terminie i prawo do przywrócenia przez egzaminatora prawa do zdawania tego egzaminu w innym terminie; kontynuowanie studiów na semestrze wyższym; powtarzanie zajęć lub semestru; wniosek o wznowienie studiów; możliwość zmiany promotora pracy dyplomowej.

8.3. Formy wsparcia studentów

Zarówno na poziomie wydziałowym, jak i ogólnouniwersyteckim funkcjonuje wiele form wsparcia służących wielokierunkowemu rozwojowi studentów. Studenci są na bieżąco są informowani (w serwisach internetowych i społecznościowych oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej) o możliwości uzyskania rozmaitych form pomocy.

Krajowa i międzynarodowa mobilność studentów

Studenci kierunku KiR należą do najbardziej aktywnych pod względem mobilności wśród całej społeczności studenckiej WSzP. Z wielu możliwości wyjazdowych najczęściej korzystają oni z programu Erasmus+. Dwa razy w roku (wiosną oraz jesienią) organizowane są naboru na wyjazdy zagraniczne w ramach Erasmus+ dla studentów całego Wydziału (zob. Kryterium 7.4). Rekrutacja poprzedzona jest akcją promocyjną na [stronie Wydziału](#) i portalach społecznościowych (Facebook, Instagram). Aby zwiększyć zainteresowanie społeczności studenckiej wyjazdami (także w ramach Grants4NCUStudents, Mobilności studenckiej SMART, MOST) corocznie odbywają się spotkania informacyjne z wydziałowym koordynatorem ds. mobilności studenckiej (najbliższe zostało zaplanowane na 14.01.2025 r.). Koordynator służy pomocą w kwestiach formalno-administracyjnych związanych z organizacją wyjazdów.

Działalność naukowa

Studenci KiR mają szerokie perspektywy prowadzenia działalności naukowej, przede wszystkim w ramach realizacji prac dyplomowych. Rezultaty badań przeprowadzonych w ramach pracowni dyplomowych upowszechniane są w postaci referatów i posterów na konferencjach naukowych oraz w formie publikacji (zwykle we współautorstwie promotorów) (szerzej w kryterium 4.3).

W ramach realizowanego w 2021 r. przez Muzeum Polskie w Rapperswilu grantu Narodowego Instytutu Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA „Polskie dziedzictwo kulturowe za granicą – wolontariat 2021”, cztery studentki kierunku KiR inwentaryzowały kolekcję grafik Romana Umiaszowskiego ze zbiorów muzealnych.

Studenci i doktoranci kierunku KiR aktywnie uczestniczą w konkursach o **granty i stypendia w ramach projektu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”** (IDUB), wspierającego inicjatywy naukowe, artystyczne i konserwatorskie. Dodatkowo środki finansowe można przeznaczyć na badania wstępne, rozpoznawcze, pilotażowe, kwerendy, zakup materiałów oraz wyjazdy na zagraniczne konferencje międzynarodowe, udział w konkursach międzynarodowych oraz organizację wystawy indywidualnej lub grupowej. Laureatami konkursu "Grants4NCUStudents" byli siedmioro studentów i doktorantów kierunku KiR.

Wchodzenie na rynek pracy i kontynuowanie edukacji

W przypadku studentów KiR jednym z najważniejszych sposobów na wejście w rynek pracy są **praktyki zawodowe**, stwarzające możliwość poznania realiów profesji i wymagań stawianych przez pracodawców.

W latach 2019-2023 studenci kierunku KiR mogli ubiegać się staże z wynagrodzeniem w ramach projektu „**Staże na Wydziale Sztuk Pięknych**” (finansowane z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w ramach projektu „Universitas Copernicana Thoruniensis In Futuro II – modernizacja Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w ramach Zintegrowanego Programu Uczelni”). Program, adresowany tylko do studentów V roku KiR oraz Architektura wewnątrz II st. I roku, pozwalał odbyć miesięczny staż w wybranej przez siebie firmie lub instytucji, która zapewniała realizację praktyki zgodną z efektami kształcenia kierunku.

Istotną rolę w procesie wchodzenia na rynek pracy odgrywa [Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK](#), oferujące studentom: doradztwo zawodowe w zakresie rozpoznania własnych zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz znalezienia skutecznych metod poszukiwania pracy; przygotowanie do rozmów kwalifikacyjnych; dostęp do aktualnych ofert pracy, praktyk i staży; inicjowanie spotkań z potencjalnymi pracodawcami; udział w Targach Pracy. Na prośbę władz WSzP Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK przygotowało kurs dla studentów Wydziału, rozwijający umiejętność pisania CV, opracowania portfolio artystycznego, wykonywania analizy SWOT, pisania wniosków o dotacje oraz zasad zakładania i funkcjonowania fundacji, stowarzyszeń, spółdzielni socjalnych, itp. Prócz tego, w 2024 r. Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu wraz z Działem Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK przygotowało serię spotkań w ramach bezpłatnych warsztatów “Na start”, skierowanych do studentów WSzP. Program warsztatów objął m.in.: praktyczne zagadnienia związane z funkcjonowaniem absolwentów u progu zawodowej ścieżki, kwestie prawa autorskiego oraz współpracy z instytucjami kultury i innymi podmiotami.

Studenci KiR, zainteresowani prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, zdobyciem przyszłościowych kompetencji i umiejętności zwiększających konkurencyjność na rynku pracy, mogą skorzystać z oferty [Centrum Przedsiębiorczości Akademickiej i Transferu Technologii UMK](#), realizującego m.in. projekt Startupownia. Jego celem jest wsparcie początkujących przedsiębiorców na rynku pracy.

W kontekście wsparcia studentów i absolwentów w stawianiu pierwszych kroków na rynku zawodowym warto odnotować fakt, że media społecznościowe niektórych Katedr, jak np.: facebookowy profil [Katedry Konserwacji-Restauracji Papieru i Skóry](#), służą wymianie informacji o możliwościach zatrudnienia, realizowanych projektach i badaniach.

Studenci kierunku KiR, którzy wykazują szczególne predyspozycje do pracy naukowej, zachęceni są przez nauczycieli akademickich do kontynuowania edukacji na studiach doktoranckich. Osoby te mogą liczyć na pomoc merytoryczną i instytucjonalne wsparcie dla przygotowywanych przez nich projektów naukowych, popularyzatorskich, artystycznych od przedstawicieli kadry dydaktycznej, w szczególności promotorów prac dyplomowych. Absolwenci kierunku mogą kontynuować edukację w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych, Teologicznych i Artystycznych UMK oraz w Interdyscyplinarnej Szkole Doktorskiej – Academia Copernicana. Ponadto rodzajem wsparcia dla absolwentów jest włączanie ich do zespołów badawczych CBKDK.

Aktywność studentów: sportowa, artystyczna, organizacyjna, w zakresie przedsiębiorczości

Istotnym elementem wsparcia różnych form aktywności studentów są **dwa koła naukowe** funkcjonujące przy kierunku: Koło Naukowe Studentów Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki oraz Koło Naukowe Malarstwa Studentów Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki. Opiekę nad kołami sprawują nauczyciele akademicy.

Koło Naukowe Studentów Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki zrzesza studentów KiR wszystkich specjalności i wszystkich roczników. Dotychczasowa działalność Koła objęła: prowadzenie projektów konserwatorskich, organizowanie wystaw i otwartych wykładów specjalistycznych (zapraszani są na nie eksperci z dziedziny, pracownicy WSzP i osoby z zewnątrz), objazdów krajoznawczych, wyjazdów zagranicznych (np. Barcelona, Ateny, Madryt), współpracę pomiędzy analogicznymi kołami na zaprzyjaźnionych polskich uczelniach, udział w konferencjach, odwiedzanie instytucji naukowych i artystycznych w ramach zorganizowanych wycieczek. Największym sukcesem Koła jest projekt „Konserwacja Astrografu H. Drapera z Obserwatorium Astronomicznego UMK”, przeprowadzony w 2019 r. pod kierunkiem śp. dr hab. Aliny Tomaszewskiej-Szewczyk. Przedsięwzięcie otrzymało [nagrodę StRunNa-Art 2019](#) w prestiżowym konkursie Studenckiego Ruchu Naukowego StRuNa dla kół naukowych, będącym inicjatywą w ramach programu promocji osiągnięć ruchu naukowego studentów i doktorantów, realizowanego pod patronatem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Najnowszą inicjatywą Koła jest organizacja wykładów „Studenci dla Studentów”, które mają na celu integrację studencką oraz wymianę doświadczeń, a przy tym doskonalenie warsztatu prezentacji wyników pracy badawczo-konserwatorskiej szerszej publiczności.

W **Kole Naukowym Malarstwa Studentów Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki** działają studenci KiR z różnych lat, a także osoby kształcące się na kierunku Malarstwo. W ramach aktywności Koła odbywają się regularne spotkania w pracowni, w plenerze i w muzeach (m.in. w Muzeum Okręgowym, Muzeum Etnograficznym im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej, Centrum Sztuki Współczesnej “Znaki Czasu” w Toruniu), gdzie studenci rozwijają zdolności malarskie i rysunkowe. W 2023 r. pod kierunkiem prof. dr hab. Jacka Gramatyki odbyła się wystawa czasowa studentów KiR wraz z kołem naukowym „Kalwaria Zebrzydowska i okolice” w Starym Kinie/Sali Wojciecha Weissa w Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Kalwarii Zebrzydowskiej. W 2025 r. zaplanowana jest wystawa członków Koła w Galerii Forum na WSzP, prezentująca efekty pracy z ostatnich dwóch lat.

Studenci kierunku aktywnie uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez WSzP, UMK, jak i organizacje pozauczelniane, tj. konferencje, warsztaty, Drzwi Otwarte, wydarzenia popularyzujące wiedzę i działalność WSzP, akcje społeczne (np.: w zakresie krwiodawstwa) i wolontariat (np: w ramach [Poradni Studenckich](#) oraz w [Fundacji Amicus Universitatis Nicolai Copernici](#)). Osoby kształcące się na kierunku KiR rozwijają się także na polu artystycznym, biorąc udział w licznych wystawach i konkursach (**Zał. nr 8.01**).

Z myślą o wspieraniu aktywności sportowej, artystycznej, organizacyjnej, a także w zakresie przedsiębiorczości działa na UMK szereg organizacji studenckich, jak: Toruńskie Koło Młodych Inicjatywy Pracowniczej, Klub Uczelniany AZS, Klub Maratoński, Erasmus Student Network, Chór Akademicki, Studenckie Radio Sfera, Duszpasterstwo Akademickie, Teatr Studencki „Antrakt”, Studencki Klub „On Nowa”, Studencki Klub „Kotłownia”. Istotną rolę w kontekście rozwijania aktywności studenckiej pełni również otwarty w 2023 r. [Kopernikański Ośrodek Integracji](#), służący zarówno społeczności akademickiej, jak i lokalnej. Miejsce to dysponuje m.in. pokojem wyciszenia, przestrzenią rekreacyjną, pomieszczeniami do indywidualnej pracy i nauki, a także ekologicznym ogródkiem do uprawy przez chętnych.

8.4. System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych

Skuteczny sposób motywowania studentów do pogłębiania wiedzy i zwiększenia różnego rodzaju kompetencji stanowi system stypendiów, nagród, szkoleń. Zgodnie z Regulaminem studiów Uczelnia oferuje studentom stypendia socjalne, stypendia rektora, stypendia dla osób z niepełnosprawnością oraz zapomogi. Stypendium Rektora UMK jest przyznawane za osiągnięcia naukowe, artystyczne, sportowe z poprzedniego roku akademickiego. W okresie 2018–2024 studenci KiR otrzymali 109 stypendiów rektorskich na 471 przyznanych dla WSzP, co czyni KiR jednym z najbardziej aktywnych pod tym względem kierunków.

Szczególne miejsce w systemie nagród zajmują wydziałowe i uczelniane nagrody dla: najlepszego absolwenta, najlepszego studenta, najlepszego studenta-sportowca oraz wyróżnienie za rozstawienie Uniwersytetu na arenie międzynarodowej. W ciągu ostatnich pięciu lat trzy studentki KiR zdobyły tytuły: dla najlepszej absolwentki WSzP w roku akademickim 2020/2021 i 2022/23, a także dla najlepszej studentki WSzP w roku akademickim 2023/2024 (**Zał. nr 8.02**).

Co roku ogłaszane są wydziałowe konkursy na najlepsze prace dyplomowe w ramach: nagrody im. doc. Leonarda Torwirta za wybitną pracę dyplomową teoretyczno-badawczą i konserwatorsko-restauratorską obronioną na kierunku KiR; medal im. Tymona Niesiołowskiego jako najważniejsze wyróżnienie honorujące absolwenta WSzP za najlepszy dyplom artystyczny w Dyscyplinie Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki; nagrodę dydaktyczną kierunku KiR im. prof. dr. hab. Józefa Flika dla studentów specjalności Konserwacja malarstwa i rzeźby polichromowanej za kopię obrazu średniowiecznego i nowożytnego. Prócz tego, w 2024 r. uchwalono nagrodę dydaktyczną kierunku KiR im. prof. Andrzeja Gutffelda za wybitną działalność artystyczną i wysoki poziom prac dla studentów kierunku KiR, która będzie przyznawana corocznie wraz z wyróżnieniami. Najlepsze prace dyplomowe prezentowane są na corocznej wystawie „DYPLOM” w Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu. Podczas edycji w 2021 r. absolwentka KiR otrzymała nagrodę specjalną ufundowaną przez Okręg Toruński Związku Polskich Artystów Plastyków.

Prace dyplomowe realizowane przez studentów KiR na UMK w Toruniu zdobyły także szereg nagród i wyróżnień w ramach ogólnopolskiego konkursu „Najlepsze dyplomy na kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki w Polsce” na ASP we Wrocławiu (2021) i ASP w Krakowie (2023).

Prace studentów KiR są często zgłaszane i niejednokrotnie nagradzane w prestiżowych konkursach, do których należy zarówno Międzynarodowy Konkurs im. Profesora Jana Zachwatowicza PKN ICOMOS na najlepsze prace magisterskie studentów, podejmujące problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego, jak i Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków. Oprócz uczelnianych stypendiów IDUB w ramach konkursów Grants4NCUStudents oraz Mobilności studenckiej SMART, studenci KiR korzystają ze stypendiów

zewnątrznych finansowanych najczęściej przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Prezydenta Miasta Torunia. Studenci KiR są również zachęceni do aplikowania o stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Sposobem motywowania studentów całego WSzP mogą być spotkania z absolwentami, służące prezentacji ich dokonań zawodowych. Podczas inauguracji obecnego roku akademickiego na WSzP odbyło się spotkanie z czterema absolwentkami kierunku KiR oraz absolwentką kierunku Sztuka mediów i edukacja wizualna na WSzP, które zostały zaangażowane do pracy przy realizacji filmu animowanego „Chłopi” z 2023 r. w reżyserii Doroty Kobieli i Hugh Welchmana. Rozmowa na temat malowania kadrów do filmu spotkała się z dużym zainteresowaniem społeczności WSzP i została zarejestrowana przez TV UMK, a jej zapis dostępny jest na [Youtube UMK TV](#).

8.5. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Informacje dotyczące możliwości wsparcia i jego zakresu, w tym pomocy materialnej, są dostępne na stronach internetowych: [WSzP](#), jak i na [UMK](#). O zasadach przyznawania pomocy materialnej stanowią również ogólnodostępne regulaminy, jak np. Regulamin przyznawania pomocy materialnej <https://art.umk.pl/student/pomoc-materialna/> studentom UMK oraz IOS, umożliwiającej ustalanie z każdym prowadzącym zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, lektoraty, seminaria dyplomowe) zasad uczestnictwa i sposobu zaliczenia przedmiotu. Zasady przyznawania IOS są zawarte w Procedurze postępowania studentów ubiegających się o przyznanie Indywidualnej Organizacji Studiów, dostępnej m.in. na stronie internetowej Wydziału. Wszelkie informacje dotyczące możliwości uzyskania pomocy materialnej znajdują się na stronie internetowej Wydziału. Wnioski o stypendium socjalne studenci składają za pomocą generatora wniosków w systemie USOS. Generator wniosków o stypendium socjalne oraz instrukcje dotyczące wypełniania wniosków znajdują się na. Zapomogę mogą otrzymać studenci, którzy znaleźli się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej. Podobnie w przypadku innych stypendiów, np.: dla studentów z niepełnosprawnością wniosek generowany jest w systemie USOS, zaś informacje publikowane są na uczelnianych i wydziałowych stronach.

8.6. Sposób rozstrzygnięcia skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów

Studentom przysługuje prawo do składania skarg i wniosków, dotyczących funkcjonowania Uczelni, w tym organizacji procesu kształcenia. Wnioski można składać ustnie, pisemnie lub za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Ich adresatami mogą być zarówno władze rektorskie, dziekańskie, jak i kierownicy jednostek administracji czy organy samorządu studenckiego. Studenci mają ponadto możliwość spotkania z osobami decyzyjnymi podczas ich cotygodniowych dyżurów lub w innych, indywidualnie ustalonych terminach. W następstwie złożenia skargi lub wniosku, rozpatrywanych przez Prodziekan ds. studenckich i kształcenia, przeprowadzane jest wewnętrzne postępowanie wyjaśniające. Zasadą jest dążenie do ugodowego załatwiania spraw. Odpowiedzi udzielane są na bieżąco. Sprawy, w których doszło do naruszenia przepisów prawa lub zasad etyki zgłaszane są organom ścigania lub kierowane na drogę postępowania dyscyplinarnego. W skład komisji dyscyplinarnych wchodzi studenci delegowani przez organy samorządu studenckiego. Bieżące problemy omawiane są podczas cyklicznych spotkań z udziałem przedstawicieli samorządu studenckiego i władz Uczelni.

W indywidualnych sprawach studentów, wynikających z Regulaminu studiów, w pierwszej instancji rozstrzygnięcia podejmuje Dziekan lub Prodziekan ds. studenckich i kształcenia, chyba że Regulamin lub odrębne przepisy stanowią inaczej. Na wniosek Dziekana, zaakceptowany przez samorząd studencki, Rektor może upoważnić inne osoby do wydawania rozstrzygnięć na podstawie Regulaminu

studiów, z wyjątkiem rozstrzygnięć dotyczących urlopów od zajęć, przeniesienia z innej uczelni skreślenia z listy studentów oraz wznowienia studiów. Od rozstrzygnięć Dziekana lub osoby upoważnionej przez Rektora podejmowanych w indywidualnych sprawach studentów przysługują zastrzeżenia do Rektora w terminie 14 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia. Rozstrzygnięcie Rektora jest ostateczne. Decyzje administracyjne w sprawach świadczeń pomocy materialnej, w tym stypendium rektora, wydaje Komisja Stypendialna. Od decyzji tych służy odwołanie do Odwoławczej Komisji Stypendialnej. Obie komisje powoływane są przez Rektora na wniosek Samorządu Studenckiego UMK, a większość ich składu stanowią studenci. Również kierowanie pracami ww. komisji zwyczajowo powierzane jest studentom. Wnioski o przyznanie miejsca w domu studenckim rozpatruje natomiast właściwy organ samorządu studenckiego.

8.7. Zakres, poziom i skuteczności systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia

Każdy student WSzP może liczyć na merytoryczną pomoc i konsultację ze strony wykwalifikowanych pracowniczek dziekanatu. Opieka nad poszczególnymi kierunkami została powierzona konkretnym osobom, aby zapewnić jak najlepszy kontakt między studentami a [administracją wydziałową](#). Proces kształcenia na kierunku KiR wspierają dwie pracowniczki dziekanatu: jedna od spraw administracyjnych oraz druga koordynująca USOS, co umożliwia sprawną i skuteczną obsługę studentów i pracowników. Pomieszczenie dziekanatu umożliwia bez skrępowania zgłaszanie spraw studenckich.

Wysokie kompetencje pracowników są wynikiem zarówno doświadczenia zawodowego, jak i procesu podnoszenia kwalifikacji w ramach szkoleń i kursów, organizowanych zarówno przez uczelnię, jak i instytucje zewnętrzne. Kadra administracyjna systematycznie rozwija kwalifikacje, uczestnicząc w szkoleniach z zakresu: wzmocnienia umiejętności językowych (j. angielski); pierwszej pomocy; budowania motywacji i skutecznego osiągania celów; *Work, life, balance*; komunikacji z osobą z trudnościami sfery psychicznej w środowisku akademickim. Kadra akademicka bierze także udział w konferencjach, np.: w konferencji naukowo-szkoleniowej „Akredytacja w szkolnictwie wyższym. Ocena jakości kształcenia w warunkach pandemii”.

Kompetencje pracowniczek administracji odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich, czego potwierdzenie stanowią bardzo wysokie oceny i pozytywne komentarze zamieszczone w badaniu satysfakcji studentów. Ponadto w 2024 r. dziekanat WSzP zwyciężył w kategorii „Z sercem dla studenta – najlepszy dziekanat” w plebiscywie organizowanym przez Samorząd Studencki UMK i Samorząd Doktorantów UMK podczas Gali Copernicana.

8.8. Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Studenci I roku KiR obowiązkowo odbywają rozszerzone [szkolenie z zakresu BHP](#) i zasad udzielania pierwszej pomocy. Wszystkie pomieszczenia specjalistyczne (pracownie, laboratoria) posiadają regulaminy oraz przepisy BHP i PPOŻ. Studenci zapoznawani są z wytycznymi bezpieczeństwa i higieną pracy na pierwszych zajęciach w ramach szkolenia stanowiskowego. Podczas pracowni i laboratoriów stosuje się odzież ochronną, specjalistyczne maski z filtrami.

Na UMK funkcjonuje rozbudowany system zapewniania bezpieczeństwa studentom i doktorantom, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, reagowania w przypadku zagrożeń lub naruszeń godności osobistej i nietykalności cielesnej. Polityka równościowa i antydyskryminacyjna realizowana jest

dzięki działaniom [pełnomocników rektora](#): ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów, ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji, rzecznika akademickiego oraz koordynatora ds. społecznej odpowiedzialności uczelni. Osoby te współpracują ze sobą w zakresie prowadzenia mediacji w sytuacjach konfliktowych i kryzysowych, zapobieganiu i eliminowaniu przejawów dyskryminacji oraz przemocy, promowania równości i przestrzegania standardów etycznych. W proces informowania i edukowania społeczności akademickiej włączone są również jednostki i organizacje uczelniane, jak: Poradnia na rzecz Równości #Inkluzywni, Ośrodek Wsparcia i Rozwoju Osobistego, Zespół Wsparcia Osób ze Szczególnymi Potrzebami, Samorząd Studencki, Feministyczne Koło Naukowe, a także osoby zajmujące się strategią komunikacyjną.

Na WSzP za kwestie związane z szeroko pojętym bezpieczeństwem społeczności studenckiej odpowiada Prodziekan ds. studenckich i kształcenia, którego obowiązkiem jest szybkie reagowanie na sytuacje konfliktowe, ich wyjaśnienie oraz pomoc ofiarom niewłaściwych zachowań. Zaistniałe problemy można zgłaszać Prodziekanowi osobiście, za pośrednictwem starosty roku, opiekuna roku lub przedstawiciela wydziałowego samorządu studenckiego. Warto podkreślić, że komunikacja z Prodziekanem może odbywać się również za pośrednictwem MS Teams, tak, aby stworzyć jak najdogodniejszy i najszybszy sposób załatwiania spraw. Niezależnie od interwencji władz dziekańskich, każda pokrzywdzona osoba ma możliwość skontaktować się z rzecznikiem akademickim lub z pełnomocnikami rektora ds. bezpieczeństwa oraz ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji. W przypadku zgłoszenia naruszenia zasady równego traktowania czy bezpieczeństwa, Prodziekan podejmuje interwencje zgodnie z procedurami i wskazówkami postępowania na terenie uczelni, we współpracy z innymi podmiotami uczelni (np. rzecznikiem akademickim), a w razie przestępstwa z właściwymi służbami (np. policją). Opieka udzielana osobom pokrzywdzonym obejmuje pomoc psychologiczną oferowaną przez specjalistów z Uniwersyteckiego Ośrodka Wsparcia i Rozwoju Osobistego, a także wsparcie administracyjno-prawne udzielane m.in. przez [Uniwersytecką Poradnię Prawną](#).

Warto wspomnieć, że monitoring kwestie związanych z poczuciem bezpieczeństwa i przejawami dyskryminacji odbywa się poprzez ankiety skierowane do społeczności studenckiej, jak rokroczna ocena zajęć dydaktycznych i realizowane co dwa lata badanie satysfakcji studenckiej.

W bieżącym r. akademickim wprowadzono standardy ochrony małoletnich, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobom małoletnim przebywającym na terenie UMK (w tym niepełnoletnim studentom) i zagwarantowanie bezpieczeństwa prawnego Uczelni. Obecnie trwa sprawdzanie w rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym z dostępem ograniczonym wszystkich pracowników UMK prowadzących lub wspomagających zajęcia dydaktyczne (w tym w pierwszej kolejności prowadzących zajęcia dla studentami I roku). Kontrolowane są też osoby współpracujące (np. w ramach umów cywilno-prawnych) prowadzące zajęcia, w których uczestniczą osoby małoletnie, a także studenci z wydziałowych rad samorządu studenckiego. Informacje na temat procedur bezpieczeństwa, w tym postępowania w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia oraz upowszechniania właściwych postaw i wartości społecznych dostępne są m.in. na stronie UMK w zakładce „Student” <https://www.umk.pl/studenci/> oraz poprzez wewnętrzne kanały komunikacji, jak USOSmail.

8.9. Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Współpraca z samorządem studenckim ma charakter wielopłaszczyznowy i obejmuje wszystkie kluczowe obszary działalności Wydziału i Uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem dydaktyki i jakości kształcenia oraz systemu wsparcia studentów.

Na Wydziale działa Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego (dalej WRSS) aktywnie uczestnicząca w życiu społeczności akademickiej. Zgodnie z liczbą mandatów przypadających na Wydział, do wydziałowego Samorządu należy 5 osób, spośród których troje to studenci kierunku KiR. Samorząd

prowadzi profil na [Facebooku](#), za którego pośrednictwem na bieżąco informuje studentów o różnych przedsięwzięciach. Członkowie samorządu przeprowadzają ze studentami pierwszego r. szkolenie z zakresu praw i obowiązków studentów UMK; udzielają porad i pomocy studentom; uczestniczą w posiedzeniach Rady Dziekańskiej oraz Rad dyscyplin; odbywają spotkania z władzami dziekańskimi; opiniują – zgodnie ze Statutem UMK i Regulaminem Studiów – projekty dokumentów, jak programy studiów; należą do wydziałowej komisji kwalifikacyjnej do programu Erasmus+ oraz komisji ds. przyznawania tytułów najlepszego absolwenta, studenta i wyróżnienia za rozświetlanie uczelni na arenie międzynarodowej. Samorząd WSP wspiera organizowane na Wydziale inicjatywy, jak Drzwi Otwarte czy kampanie profilaktyki zdrowia psychicznego. Ponadto WRSS współpracuje z Samorządem studenckim UMK prowadząc m.in. akcję informacyjną i pomoc w zakresie składania wniosków o stypendia. Działalność samorządu jest współfinansowana przez Rektora i władze dziekańskie. WRSS dysponuje własnym pomieszczeniem wyposażonym w sprzęt biurowy.

Spółeczność studencka WSzP jest reprezentowana na comiesięcznych posiedzeniach obu Rad Dyscyplin, w Radach Programowych wszystkich kierunków studiów oraz w Wydziałowej Radzie ds. Jakości Kształcenia. Studencka samorządność wyraża się także w działających na WSzP dziesięciu kołach naukowych i artystycznych, wśród których dwa to koła zrzeszające studentów kierunku KiR. Na poziomie ogólnouczelnianym przedstawiciele studentów wchodzi w skład Senatu, Rady Uczelni, Kolegium Elektorów, komisji senackich i rektorskich, komisji stypendialnych oraz komisji dyscyplinarnych. Reprezentant uczelnianego samorządu studenckiego uczestniczy ponadto w posiedzeniach Kolegium Rektorskiego oraz na comiesięcznych zebraniach Prorektor ds. kształcenia i spraw studenckich z Prodziekanami. Samorządowi zapewniono ponadto niezbędne środki finansowe oraz warunki do korzystania z ustawowej kompetencji, jaką jest decydowanie w sprawach rozdziału środków finansowych przeznaczonych na sprawy studenckie. Sprawozdania z rozdziału środków są dostępne w BIP. Oprócz tego Uczelnia zapewnia samorządowi wsparcie organizacyjne i prawne, w tym pomoc właściwych merytorycznie jednostek administracji. Podobnie jak w przypadku samorządu, Uczelnia zapewnia organizacjom studenckim wszechstronne wsparcie, w tym przestrzeń do pracy, swobodny dostęp do infrastruktury oraz środki finansowe.

8.10. Sposoby, częstotliwość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również ocena kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów.

System opieki, wspierania oraz motywowania studentów jest systematycznie monitorowany oraz udoskonalany w miarę możliwości finansowych Wydziału. Stosowane w praktyce rozwiązania w zakresie jego oceny i doskonalenia wynikają z realizacji Systemu Doskonałości Akademickiej, którego ważnym elementem są coroczne badania poziomu satysfakcji studentów, obejmujące następujące elementy: infrastruktura Wydziału, administracja, komunikacja, program studiów / dydaktyka, infrastruktura UMK oraz satysfakcja ogólna. Wyniki badań satysfakcji studentów są przedmiotem wnikliwej analizy zarówno Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia jak i Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia, z jej koordynatorem. W pracach Rady aktywnie uczestniczy przedstawiciel studentów.

Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia, na podstawie wyników ewaluacji opracowuje program działań naprawczych, mających na celu rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów. Władze dziekańskie współpracują z samorządem studenckim, kołami naukowymi i innymi organizacjami studenckimi w celu zapewnienia im możliwie najlepszych warunków studiowania, rozwoju oraz zainteresowań.

Bieżące kontakty studentów z Dziekanem umożliwiają szybkie rozwiązywanie problemów przez nich zgłaszanych. Dziekan dofinansowuje działania samorządu studenckiego i stara się w miarę możliwości finansowych i lokalowych zapewnić właściwe warunki dla jego funkcjonowania.

Każdy student ma prawo zgłosić uwagi do kierownika Katedry i uzyskać odpowiedź odnośnie zaistniałego problemu. Każdy cykl nauczania kończy się wypełnieniem ankiet studenckich (w sposób anonimowy), w których studenci mogą swobodnie wyrazić swoje opinie o sposobie prowadzenia dydaktyki i treści przekazywanych podczas zajęć. Ankiety te są następnie analizowane przez Radę ds. Jakości Kształcenia, która odpowiednio reaguje na zawarte tam treści. Żadna uwaga czy komentarz studenta nie zostaje pominięty, każda opinia jest ważna i nie pozostaje bez reakcji.

Doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów jest modyfikowane w sposób ciągły każdego r. (np. poprzez stypendia czy nagrody). W trakcie procesu kształcenia każdy student jest traktowany indywidualnie i osobiście motywowany do rozwiązywania aktualnych problemów badawczych, zwłaszcza przez promotorów prac licencjackich, którzy potrafią te problemy odczytać i odpowiednio pokierować studenta do dalszej pracy. Katedra dysponuje środkami dydaktycznymi, które umożliwiają studentom wyjazdy poznawcze i badawcze.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz cele działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zwiększenie liczby stanowisk do składania wniosków o stypendia socjalne	Umożliwiono składanie wniosków elektronicznie, przy czym oryginały dokumentów należy dostarczyć komisji. Ponadto wydłużono dyżury komisji stypendialnej w terminie składania wniosków.
2.	Działania na rzecz zachęcenia studentów do udziału w badaniu satysfakcji studentów	Rokrocznie podejmowane są działania mające zwiększyć udział społeczności studenckiej w badaniach satysfakcji, takie jak: kampania promocyjno-informacyjna za pośrednictwem wydziałowej strony www i mediów społecznościowych, poprzez USOSmail, a także w ramach spotkań władz dziekańskich i koordynatora ds. jakości kształcenia ze studentami i ze starostami kierunków oraz spotkań organizacyjnych dla pierwszych roczników studiów. Jednocześnie nauczyciele akademicy są zachęceni do informowania studentów o możliwości wypełnienia ankiet.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

9. 1. Sposoby udostępniania informacji związanych z procesem kształcenia na ocenianym kierunku

Publiczny dostęp do informacji związanych z procesem kształcenia jest realizowany w wielu formach. Podstawowe źródło informacji stanowi [strona internetowa WSzP](#), której administrowanie należy do zadań Pełnomocnika Dziekana ds. promocji. Strona jest responsywna i sukcesywnie dostosowywana zgodnie ze standardami WCAG 2.2 pod kątem przejrzystości oraz przydatności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Trwają prace nad przystosowaniem treści dla osób słabowidzących. Struktura strony prezentuje klarowny schemat rozmieszczenia informacji, podzielonych na 4 podstawowe moduły przydatne z perspektywy różnych typów odbiorców: Wydział/Student/Kandydat/Nauka. W zakładce [Kandydat](#) można się zapoznać z m.in. z charakterystyką programu studiów na kierunku KiR, perspektywami zawodowymi, wymaganiami rekrutacyjnymi (także w przypadku cudzoziemców), szkołą doktorską czy Drzwiami Otwartymi na Wydziale. Dla zainteresowanych podjęciem studiów na kierunku KiR dostępny jest także specjalny adres e-mail: [konszerwacja.rekrutacja@umk.pl](mailto:konserwacja.rekrutacja@umk.pl), służący zgłaszaniu pytań i umawianiu się na stacjonarne lub zdalne spotkania informacyjne.

Wszelkie informacje związane z dydaktyką znajdują się w zakładce [Student](#): organizacja roku akademickiego, regulamin i programy studiów, plany zajęć, stypendia, opłaty za studia, mobilność, zajęcia ogólnouniwersyteckie, nauka języków, zasady dyplomowania, praktyki i staże zawodowe oraz wskazówki dla absolwentów. Szczególnie pomocna z punktu podstrona [Niezbędnik studenta](#), gdzie „w pigułce” zostały zebrane wzory dokumentów do pobrania oraz w sposób przystępny omówione procedury i terminy ich składania (np.: podanie o zezwolenie na powtarzanie r., wpis warunkowy, urlop, przyznanie Indywidualnej Organizacji Studiów, przepisanie oceny czy wznowienie studiów). Aby ułatwić obcokrajowcom zapoznanie się ze specyfiką kształcenia na Wydziale, najważniejsze moduły strony posiadają wersję angielską (m.in. zasady rekrutacji, wymiana w ramach Erasmus+). Z myślą o osobach z niepełnosprawnością ruchową, uwzględniono również dane o dostępności architektonicznej wszystkich budynków Wydziału, w tym CBKDK oraz głównego gmachu, gdzie w większości prowadzona jest dydaktyka na kierunku KiR. Komunikaty na temat rezultatów kształcenia na kierunku KiR zamieszczane są ponadto na głównej stronie Wydziału, w aktualnościach promujących wydziałowe wydarzenia oraz sukcesy pracowników, studentów i doktorantów. Pomocny jest także kalendarz, informujący o nadchodzących terminach w harmonogramie roku akademickiego i procesie dydaktycznym.

Uzyskanie dostępu do informacji związanych z procesem kształcenia jest możliwe również poprzez stronę UMK, zawierającą wskazówki dla różnych grup odbiorców: kandydatów, studentów, doktorantów, pracowników i absolwentów. W zakładkach Nasz Uniwersytet/Wydziały zamieszczono w układzie alfabetycznym linki do wszystkich wydziałów UMK. Wytyczne rekrutacyjne na studia na kierunku KiR są zlokalizowane zarówno w zakładce adresowanej do [kandydatów](#), jak i w systemie rekrutacji **IRK**, dostępnym w polskiej i angielskiej wersji językowej. Ponadto informacje o kierunku KiR upubliczniane są za pośrednictwem [Biuletynu Informacji Publicznej UMK](#). Dostęp do informacji publicznej UMK nieudostępnionej w BIP jest możliwy po złożeniu wniosku do Zespołu Prasowego UMK. W zakresie ochrony danych osobowych koordynację i nadzór nad procedurami na UMK prowadzi Inspektor Ochrony Danych Osobowych. Władze i administracja Wydziału Sztuk Pięknych na bieżąco konsultują działania i wewnętrzne regulacje z IODO. Publiczny dostęp do oferty edukacyjnej

uczelnia umożliwia ponadto platforma Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego **Nawigator Edukacji**, bazująca na danych raportowanych przez UMK do systemu POL-on.

Komunikację między pracownikami a studentami zapewnia wewnętrzna poczta USOSmail, za pomocą której - niezależnie od informacji umieszczanych na stronie internetowej - przekazywane są bieżące kwestie, jak rejestracja na zajęcia, w tym wybór seminariów dyplomowych i magisterskich, zaliczenia i egzaminy, a także ważne wydarzenia z życia akademickiego.

System publicznego dostępu do informacji związanych z procesem kształcenia prowadzonego na kierunku KiR obejmuje także USOS, od 2019 r. działający także jako aplikacja Mobilny USOS UMK. Większość funkcji systemu dostępna jest dla zarejestrowanych użytkowników i wymaga zalogowania. W części przeznaczony dla prowadzących zajęcia dydaktyczne możliwe jest m.in: wystawianie ocen do protokołów, otrzymanie list studentów, wypełnianie sylabusów do przedmiotów i zajęć, sprawdzanie planu zajęć. Z kolei studenci i doktoranci przez system USOSweb mogą m.in: rejestrować się na zajęcia, składać wnioski o stypendia, sprawdzać plan zajęć, mieć dostęp do uzyskanych ocen, sylabusów zajęć, terminów dyżurów poszczególnych nauczycieli akademickich. Z kolei Archiwum Prac Dyplomowych pełni rolę katalogu i repozytorium prac obronionych na różnych poziomach studiów. Dostępna bez konieczności logowania wyszukiwarka podaje interesariuszom zewnętrznym podstawowe dane na temat: poszukiwanej pracy (tytuł, nazwiska promotora i recenzentów, streszczenie), wszystkich prac pisanych pod kierunkiem wybranego promotora i/lub ocenianych przez konkretnego recenzenta. Po zalogowaniu promotorowi i recenzentowi udostępniana jest wersja cyfrowa pracy, treść recenzji i raport z badania antyplagiatowego. Archiwum UMK udostępnia prace do wglądu i badań na wniosek interesariuszy, za zgodą autora pracy.

Dostęp do informacji o rezultatach kształcenia na kierunku KiR zapewnia m.in. Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK, na którego stronie publikowane są oferty zatrudnienia, porady dotycząc indywidualnego profilowania kariery zawodowej, bieżące komunikaty o targach pracy i programach stażowych, a także wyniki dwóch ankiet monitorujących losy absolwentów: po sześciu miesiącach oraz po trzech latach od ukończenia studiów.

Niezbędnym elementem systemu publicznego dostępu do informacji związanych z procesem kształcenia na kierunku KiR są **media społecznościowe Wydziału** ([Instagram](#), [YouTube](#)), zwłaszcza prowadzone na portalu Facebook profile: [kierunku KiR](#), [ogólnowydziałowy](#), a także poszczególnych katedr związanych z kierunkiem studiów. Tego rodzaju kanały informacyjno-promocyjne służą nie tylko publikacji bieżących wiadomości o charakterze formalnym (jak np.: trwający proces rekrutacyjny), lecz także promowaniu osiągnięć studenckich, do których należą m.in. udział w konferencjach, wystawach.

Istotną rolę promocyjną, uzmysławiającą możliwości i potencjał studentów oraz kadry spełnia coroczna **wystawa „Dyplom” oraz sprawozdawcza wystawa końcoworoczna**, otwarte dla wszystkich zainteresowanych. Wystawa, organizowana w Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu, jest wydarzeniem o wyjątkowym charakterze, upubliczniającym nagrodzone i wyróżnione dyplomy artystyczne oraz prace z zakresu konserwacji i restauracji dzieł sztuki. W kontekście ogólnopolskiej promocji osiągnięć studentów KiR ważna jest także pokonkursowa Wystawa Najlepszycy Dyplomów Konserwatorskich.

Drogą tradycyjną w formie drukowanych broszur i ulotek kolportowane są informacje o ofercie studiów, prezentowane podczas organizowanych raz w roku **Drzwi Otwartych WSzP** oraz

ogólnouczelnianych **Targów Edukacyjnych**. Działalność informacyjno-popularyzatorską WSzP nadzorują: Koordynator ds. kontaktów ze szkołami oraz Pełnomocnik Dziekana ds. promocji.

Dostęp do informacji zapewniany jest poprzez bezpośredni kontakt z władzami i administracją Wydziału Sztuk Pięknych oraz pracownikami Katedr związanych z kierunkiem KiR. Na stronie Wydziału podane są numery telefonów, adresy e-mail, terminy i miejsca dyżurów oraz godziny pracy dziekanatu. Bieżące informacje dotyczące studiowania znaleźć można na dwóch tablicach ogłoszeń znajdujących się w głównym budynku WSzP na pierwszym piętrze, przy wejściu do gabinetów dziekanatu.

9.2 Sposoby, częstotliwość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji dotyczących procesu kształcenia na kierunku KiR

Ocena publicznego dostępu do informacji dotyczących procesu kształcenia na kierunku KiR dokonuje się z uwzględnieniem trzech zasadniczych grup odbiorców: osób studiujących, pracowników oraz interesariuszy zewnętrznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 4.04.2019 r. o dostępności cyfrowej podmiotów publicznych, każda osoba ma prawo zawiadomić o problemach z [dostępnością strony WSzP](#) lub jej elementów oraz wystąpić z żądaniem zapewnienia przystępności treści dla osób ze szczególnymi potrzebami. Władze dziekańskie i pracownicy dziekanatu reagują na bieżąco na sygnały interesariuszy w zakresie aktualizacji i doskonalenia publicznego dostępu do informacji, w miarę możliwości wdrażając postulowane rozwiązania. Ponadto WSzP aktualizuje deklarację dostępności strony na podstawie cyklicznej samooceny – ostatni przegląd i aktualizację zgodności strony z wymogami dostępności cyfrowej dokonano 11.03.2024 r.

Monitorowanie udostępniania informacji osobom z różnymi dysfunkcjami odbywa się z inicjatywy **Zespołu Wsparcia Osób ze Szczególnymi Potrzebami**. Zespół rozpoczął realizację [projektu „UMK w Toruniu – Uczelnia dostępna dziś i w przyszłości”](#) w partnerstwie z Fundacją na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami FRONIA oraz Stowarzyszeniem na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje Nowe Możliwości” (okres realizacji: 01.09.2024-31.08.2028). Celem projektu jest niwelowanie barier dla osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do edukacji na UMK m.in. poprzez: poprawę dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. W związku z tym opracowano plan szczegółowego przeglądu stron i e-dokumentów umieszczanych w domenie umk.pl. Rozpoczęty w listopadzie 2024 r. audyt wykaże, które elementy strony WSzP należałoby zmodyfikować i jakie działania doskonalące podjąć, aby spełnić oczekiwania osób z niepełnosprawnościami.

Systematyczna ocena udostępniania informacji z perspektywy osób studiujących następuje w ramach badań ankietowych: Oceny Zajęć Dydaktycznych (raz w roku akademickim), Badań Satysfakcji Studentów (raz na dwa lata), Monitoringu Losów Absolwentów 6 miesięcy oraz 3 lata po ukończeniu studiów (raz w roku). Warto zaznaczyć, że w ramach anonimowej oceny zajęć studenci odpowiadają na pytanie: „Czy na stronie WWW udostępniony został kompletny i poprawny sylabus przedmiotu?”; mogą także wpisywać w formularzu oceny własne sugestie w zakresie zwiększenia dostępności informacji (stanowiące następnie przedmiot analizy WRJK). Wyniki ankiet i ewentualne opinie odnośnie do zakresu i jakości informacji o studiach są wykorzystywane w działaniach doskonalących, np.: przy modyfikowaniu treści na stronie internetowej.

Sygnalizowanie nieprawidłowości i propozycji poprawy udostępniania informacji do oczekiwań społeczności studenckiej może następować także poprzez bezpośrednie kierowanie zgłoszeń do

władz Wydziału, za pośrednictwem prowadzących zajęcia, członków Wydziałowej Rady Samorządu Studentów, czy przez przedstawicieli studentów uczestniczących w posiedzeniach Rady Dyscyplin.

Z kolei formułowanie postulatów interesariuszy w zakresie zwiększenia dostępności informacji może następować na drodze konsultacji z władzami Wydziału lub podczas posiedzeń Rady Programowej kierunku KiR (przynajmniej jedno w semestrze) i organizowanego raz w roku spotkania władz dziekańskich z Radą Interesariuszy Zewnętrznych.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz cele działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Wydział powinien możliwie szybko zakończyć prace nad nową stroną internetową, która zawierać będzie wszystkie kluczowe informacje zarówno dla interesariuszy wewnętrznych, jak i zewnętrznych	Zmodyfikowana strona internetowa WSzP zyskała na przejrzystości i funkcjonalności, jednocześnie realizując ujednolicony model graficzno-informacyjny zgodny z Systemem Identyfikacji Wizualnej UMK. Strona ma klarowną strukturę z podziałem na zakładki adresowane do różnych grup odbiorców zewnętrznych i wewnętrznych (Wydział/Student/Kandydat/Nauka); jest na bieżąco aktualizowana i rozbudowana o wersję angielską.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1. Sposób sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku

Należy podkreślić, że od wizytacji PKA na kierunku KiR w 2018 r. sposób sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów uległ polepszeniu i usprawnieniu. Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Strukturę organizacyjną i funkcjonowanie systemu jakości kształcenia na WSzP doskonalono od początku jego utworzenia. Obecnie obowiązujący system oparty jest na wprowadzonych w różnym czasie i o różnym charakterze następujących dokumentach formalnych i prawnych:

Uczelniane:

1. Uchwała Nr 45 Senatu UMK z dnia 24 października 2023 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu ([Biuletyn Prawny UMK z 2023 r., poz. 378, z późn. zm.](#)) Zał. Nr 10.01
2. Zarządzenie Nr 212 Rektora UMK w Toruniu z dnia 24 października 2023 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, (Zał. Nr 10.02).

3. Zarządzenie Nr 235 Rektora UMK w Toruniu z dnia 27 października 2020 r. w sprawie procedury identyfikacji oczekiwań studentów oraz oceny poziomu ich spełnienia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, (Załącznik Nr 10.03).
4. Zarządzenie Nr 167 Rektora UMK w Toruniu z dnia 1 września 2020 r. w sprawie doskonalenia jakości kształcenia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, (Załącznik Nr 10.04).
5. Zarządzenie Nr 167 Rektora UMK w Toruniu z dnia 19 lipca 2021 r. zmieniające zarządzenie Nr 204 Rektora UMK z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie procedury hospitacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, (Załącznik Nr 10.05).
6. Zarządzenie Nr 205 Rektora UMK w Toruniu z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie procedury monitorowania losów absolwentów studiów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, (Załącznik Nr 10.06).
7. Zarządzenie Nr 141 Rektora UMK w Toruniu z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia Księgi Jakości Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, (Załącznik Nr 10.07).
8. Zarządzenie Nr 210 Rektora UMK w Toruniu z dnia 24 października 2023 r. w sprawie procedury badania satysfakcji pracowników na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, (Załącznik Nr 10.08).
9. Zarządzenie Nr 211 Rektora UMK w Toruniu z dnia 24 października 2023 r. w sprawie procedury badania satysfakcji studentów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, (Załącznik Nr 10.09).
10. Uchwała Nr 128 Senatu UMK w Toruniu z dnia 24 września 2019 r. w sprawie sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, (Załącznik Nr 10.10).
11. Zarządzenie Nr 139 Rektora UMK w Toruniu z dnia 1 października 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych w procesie potwierdzania efektów uczenia się oraz wysokości i zasad pobierania opłat za potwierdzanie efektów uczenia się, (Załącznik Nr 10.11).
12. Zarządzenie Nr 170 Rektora UMK w Toruniu z dnia 30 września 2024 r. w sprawie Komisji ds. Kształcenia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na kadencję 2024-2028, (Załącznik Nr 10.12).
13. Zarządzenie Nr 180 Rektora UMK w Toruniu z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowych zadań wydziałowych koordynatorów ds. jakości kształcenia oraz wydziałowych rad ds. jakości kształcenia, (Załącznik Nr 10.13).
14. Zarządzenie Nr 169 Rektora UMK w Toruniu z dnia 30 września 2024 r. w sprawie powołania Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu na kadencję 2024-2028, (Załącznik Nr 10.14).

W ramach Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia szczególną odpowiedzialność, pod nadzorem Dziekana, pełnią – WRJK i Wydziałowy Koordynator ds. Jakości Kształcenia.

Szczegółowe zadania Wydziałowych Koordynatorów ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowych Rad ds. Jakości Kształcenia określone są w Zarządzeniu Nr 180 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 26 listopada 2019 r. (Załącznik Nr 10.14).

Do zadań Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia należy w szczególności:

- 1) analiza raportów z badań przygotowanych przez wydziałowych koordynatorów ds. jakości kształcenia i opracowanie rekomendacji dotyczących działań doskonalących;
- 2) współpraca z wydziałowym koordynatorem ds. jakości kształcenia obejmująca wyznaczanie celów w zakresie doskonalenia jakości, zatwierdzanie działań doskonalących wynikających z rekomendacji stworzonych wspólnie i formułowanych przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia oraz przygotowanie harmonogramu realizacji działań doskonalących;

- 3) wskazywanie i inicjowanie możliwości doskonalenia jakości;
- 4) współpraca z przedstawicielami Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
- 5) współpraca z prorektorem właściwym ds. kształcenia, Uczelnianą Radą ds. Jakości Kształcenia, analitykami oraz Uniwersyteckim Centrum Informatycznym przy realizacji działań ukierunkowanych na doskonalenie jakości;
- 6) realizacja zadań wynikających z funkcjonowania SDA uregulowanych odrębnych przepisach.

10.2 Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Uczelnia posiada przepisy regulujące proces tworzenia kierunków studiów, poziomów i profili kształcenia, form studiów i specjalności, a także pozwalające na uruchomienie, na istniejącym kierunku, studiów w języku obcym lub w trybie kształcenia na odległość, jak również określa jednolite wytyczne dla programów studiów.

Szczegółowe przepisy dotyczące oferty dydaktycznej i programów studiów określa między innymi:

- Uchwała Nr 5 Senatu UMK z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Zał. Nr 10.15)
- Uchwała Nr 139 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 29 października 2019 r. z późn. zm. w sprawie wytycznych dotyczących programów studiów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (Zał. Nr. 10.16, 16-a);
- Zarządzenie Nr 117 Rektora UMK z dnia 15 czerwca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad tworzenia i likwidacji studiów wyższych oraz specjalności (Zał. Nr 10.17).

10.3. Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów oraz źródła informacji wykorzystywane w tych procesach

Monitorowanie programów kształcenia na WSzP odbywa się obecnie na każdym etapie kształcenia, począwszy od zajęć dydaktycznych, poprzez ćwiczenia terenowe/staże w instytucjach, a na procesie dyplomowania kończąc. Okresowy przegląd programów kształcenia i osiągania zakładanych w programie efektów uczenia się, polega na ocenie ich zgodności z wzorcami wynikającymi z przepisów, oczekiwaniami pracodawców oraz potrzebami rynku pracy (poprzez współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w ramach prowadzonego procesu kształcenia). Działania te wchodzą w zakres kompetencji Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia współpracującej, w zakresie zmian programowych, z Radami programowymi poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na WSzP. Przedstawiciele każdego kierunku prowadzonego przy WSzP wchodzą w skład WRJK. Do zadań Rad programowych należy m.in. tworzenie kierunkowych i specjalnościowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (zgodnie z aktualnymi aktami prawnymi), uaktualnianie planów studiów oraz ramowych programów nauczania (zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz wytycznymi MNiSW i władz Uniwersytetu), wyrażanie opinii w zakresie realizacji procesu dydaktycznego i uzyskiwania efektów uczenia się na kierunku, w tym – opiniowanie treści sylabusów, określanie regulaminu dyplomowania na kierunku. W skład Rad programowych kierunków prowadzonych przy WSzP, wchodzi przedstawiciel studentów oraz absolwentów, a także interesariusz zewnętrzny (*Zasady działania rad programowych kierunków na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu – Zał. nr 10.18 skład Rady Programowej kierunku KiR – Zał. nr 10.19*). Niezwykle istotne jest uwzględnianie głosów interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych, podczas wprowadzania zmian w programach i planach studiów.

10.4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystanie wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Istotnym elementem monitorowania i oceny realizacji zakładanych efektów uczenia się na Uczelni są systemy **ankietyzacji** (w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy, zwanym Systemem Doskonałości Akademickiej), mające na celu uzyskanie opinii studentów dotyczących oceny osiągniętych efektów uczenia się oraz sposobu prowadzenia poszczególnych przedmiotów przez nauczycieli akademickich. Ankietyzacja Oceny Zajęć Dydaktycznych przeprowadzana jest zgodnie z postanowieniami *Zarządzenia Nr 212 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 24 października 2023 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (Zał. nr 10.02)*. Jest ona realizowana w trybie elektronicznym, przy zapewnieniu całkowitej anonimowości respondentów. Rozpoczęcie zbierania danych zaczyna się tydzień przed zakończeniem zajęć w semestrze zimowym i trwa do 15 października każdego roku akademickiego. Studenci wypełniają anonimowo ankiety obejmujące ocenę zajęć i prowadzących je nauczycieli akademickich. Każdy biorący udział w badaniu może sformułować własne komentarze dotyczące ocenianych zajęć dydaktycznych (jawne i ukryte – niewidoczne dla prowadzących, ale widoczne dla Dziekana). Po zakończeniu badania wyniki ankietyzacji poddawane są analizie, w wyniku której ustala się działania korygujące do realizacji w kolejnym r. akademickim. Wstępny raport OZD zaprezentowany zostaje przez koordynatora ds. jakości kształcenia na posiedzeniu Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia. Następnie przekazywany jest Dziekanowi. Dziekan z koordynatorem ds. jakości przygotowuje zestaw działań doskonalących wraz z harmonogramem. Następnie raport przekazywany jest Uczelnianej Radzie ds. Jakości Kształcenia. Podsumowanie ankietyzacji prezentowane jest na posiedzeniach Rady Dziekańskiej i Rad Dyscyplin. Raport badania OZD zamieszczony zostaje również na [stronie internetowej WSzP](#). Wyniki badań ankietowych są wykorzystywane w szczególności do doskonalenia jakości kształcenia i okresowej oceny nauczycieli akademickich. Nauczyciele akademicy mają obowiązek zapoznania się z wynikami ankiet.

Kolejnym badaniem służącym poprawie jakości kształcenia i dostosowania programów studiów do potrzeb rynku pracy jest **badanie losów absolwentów i stopnia spełnienia oczekiwań**. Przeprowadzane jest ono dwukrotnie: 6 m-cy po studiach oraz 3 lata po studiach. W badaniu brani są pod uwagę absolwenci, którzy złożyli egzamin licencjacki i magisterski. Uwagi absolwentów na temat modyfikacji programów studiów są przekazywane właściwym radom programowym (przedstawicielka kierunku jest członkinią WRJK).

W ramach monitorowania osiągania zakładanych efektów uczenia się przeprowadzana jest ocena w formie hospitacji. **Hospitacje** zajęć odbywają się według planu ustalonego przez WRJK na dany rok akademicki, zgodnie z *Zarządzeniem Nr 204 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie procedury hospitacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (Zał. nr 10.20)* oraz z uwzględnieniem hospitowania zajęć prowadzonych zdalnie (*Zarządzenie nr 204 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 30 października 2024 r.; Zał. nr 10.21*). Hospitacje obejmują nauczycieli akademickich, którzy:

- podlegają okresowej ocenie w bieżącym r. akademickim a którzy nie byli jeszcze hospitowani od ostatniej oceny,
- w pierwszym r. zatrudnienia (w kolejnym, jeśli nie byli hospitowani wcześniej),
- wskazani do hospitacji przez WRJK
- doktorantów prowadzących zajęcia dydaktyczne.

Na WSzP monitorowana jest każda forma zajęć realizowanych przez nauczycieli akademickich – przez Dziekana, kierowników katedr, kierowników studiów doktoranckich, WRJK (odpowiednio w zakresie ich nadzorowania).

Po przeprowadzeniu hospitacji, wykładu lub zajęć praktycznych, hospitujący wypełnia protokół i przekazuje go WRJK, która analizuje protokoły hospitacji i proponuje działania usprawniające, bądź naprawcze w obrębie zajęć i przedmiotów, które zostały słabo ocenione. Protokoły hospitacji stanowią istotną część procesu zapewnienia jakości kształcenia i służą weryfikacji stopnia osiągnięcia założonych efektów uczenia się.

W ramach monitorowania jakości kształcenia na WSzP każdy nauczyciel akademicki poddawany jest także **ocenie okresowej** (nie rzadziej niż raz na cztery lata lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej, w której jest zatrudniony). Procedura ta polega na wypełnieniu przez pracownika formularza oceny, w którym przedstawia swoje osiągnięcia naukowe (wynik oceny aktywności naukowej w oparciu o zdefiniowane wymogi bibliometryczne), dydaktyczne i organizacyjne. Są one opiniowane przez bezpośredniego przełożonego, a następnie przekazywane wydziałowej komisji oceniającej, która dokonuje oceny całokształtu działalności wydając opinię pozytywną, warunkowo-pozytywną lub negatywną. Z opinią komisji zapoznaje się oceniany pracownik, natomiast kwestionariusz po podpisaniu przez pracownika zostaje przekazany Rektorowi.

Elementem monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia jest **badanie satysfakcji studentów** (w przeszłości było nim również **identyfikacja oczekiwań studentów** na podstawie *Zarządzenia Nr 235 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 27 października 2020 r. w sprawie procedury identyfikacji oczekiwań studentów oraz oceny poziomu ich spełnienia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu – zał. nr 10.03* – obecnie nieaktualna). Działania w tym zakresie realizowane są zgodnie z treścią najnowszego *Zarządzenia Nr 211 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 24 października 2023 r. w sprawie procedury badania satysfakcji studentów na UMK w Toruniu (zał. nr 10.09)*. Ocenie podlegają aspekty organizacji pracy Uniwersytetu istotne z punktu widzenia studentów w tym program studiów i zajęcia dydaktyczne oraz satysfakcja ogólna z jakości oferty jednostki prowadzącej kształcenie, infrastruktury Uniwersytetu, Wydziału, komunikacji wewnętrznej, administracji – również w warunkach pandemii COVID-19. Studenci w ankiecie mają również możliwość swobodnej wypowiedzi w komentarzach. Rekomendacje dotyczące BSS zostają wypracowane na posiedzeniu Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia. Następnie raport i zawarte w nim rekomendacje WRJK zostają przedstawione Dziekanowi. Po wypracowaniu z Dziekanem harmonogramu wdrożenia działań doskonalących zostają one zaprezentowane na Radzie Dziekańskiej a następnie przesłane do Działu Kształcenia. Raport umieszczony jest na stronie Wydziału, a link <https://art.umk.pl/raporty-oceny-jakosci-ksztalcenia/> do raportu przesyłany jest studentom i pracownikom. Raport BSS i OZD przedstawiany jest na spotkaniu dla starostów roku i zainteresowanych studentów (spotkanie odbywa się w formie on-line).

10.5. Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Najważniejszymi interesariuszami w procesie podnoszenia jakości kształcenia na WSzP są studenci, dlatego władze Wydziału dokładają starań, aby sprostać ich wymaganiom, poprzez możliwie szerokie włączanie ich w proces podnoszenia jakości kształcenia. Poprawie całości procesu kształcenia na kierunku ma służyć systematyczne zbieranie opinii studentów na temat realizacji procesu dydaktycznego. Jest to istotny element budowania postaw przyszłych absolwentów, którzy mają poczucie wpływu na otaczające ich środowisko.

Na Wydziale na bieżąco prowadzone są konsultacje ze studentami, których przedstawiciele znajdują się w Radzie Dziekańskiej, Radach Dyscyplin, Radach programowych kierunków (w skład których poza

studentem wchodzi również absolwent kierunku) oraz w Wydziałowej Radzie ds. Jakości Kształcenia. Dotyczą one ich oczekiwań, opinii, uwag i propozycji odnośnie poszczególnych przedmiotów, wykładów czy ćwiczeń. W toku zajęć studenci proszeni są o sygnalizowanie problemów i trudności indywidualnie lub za pośrednictwem starostów, w celu ich możliwie szybkiego rozwiązywania. Jednocześnie studenci włączają się w ten proces poprzez wypełnianie elektronicznych ankiet w systemie USOS oceniających zajęcia, w których uczestniczyli. Zajęcia realizowane na kierunku KiR są pozytywnie oceniane. Wszystkie sugestie są analizowane i w miarę możliwości uwzględniane. Cenne są również uwagi uczestników zajęć, którzy odbyli praktyki zawodowe. Natomiast utrzymywanie kontaktu z absolwentami umożliwia zbieranie informacji o przydatności nabytych w toku studiów kompetencji i na tej podstawie na bieżąco dostosowywane są treści zajęć do wymogów i oczekiwań rynku pracy. Absolwenci zapraszani są na wykłady gościnne, na których prezentują swoje dokonania i doświadczenia (np.: wykłady Elżbiety Górskiej-Wikło, spotkanie z czterema absolwentkami kierunku KiR oraz absolwentką kierunku Sztuka mediów i edukacja wizualna na WSzP, które zostały zaangażowane do pracy przy realizacji filmu animowanego „Chłopi” z 2023 r.).

Monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i osiągania zakładanych efektów uczenia się pozwala również na dokonanie oceny ich aktualności, w tym zgodności z oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy. W ramach tego działania organizowane są okresowe spotkania z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych. Ponadto proces monitorowania, okresowego przeglądu programów kształcenia i osiągania zakładanych efektów uczenia się wspierają kierownicy katedr oraz pozostali nauczyciele akademicy, koordynator programu ERASMUS, opiekunowie kół naukowych i praktyk oraz pracownicy administracyjni dziekanatu.

Procesy doskonalenia jakości kształcenia obejmują działania związane z: wydaniem rekomendacji wynikających z wyników pomiarów jakościowych realizowanych na Uniwersytecie, realizacją zaleceń Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz realizacją propozycji działań doskonalących, zgłaszanych on-line za pośrednictwem prostego formularza przez członków społeczności akademickiej (znajdującego się na stronie Wydziału, w zakładce [Jakość Kształcenia](#)). Każdy student, uczestnik studiów podyplomowych i pracownik może podzielić się wskazówkami/pomysłami dotyczącymi wszystkich aspektów funkcjonowania Uniwersytetu (np. kwestii organizacyjnych, oferty dydaktycznej, infrastruktury, obowiązujących procedur administracyjnych, itp.), formułowanych w oparciu o własne obserwacje i doświadczenia, raporty z wewnętrznych pomiarów czy uwagi otrzymywane od instytucji akredytujących lub współpracujących z Uczelnią.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz cele działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Należy pochylić się nad zagadnieniem skuteczności Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w aspekcie bieżącego monitorowania i oceny programów kształcenia. Z uwagi na wielkość jednostki, warto rozważyć zmniejszenie liczby powołanych komisji, zespołów. Rozproszenie zadań pomiędzy różne gremia, które na bieżąco nie realizują	Od czasu ostatniej wizytacji PKA system kontroli jakości kształcenia uległ znaczącej poprawie. Na poziomie ogólnouczelnianym wprowadzono nowe regulacje dotyczące strategii zapewniania jakości kształcenia i organizacji pracy (Projekt „Doskonałość dydaktyczna uczelni”). Zsynchronizowano procesy OZD, BSP, BSS, BLA oraz ujednociono procedurę tworzenia raportów. Uwzględniając zalecenia PKA, w 2019 r. zreorganizowano wydziałowy system zapewniania jakości kształcenia dzięki powołaniu Wydziałowej

<p>przypisanych im zadań powoduje brak skuteczności systemu oraz brak analizy wszystkich kluczowych czynników, które mają wpływ na jakość programu kształcenia.</p>	<p>Rady ds. Jakości Kształcenia. Wcześniej na Wydziale funkcjonowały 3 komisje: Komisja ds. Efektów Kształcenia, Komisja ds. Programów Kształcenia oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Obecnie działa wyłącznie Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia.</p>
--	---

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczona kadra nauczycieli akademickich z wartościowym dorobkiem badawczo-naukowym, potwierdzonym przez kategorię A+. Kadra realizuje liczne projekty badawcze i wyjazdy zagraniczne, w tym angażujące studentów, co przekłada się na wysoką jakość kształcenia. 2. Minimalny drop-out na kierunku KiR, najniższy spośród wszystkich ośmiu kierunków studiów na WSzP. 3. Interdyscyplinarny program studiów zróżnicowany pod względem treści i dostosowany do aktualnych, jak i przyszłych potrzeb rynku pracy, a także optymalnie zbilansowany pod względem aspektów teoretycznych i praktycznych. 4. Indywidualne podejście do studenta. 5. Duże zaangażowanie studentów KiR w mobilność; sukcesy studenckie wpływające na wizerunek kierunku studiów. 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczająca baza lokalowa i infrastruktura dla realizowania zajęć dydaktycznych; zabytkowy budynek posiada liczne ograniczenia utrudniające przemieszczanie się osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi. 2. Ograniczona liczba zajęć w językach obcych. 3. Ograniczenia prawne i związane z tym skomplikowany system podejmowania decyzji oraz liczne procedury utrudniające szybkie dostosowywanie się do zmian w otoczeniu społeczno-gospodarczym. Nadmierne obciążenie pracowników zadaniami biurokratycznymi, wynikającymi z obowiązujących przepisów. 4. Brak środków na podwyższanie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz niedostatecznie rozwinięty system motywowania dydaktyków i promowania najlepszych spośród nich. 5. Niewielka frekwencja studentów w badaniach ankietowych, szczególnie w ocenie zajęć dydaktycznych.
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnące możliwości poszerzenia współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, zwłaszcza w zakresie praktyk i staży studenckich, pozwalających na lepsze przygotowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy. 2. Centrum Badań i Konserwacji Dziedzictwa Kulturowego; sieć kontaktów międzynarodowych w ramach prowadzenia wspólnych badań z partnerami zagranicznymi 3. Perspektywa zwiększenia 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niedofinansowanie dydaktyki na poziomie wyższym. 2. Niewielkie perspektywy rozwojowe Torunia; brak dogodnego skomunikowania miasta z innymi ośrodkami zagranicznymi. 3. Zmniejszająca się liczba kandydatów na studia (kryzys demograficzny), rosnące koszty studiowania (nawet w mieście średniej wielkości, jak Toruń) i zaostrenie konkurencji pomiędzy uczelniami w pozyskiwaniu studentów.

	interdyscyplinarności.	4. Zmiany przepisów ogólnych i wewnętrznych w zakresie wymagań dotyczących programu studiów.
--	------------------------	--

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

Toruń, dnia .....

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
jednolite studia magisterskie	I	29	34
	II	32	31
	III	24	31
	IV	30	27
	V	25	23
	VI	27	28
Razem:		167	174

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący w danym r.	Liczba absolwentów w danym r.
jednolite studia magisterskie	2021/2022	27	22
	2022/2023	31	24
	2023/2024	31	9
Razem:		89	55

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁴

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	12, 367
Łączna liczba godzin zajęć	4545
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	181,5
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	289
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	199
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	2
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	168
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./-
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./-

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁵

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Pigmenty, spoiwa i podłoża malarskie	wykład	30	3
Technologie i metody datowania drewna	wykład	15	2
Pracownia rysunku	pracownia	270	14
Pracownia malarstwa	pracownia	240	14
Żywnice sztuczne w konserwacji zabytków	wykład	15	1
Ochrona zabytków przez zniszczeniami biologicznymi	Wykład, pracownia	60	2
Współczesne metody badań instrumentalnych	wykład	30	2
Metodyka badań humanistycznych	ćwiczenia	15	1
Badania budowy technicznej zabytków	Wykład, pracownia	75	7
Projektowanie konserwatorskie	wykład	15	2
Praktyczne aspekty projektowania konserwatorskiego; konwersatorium	pracownia	15	2
Seminarium dyplomowe konserwatorskie	Seminarium	60	7
Seminarium dyplomowe z technologii i technik plastycznych	Seminarium	30	3
Seminarium dyplomowe	seminarium	45	30

⁵Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

teoretyczno-badawcze		
Razem:	915	90

Specjalność konserwacja i restauracja malarstwa i rzeźby polichromowanej

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Pracownia fotografii dokumentalnej	Pracownia	60	2
Żywiec sztuczne w konserwacji malarstwa i rzeźby polichromowanej	Pracownia	30	2
Praktyczne zagadnienia biologii konserwatorskiej	Pracownia	15	1
Pracownia dokumentacji konserwatorskiej	Wykład	15	1
Wybrane zagadnienia konserwacji malarstwa dawnego i rzeźby polichromowanej	Wykład	15	4
Wybrane zagadnienia konserwacji dzieł sztuki nowoczesnej i współczesnej	Wykład	15	2
Wybrane zagadnienia technologii i technik sztuk plastycznych	Wykład	15	3
Konserwacja i restauracja malarstwa sztalugowego	Wykład	30	2
Konserwacja i restauracja drewnianych podłoży malarskich	Wykład	15	2
Zagadnienia konserwacji obrazów na podłożu płóciennym	Wykład	15	2
Metodyka konserwacji malarstwa i rzeźby drewnianej polichromowanej	Pracownia	120	5
materiałoznawstwo barwników i pigmentów malarskich	Pracownia	45	3
Techniki reintegracji warstwy malarskiej w malarstwie sztalugowym	Pracownia	30	2
Reintegracja warstw malarskich – materiały, techniki, metody	Wykład	15	2
Konserwacja i restauracja malarstwa ściennego	Wykład	30	2
Pracownia konserwacji restauracji malarstwa sztalugowego	pracownia	210	9
Metodyka konserwacji malarstwa ściennego	Pracownia	75	4
Techniki reintegracji warstwy	Pracownia	45	2

malarskiej w malarstwie ściennym			
Transfer dekoracji ściennych	Pracownia	90	6
Konserwacja i restauracja rzeźby polichromowanej	Wykład	30	3
Pracownia konserwacji i restauracji rzeźby polichromowanej	Pracownia	165	11
Pracownia konserwacji i restauracji elementów snycerskich i ram	pracownia	90	4
Konserwacja i restauracja zabytków metalowych	Wykład, pracownia	60	5
Profilaktyka konserwatorska	Wykład	30	2
Pracownia rysunku i malarstwa dawnego	Pracownia	300	15
Pracownia kopii malarstwa średniowiecznego	Pracownia	120	8
Pracownia kopii malarstwa nowożytnego	Pracownia	150	14
Historyczne techniki artystyczne – technika temperowa	Wykład, pracownia	75	5
Historyczne techniki artystyczne – technika olejna	Wykład, pracownia	90	6
Historyczne techniki artystyczne – malarstwo ścienne	Wykład, pracownia	150	8
Dyplomowa pracownia konserwacji malarstwa i rzeźby polichromowanej	Pracownia	450	52
	RAZEM	2595	189

Specjalność konserwacja i restauracja papieru i skóry

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Liternictwo	Pracownia	45	3
Technologia papieru i skóry	Wykład, pracownia	75	4
Profilaktyka konserwacji zabytków zbiorów bibliotecznych i archiwalnych	Wykład	15	2
Pracownia dokumentacji zabytków na podłożu papierowym i skórzanych	Pracownia	15	2
Materiałoznawstwo spoiw i podobrazii malarskich	Pracownia	30	2

Pracownia oprawy i zabezpieczania obiektów zabytkowych	Pracownia	90	4
Propedeutyka konserwacji-restauracji zabytków na papierze	Wykład, pracownia	75	4
Metodyka konserwacji restauracji zabytków na pergaminie i skórze	Wykład, pracownia	75	4
Żywyce sztuczne w konserwacji zabytków z papieru i skóry	Pracownia	30	4
Konstrukcja książki na przestrzeni wieków	Wykład	30	2
Pracownia fotografii dokumentalnej zabytków na podłożu papierowym i skórzanych	Pracownia	30	1
Pracownia technik graficznych	Pracownia	60	5
Historia książki, drukarstwa, bibliotek	wykład	15	2
Nauka o archiwaliach	Wykład, ćwiczenia	30	3
Technologia i techniki miniatorstwa	Wykład	15	2
Metodyka konserwacji –restauracji zabytków na papierze	Wykład	30	3
Metodyka konserwacji-restauracji zabytkowych pieczęci	Wykład	15	2
Pracownia tradycyjnych technik introligatorskich	Pracownia	90	5
Pracownia konserwacji –restauracji bloku książki zabytkowej	Pracownia	135	7
Pracownia konserwacji restauracji materiałów archiwalnych	Pracownia	135	7
Materiałoznawstwo pigmentów i barwników malarskich	Pracownia	30	1
Malarstwo na podłożach papierowych	Pracownia	210	11

Technika akwareli	Pracownia	15	1
Technika pastelu	Pracownia	15	2
Pracownia kopii grafiki	Pracownia	60	4
Pracownia konserwacji-restauracji oprawy książki zabytkowej	Pracownia	120	9
Pracownia konserwacji –restauracji malarstwa na papierze	Pracownia	135	6
Pracownia konserwacji restauracji zabytkowych obiektów skórzanych	Pracownia	140	6
Metodyka konserwacji zabytków metalowych	Wykład, pracownia	30	4
Pracownia konserwacji zabytków metalowych	Pracownia	30	2
Praktyczne zagadnienia z biologii konserwatorskiej	Pracownia	15	2
Konserwacja skóry archeologicznej	Wykład, pracownia	55	5
Wybrane problemy konserwacji zabytków	Wykład	30	4
Metodyka konserwacji dzieł sztuki Orientu	Wykład	30	3
Wybrane zagadnienia z konserwacji-restauracji fotografii	Pracownia	30	2
Pracownia konserwacji restauracji fotografii	Pracownia	45	3
Pracownia kopii i miniatury książkowej	Pracownia	30	3
Pracownia konserwacji dzieł sztuki Orientu	Pracownia	75	4
Podstawy konserwacji tkanin zabytkowych	Wykład, pracownia	60	4
Pracownia konserwacji zabytków	Pracownia	465	48
	RAZEM	2655	192

Specjalność konserwacja i restauracja rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Pracownia rzeźby	Pracownia	570	31
Pracownia fotografii dokumentalnej	Pracownia	60	2
Żywnice sztuczne w konserwacji zabytków	Pracownia	45	2
Elementy i detale w rozwoju historycznym	Wykład, ćwiczenia	60	3
Historyczne techniki budowlane	Wykład	30	3
Podstawy geologii z petrografią	Wykład, ćwiczenia	30	5
Naturalne i sztuczne kamienie w rzeźbie i architekturze – kamień naturalny	Wykład	15	1
Naturalne i sztuczne kamienie w rzeźbie i architekturze – kamień sztuczny	Wykład	15	1
Naturalne i sztuczne kamienie w rzeźbie i architekturze –ceramika	Wykład	30	2
Profilaktyczna konserwacja zabytków kamiennych	Pracownia	30	2
Wzmacnianie zabytków kamiennych	Pracownia	30	2
Uzupełnianie ubytków w zabytkach kamiennych	Wykład	30	2
Konserwacja drewna	Wykład, pracownia	75	5
Konserwacja metali	Wykład, pracownia	210	17
Konserwacja zabytków kamiennych	Wykład	30	2
Konserwacja murów ceglanych i architektury	Wykład	30	2
Konserwacja rzemiosła artystycznego (ceramika, kość słoniowa, bursztyn, perła, szkło)	Wykład, pracownia	75	6
Techniki zdobnicze w rzeźbie i detalu architektonicznym	Wykład, pracownia	60	4
Propedeutyka dokumentacji konserwatorskiej	Pracownia	15	1
Metodyka konserwacji zabytków – kamień	pracownia	165	10
Metodyka konserwacji zabytków – drewno	pracownia	30	2
Metodyka konserwacji zabytków – metal	pracownia	30	2
Pracownia konserwacji ceramiki	Pracownia	120	11

Pracownia konserwacji zabytków (I)	Pracownia	330	22
Pracownia konserwacji zabytków	Pracownia	495	50
Wykład monograficzny z konserwacji zabytków	Wykład	15	1
Pracownia budowy chemicznej i czynników niszczących	Pracownia	15	1
Praktyczne zagadnienia z biologii konserwatorskiej	Pracownia	15	1
Historyczne i współczesne materiały budowlane	wykład	30	2
	RAZEM	2655	195

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁶

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Basic tools in design and illustration	ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	j. angielski	6
Introduction to The Polish illustration	ćwiczenia	zimowy	stacjonarne	j. angielski	8
The History of Photography	wykład	letni	stacjonarne	j. angielski	
Introduction to conservation of library, museum and archival materials	konwersatorium	letni	stacjonarne	j. angielski	

⁶ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w r. akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze r. akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg następującego wzoru:

Imię i nazwisko:
Tytuł naukowy/dziedzina, stopień naukowy/dziedzina oraz dyscyplina, tytuł zawodowy (w przypadku tytułu zawodowego lekarza – specjalizacja), rok uzyskania tytułu/stopnia naukowego/tytułu zawodowego:
Wykaz zajęć/grup zajęć i godzin zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku przez nauczyciela akademickiego lub inną osobę w r. akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
Charakterystyka dorobku naukowego ze wskazaniem dziedzin nauki/sztuki oraz dyscypliny/dyscyplin naukowych/artystycznych, w której/których dorobek się mieści (do 600 znaków) oraz wykaz co najwyżej 10 najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz ze wskazaniem dat uzyskania (publikacji naukowych/osiągnięć artystycznych, patentów i praw ochronnych, zrealizowanych projektów badawczych, nagród krajowych/międzynarodowych za osiągnięcia naukowe/artystyczne), ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć odnoszących się do ocenianego kierunku i prowadzonych na nim zajęć.
Charakterystyka doświadczenia i dorobku dydaktycznego (do 600 znaków) oraz wykaz co najwyżej 10 najważniejszych osiągnięć dydaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz z wskazaniem dat uzyskania (np. autorstwo podręczników/materiałów dydaktycznych, wdrożone innowacje dydaktyczne, nagrody uzyskane przez studentów, nad którymi nauczyciel akademicki sprawował opiekę naukową/artystyczną, opieka nad beneficjentem Diamentowego Grantu, uruchomienie nowego kierunku studiów/specjalności/zajęć/grupy zajęć, opieka nad kołem naukowym, prowadzenie zajęć w języku obcym, w tym

w uczelni zagranicznej, np. w ramach mobilności nauczycieli akademickich).

5. Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności wskazanych w zaleceniach o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę oraz przedstawienie i ocena skutków tych działań.
6. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
7. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:
8. Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml.
9. Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & *: < > ? / \ { | } & % # (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone).
10. Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

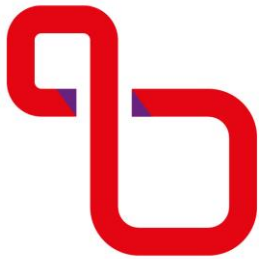
Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający.
4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).
6. Wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych (publikacji, patentów, praw ochronnych, realizowanych projektów badawczych), których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku, a także zestawienie ich osiągnięć w krajowych i międzynarodowych programach stypendialnych, krajowych i międzynarodowych i konkursach/wystawach/festiwalach/zawodach sportowych z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).
7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom.
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

**UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU**

**UCZELNIA
BADAWCZA**
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI